

Univerzita Hradec Králové
Fakulta Pedagogická

Bakalářská práce

2017

Veronika Špačková

Univerzita Hradec Králové
Fakulta Pedagogická
Katedra českého jazyka a literatury

Čtenářství pubescentů

Bakalářská práce

Autor: Veronika Špačková
Studijní program: P7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Zadání bakalářské práce

Autor: Veronika Špačková
Studium: P131176
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání, Francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: Čtenářství pubescentů

Název bakalářské práce AJ: Reading of Pubescents

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato práce se bude zabývat pubescentním čtenářstvím. Hlavním cílem této práce bude porovnat čtenářství žáků vyšší základní školy a žáků nižšího gymnázia.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. Dítě a kniha: o čtenářství jedenáctiletých. 1. vyd. Plzeň: A. Čeněk, 2004, 179 s. ISBN 80-86898-01-6. GEJGUŠOVÁ, Ivana. Čtenářství žáků základních škol. Vydání první. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2015, 115 stran. ISBN 978-80-7464-783-3 CHALOUPKA, Otakar. Rozvoj dětského čtenářství. 1. vyd. Praha: Albatros, 1982, 572 s. TRÁVNÍČEK, Jiří. Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize : (2007). Vyd. 1. Brno: Host, 2008, 207 s. ISBN 978-80-7294-270-1.

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Oponent: Mgr. Petra Bubeníčková, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 8.11.2016

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením doc. PaedDr. Aleny Zachové, CSc. samostatně a uvedla jsem všechnu použitou literaturu.

V Hradci Králové dne

.....

Poděkování:

Děkuji především doc. PaedDr. Aleně Zachové, CSc. za odborné vedení práce,
za vstřícný přístup, připomínky a cenné rady.

Anotace

ŠPAČKOVÁ, Veronika. *Čtenářství pubescentů*. 2017. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2017, 111 s. Bakalářská práce

Bakalářská práce se zabývá pubescentním čtenářstvím. Práce je rozdělena do dvou částí. První je část teoretická, je zaměřena na vývojovou fázi pubescence a její charakteristiku. Jsou zde vymezeny pojmy spojené s problematikou čtenářství. Práce se dále zabývá čtenářovou psychologií, tím zda je čtenář ovlivňován svým okolím – školou, rodinou či vrstevníky.

Další část této bakalářské práce je praktická. Ta se zabývá konkrétními výsledky šetření. Jedná se o výsledky dotazníku, který byl zadán na dvou rozdílných školách – základní škola a gymnázium. Cílem práce je zjistit, jestli jsou mezi žáky 6. – 9. tříd broumovské základní školy a žáky primy - kvarty broumovského gymnázia rozdíly. Otázky byly zaměřeny především na povinnou literaturu, vztah žáků k této literatuře i na jejich celkový postoj ke čtení, na faktory ovlivňující výběr knih. Svými otázkami jsem dále směřovala ke zjištění oblíbených knih i autorů.

Klíčová slova: pubescent, ovlivnění čtenáře, čtenářství

Annotation

Špačková, Veronika. Reading of Pubescents. 2017. Hradec Králové: Faculty of Education, Univerzity of Hradec Králové, 2017. 111 pp. Bachelor Degree Thesis.

This bachelor thesis deals with an adolescent reading. Thesis is divided into two parts. The first one is theoretical and it is aimed at the development stage of adolescence and its characteristics. There are definitions of the terms associated with the issue of reading. The thesis also discusses the reader's psychology, whether the reader is influenced by its environment - school, family or peers. Another part of this bachelor thesis is practical. It deals with the specific results of the investigation. These are the results of a questionnaire that was given to two different schools - elementary school and grammar school. The aim is to determine whether the students in grades 6- 9 of elementary school Broumov and in grades 6-9 of grammar school in Broumov. The questions were focused on the attitude toward reading, on compulsory literature and its relation to it, what affects students in selecting books, how often they read and what are their favorite authors and books.

Keywords: pubescent, influencing reader, reading

Obsah

Úvod	9
1. Teoretická část.....	11
1.1 Vývojová fáze pubescence (prepuberta, puberta).....	11
1.2 Myšlení	12
1.3 Čtenářství	13
1.4 Četba.....	16
1.5 Proces čtení	20
1.6 Čtenář a psychologie čtenáře.....	22
1.7 Charakteristika čtenářství pubescenta	25
2. Praktická část	28
2.1 Základní škola Hradební Broumov	28
2.2 6. třída.....	31
2.3 7. třída.....	40
2.4 8. třída.....	49
2.5 9. třída.....	57
2.6 Gymnázium Broumov	65
2.7 Prima.....	66
2.8 Sekunda	75
2.9 Tercie.....	85
2.10 Kvarta.....	95
Závěr	106
Použitá literatura.....	107
Přílohy	109

Úvod

Ve své bakalářské práci se budu zabývat pubescentním čtenářstvím. Toto téma jsem si zvolila z toho důvodu, že je to velmi obsáhlé a tvárné téma. Může se uchopit z mnoha úhlů. Čtenářství je zároveň jedna ze základních činností či dovedností člověka. Se čtením se každý z nás setkává na prvním stupni základní školy, bohužel ne ve všech případech. Někdo nemá možnost chodit do školy, ale myslím si, že většina lidí, přesněji řečeno dětí, se s ním setkává již v raném věku, kdy jim rodiče čtou před spaním. Je to podle mě jedna z nejdůležitějších věcí, kterou rodiče pro své děti mohou udělat, nejenže mají s dítětem kontakt, tráví s ním čas, ale zároveň u něj rozvíjí fantazii. Četba se pro ně může stát důležitou součástí jejich života.

Ráda bych se tedy zaměřila ne jenom na pubescentní čtenářství, ale nabízí se zjišťování okolností počátků čtenářství. Myslím, že čtenářství je ovlivňováno z mnoha směrů primárně rodinou, školou či kamarády/spolužáky.

Čtení malým dětem je podle mě velmi důležitá činnost. Ráda bych v praktické části zjistila, zda se to dnes ještě vůbec děje. Dříve to bývala běžná činnost číst či vyprávět dětem pohádky, ale jak je tomu dnes? Najdou si rodiče čas na četbu svým dětem? Dnešní doba bývá často označována jako doba spěchu. Otázkou zůstává, jak jsou na tom „naši“ pubescenti, zda vůbec čtou, případně jak často, jakým způsobem. Jestli je kniha vůbec ještě moderní a nenarušuje třeba image, zda používají elektronické čtečky či čtou klasické knihy nebo čtou jen z povinnosti ve škole při literární výchově a hlavně kdo je při čtení ovlivňuje. Je stále pravdivé, že četba obohacuje naše životy? Myslí si to studenti základních škol či gymnázií? Pomocí jednoduchých otázek se to pokusím zjistit ve svém dotazníku.

Bakalářská práce bude rozdělena do dvou částí. První část bude teoretická, zde se budu zabývat vývojovou fází pubescence, dále vysvětlím základní důležité pojmy spojené s pubescentním čtenářstvím a s tím spojenou tematikou.

Zaměřím se na čtenářovu psychologii, na faktory ovlivňující čtenářství, dále zda je čtenář ovlivněn rodinou či školou a celkově na jeho vztah ke čtenářství. Následující druhá část bude praktická.

V praktické části bude mým cílem porovnat čtenářství žáků vyššího stupně základní školy a nižšího gymnázia. Otázky ve výzkumu se budou týkat jejich čtenářství, návštěv v knihovnách. Pokud čtou, tak jakým způsobem, zda jim rodiče četli, když byli malí apod. Výzkum probíhal formou online dotazníku, jedná se tedy o kvantitativní

metodu šetření.

Otázky byly pokládány jednoduchým způsobem, kde žáci mohli jednoznačně odpovědět a některé otázky vyžadují vlastní odpověď. Výzkum probíhal v 6. -9. třídách na Základní škole Hradební v Broumově a primě – kvartě na Gymnáziu Broumov.

1. Teoretická část

Tématem této bakalářské práce jsou čtenáři 2. stupně základní školy a nižšího gymnázia. Je možno označit je za paralelní. Je tedy na místě si charakterizovat vývojovou fázi těchto žáků (čtenářů). Většinou se jedná o žáky ve věku 11 - 15 let, tudíž období prepuberty a vlastní puberty. Toto vymezení vývojového období by mělo pomoci lépe pochopit psychologii našeho čtenáře. Dále se teoretická část bude zabývat základními pojmy, které jsou spojeny s touto prací.

1.1 Vývojová fáze pubescence (prepuberta, puberta)

Za období pubescence považujeme věk 11 - 15 let, ale je to individuální. Je zároveň první fází dospívání, dělí se na dvě části: fáze prepuberty, sem spadá věk 11 - 13 let a fáze vlastní puberty, za níž se považuje věk 13 - 15 let. Pro toto období jsou typické především tělesné změny, samozřejmě můžeme mezi dospívajícími jedinci pozorovat individuální rozdíly. Dále v tomto období je důležitý pojem hledání identity. Pro pubescenty je především důležitý význam jejich zevnějšku.¹ Dle Otakara Chaloupky pubescence není obtížná pouze pro samotné pubescenty, ale zároveň také pro jejich rodiče (dospělé). Autor zmiňuje vzájemné chování těchto dvou stran. Podstatné je, že se často dospělý neumí vcítit do tohoto období. V určitých věcech pokládají pubescenty za dospělé a někdy zase za děti, což vede k častým rozporům mezi pubertálními jedinci a jejich rodiči.²

Ladislava Lederbuchová říká, že: „*Pubescent se zaměřuje více než předtím na sebe, potýká se s pocity nejistoty ve vztahu ke změnám somatickým i psychickým, potřeba sebepotvrzení a individuality.*“³ Důležité pro toto období je zůstat a být svůj. Mít pocit, že někam patříme a hlavně také pocit, že jsme v bezpečí.⁴ Lederbuchová dále poukazuje na rodinné zázemí.

¹ SKORUNKOVÁ, Radka. *Základy vývojové psychologie*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013, s.106-107. ISBN 978-80-7435-253-9.

² CHALOUPKA, Otakar. *Rozvoj dětského čtenářství*. Praha: Albatros, 1982, s.312-313.

³ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Literatura ve škole: četba žáka a didaktická interpretace uměleckého textu v literární výchově na 2. stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletého gymnázia*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2010, s. 60 ISBN 978-80-7043-891-6.

⁴ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Literatura ve škole: četba žáka a didaktická interpretace uměleckého textu v literární výchově na 2. stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletého gymnázia*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2010, s. 60 ISBN 978-80-7043-891-6.

„Rodinné zázemí v očích pubescenta vstupuje do hodnotového soupeření se sociálními vrstevnickými skupinami a většinou se prosazuje potřeba konformity s nimi – potřeba být „in“ v prostředí a názorové úrovni skupiny. Tento fakt (jeho příčiny i důsledky) byl psychologicky interpretován jako permanentní pubescentův vzdor proti normám světa dospělých a zdroj konfliktů mezi nimi, s následky možných psychických traumat ve vývoji dítěte.“⁵

1.2 Myšlení

Pubescence bývá spojována s myšlením, především s jeho změnou. Je velmi důležitou fází lidského života, pubescentovi se v životě děje spousta změn, jednou z nich je právě myšlení. Člověk v tomto věku je již schopen formálních logických operací. V tomto stádiu je také důležitá schopnost hypotézy, která je někdy také u četby velmi důležitá. Hypotetické uvažování je typičtější pro období vlastní puberty. V prepubertě svět berou takový jaký je, zatímco v této fázi přemýšlí, jaký by mohl být. Je zde tedy zároveň rozvíjeno také abstraktní myšlení. Začíná se zde také objevovat kritičnost, která se často také objevuje i u čtenářství.⁶

S myšlením je spojována kompetence, která je důležitá pro každého čtenáře, nikdo bychom bez ní neporozuměli textu a zabývá se jí spousta literatury. Já ovšem tuto práci nevedu tímto směrem, myslím si však, že tento termín by tu měl zaznít. Jedná se o čtenářskou gramotnost. Samozřejmě tento pojem je vysvětlen v mnoha publikacích různými způsoby. Podle Markéty Švamberg Šauerové *„Čtenářství a čtenářská gramotnost je nezbytnou součástí základní vzdělanosti moderního člověka. Pomáhají člověku orientovat se v dnešním neustále a rychle se měnícím světě a více než kdy dříve patří k základním faktorům ovlivňujícím uplatnění jedince ve společnosti. Čtenářská gramotnost stojí v poslední době v centru pozornosti odborníků mnoha specializací.“*⁷ Ke srovnání zde uvádím definici Marie Švrčkové: *„Jedná se o schopnost zpracovávat jakýkoli písemný materiál tak, aby informace z něj získané dovedl využívat*

⁵ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Literatura ve škole: četba žáka a didaktická interpretace uměleckého textu v literární výchově na 2. stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletého gymnázia*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2010, s. 60-61 ISBN 978-80-7043-891-6.

⁶ SKORUNKOVÁ, Radka. *Základy vývojové psychologie*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013, s. 107 ISBN 978-80-7435-253-9.

⁷ ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, Markéta. *Projekty formování pozitivního postoje dětí a dospívajících k četbě v podmínkách rodinné edukace*. Praha: Palestra, 2015, s. 5. ISBN 978-80-87723-21-0.

ve svůj prospěch v situacích každodenního života.“⁸

Dle Švrčkové pozorujeme také rozdíl mezi pojmy čtenářská gramotnost a kompetence. Autorka uvádí, že tyto dvě skutečnosti mají společnou základní charakteristiku. Jedná se o celek složek, který je důležitý pro fungování jedince ve společnosti. Dále se dozvídáme, že kompetence už nejsou považovány jako základní dovednosti, které jsou spojovány pouze se čtením či počítáním.⁹ „Jedná se o celý komplex vědomostí, dovedností, postojů a hodnot.“¹⁰ Na pojem čtenářská kompetence poukazuje také Ladislava Lederbuchová v knize *Literatura ve škole a říká: „Čtenářskou kompetencí se rozumí úroveň schopnosti číst krásnou literaturu, dlouhodobě utvářená celková připravenost a postoj k četbě, od nichž se promítají čtenářské i jiné kulturní zájmy a potřeby.“*¹¹ Dále tvrdí, že její kvalita je ovlivněna dispozicemi toho, kdo čte, jako je emocionalita čtenáře, obrazotvornost, jazyková stránka, temperament či celková všeobecná i kulturní vzdělanost.¹²

1.3 Čtenářství

Toto téma je v dnešní době velmi časté, provádí se spousta výzkumů, zda Češi čtou apod. Podle mě je čtenářství jednou z nejdůležitějších činností člověka, kdy každý obohacuje své znalosti, rozšiřuje si slovní zásobu a vůbec se tak udržuje v intelektuálním světě. Máme spoustu možností, jak se dostat ke knihám či k textům, které chceme nebo potřebujeme číst. Kromě dnes již klasických papírových knih existují také e-booky, elektronické čtečky knih. Spousta textů či celých knih jsou dostupné na internetu. Samozřejmě máme dostupné knihovny, kde již funguje služba půjčování knih i mezi různými knihovnami, takže se dnes již skoro ani nestane, že bychom nějaké knihy nemohli sehnat. Dnes již velmi častou analýzou bývá právě dětské či pubescentní čtenářství. V knize *České děti jako čtenáři* se dozvídáme, že toto téma se týká především knihoven, rodičů, školy, ale také knihkupců

⁸ ŠVRČKOVÁ, Marie. *Kvalita počáteční čtenářské gramotnosti: výzkumná analýza a popis soudobého stavu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011, s. 13. ISBN 978-80-7464-020-9.

⁹ ŠVRČKOVÁ, Marie. *Kvalita počáteční čtenářské gramotnosti: výzkumná analýza a popis soudobého stavu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011, s. 35. ISBN 978-80-7464-020-9.

¹⁰ ŠVRČKOVÁ, Marie. *Kvalita počáteční čtenářské gramotnosti: výzkumná analýza a popis soudobého stavu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011, s. 35. ISBN 978-80-7464-020-9.

¹¹ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Literatura ve škole: četba žáka a didaktická interpretace uměleckého textu v literární výchově na 2. stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletého gymnázia*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2010, s. 58. ISBN 978-80-7043-891-6.

¹² LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Literatura ve škole: četba žáka a didaktická interpretace uměleckého textu v literární výchově na 2. stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletého gymnázia*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2010, s. 58. ISBN 978-80-7043-891-6.

a vydavatelů, kteří si musí čtenáře získat. Samozřejmě dnes je kolem nás spousta médií, tudíž většinu informací máme k dispozici především na internetu a z televize. I přesto se najdou jedinci, kteří dají přednost knize ke studiu různých poznatků či novinám nebo časopisům. Dnes jsou knihy, noviny a časopisy považovány za již tradiční dokumenty.¹³ Na pojem čtenářství je v mnoha publikacích nahlíženo jiným způsobem, takže zde uvedu alespoň nějaká pojetí tohoto termínu. Podle autorky knihy *Cesty ke čtenářství* Květuše Lepilové: „Čtenářství je pojem, který se používá zejména v souvislosti s dětskou populací, plánovité a cílené rozvíjení četby zejména za pomoci školy, knihoven a jiných vzdělávacích institucí; rozvíjení, které je často doprovázeno kampaněmi, organizovanými různými institucemi nebo přímo školou“.¹⁴ Tento termín je skoro doslovně popsán v knize Jiřího Trávnička *Čteme? Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize*. „Čtenářství je pojem, který se používá zejména v souvislosti s dětskou populací; plánovité a cílené rozvíjení (→) četby zejména pomocí školy, knihoven a jiných vzdělávacích institucí; rozvíjení, které je často doprovázeno institucionálně organizovanými kampaněmi a podpůrnými akcemi“.¹⁵

Čtenářství podle Kateřiny Homolové v její knize *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství* „je chápáno jako adekvátní aktivita dítěte v souladu s jeho aktivitami jinými“.¹⁶ Čtenářství u pubescenta není nijak jednoduché. V dnešní „době počítačů“ je zvláště ohroženo, děti se více věnují počítačům či jiné elektronice a nemají „čas“ na četbu. Pubescence je také brána jako krize pro čtenářství, pubescent bere literaturu jako model pro svůj život.¹⁷

Termín čtenářství tedy nemá jednoznačnou definici. Považujme ho tedy za školou a jinými institucemi cílené rozvíjení četby. Se čtenářstvím dále můžeme spojovat pojmy jako „zájem“, „postoj“ a „návyk“.

Při hodnocení čtenářství se tyto pojmy dosti využívají. V této bakalářské práci jsem do dotazníku použila otázku typu: „Zajímá Tě čtení?“. „Zájem spadá do okruhu motivace, je specificky získaným motivem. Projevuje se kladným vztahem člověka

¹³ PRÁZOVÁ, Irena, Kateřina HOMOLOVÁ, Hana LANDOVÁ a Vít RICHTER. *České děti jako čtenáři*. Brno: Host, 2014, s. 9. ISBN 978-80-7491-492-8.

¹⁴ LEPILOVÁ, Květuše. *Cesty ke čtenářství: vyprávějte si s námi!*. Brno: Edika, 2014, s. 125. ISBN 978-80-266-0112-8.

¹⁵ TRÁVNIČEK, Jiří. *Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize* : (2007). Brno: Host, 2008, s. 35. ISBN 978-80-7294-270-1.

¹⁶ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 7. ISBN 978-80-7368-641-3.

¹⁷ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 26. ISBN 978-80-7368-641-3.

*k předmětům nebo činnostem, které ho upoutávají po stránce poznávací nebo citové. Jedinec se zaměří na vyhledávání takových předmětů, aby činnost s nimi spojená vedla k uspokojení dané potřeby. Zájmy mohou být vyjádřené (to, co člověk považuje za zajímavé) a manifestované (to, čemu dá člověk přednost), podle trvání pozitivního vztahu k předmětu zájmu mohou být krátkodobé, dlouhodobé i celoživotní. Vyhraňený zájem označujeme pojmem záliba.*¹⁸

Dalším důležitým pojmem je postoj. Ve většině definic bývá označen jako vztah, který v sobě nese hodnoty. Jednotlivec zaujímá postoj ke svému okolí a hodnotí jej, hodnotí sám sebe a různé subjekty. Jedinec je často ovlivněn prostředím, rodinou, školou, vrstevníky apod., kdy si vytváří postoj podle ostatních. *„Sklon ustáleným způsobem reagovat na předměty, osoby, situace a na sebe sama. Postoje jsou součástí osobnosti, předurčují poznání a chápání, myšlení a cítění. Získávají se v průběhu života vzděláváním, sociálními kontakty (rodina, škola, vrstevníci) a širšími sociálními vlivy (např. veřejné mínění). Postoje jsou relativně stálé.*¹⁹

Návykem můžeme označit takové jednání, u kterého jedinec využívá reflexů. Dále návyk je označován jako chování a způsob jakým člověk myslí. Návyk je možno označit jako děj, který je opakovaný, dále je získaný. Bývá také označen jako sklon k něčemu, co si člověk upevňuje. Mezi návyky řadíme tradice, obyčeje a konvence, které jsou například kulturně ovlivněny. Když se podíváme na čtenářství jako návyk, tak můžeme považovat třeba situaci, kdy je člověk navyklý každý den číst před spaním.

Vysvětlením všech těchto pojmů se dostáváme k termínu „Pojstoj ke čtenářství“.²⁰ *„Je komplexním vztahem jedince ke všem projevům fenoménu existence (umělecké) literatury a k procesu jejího přijímání. Struktura postoje ke čtenářství (soubor dílčích postojů) je však mnohem složitější a její poznání je podmíněno znalostí (výzkumem) čtenářských zájmů a návyků individua, jež s ním tvoří celek spojitých nádob. Může být velmi snadno identifikovatelný prostřednictvím subjektivních výroků jedince o knihách, jménech autorů či postav, o tématech apod. – na základě jejich kvantity i kvality.*²¹ Všichni víme, jak důležité je vzdělávání jedinců, četba a dětské

¹⁸ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Čtenářská propedeutika*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, s. 45. ISBN 978-80-7368-657-4.

¹⁹ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Čtenářská propedeutika*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, s. 46. ISBN 978-80-7368-657-4.

²⁰ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Čtenářská propedeutika*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, s. 46-47. ISBN 978-80-7368-657-4.

²¹ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Čtenářská propedeutika*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, s. 46-47. ISBN 978-80-7368-657-4.

čtenářství můžeme považovat jako nezbytný předpoklad k jejich vzdělávání. V knize *Dětské čtenářství v současné společnosti z perspektivy sociologie vzdělání* se setkáváme s pojmem genderová diferenciacie, která velmi ovlivňuje dětské čtenářství. Čtenářství je též považováno jako volnočasová aktivita. Autoři navazují na téma vzdělanost, která je pro všechny velmi důležitá a nejen pro čtenáře. Popisují ji takto: „*Vzdělanost je jedním ze sociálních fakt, řečeno s Emilem Durkheimem, který patří k moderní společnosti, a který bychom u jiných společností označovali spíše jako vědomost. Vědění, respektive nabývání vědomostí se v moderní společnosti realizuje především prostřednictvím institucí, k tomu určených.*“²²

1.4 Četba

Dle Ladislavy Lederbuchové a její knihy *Literatura ve škole: „Četba je proces komunikace mezi čtenářem a estetickofunkční strukturou uměleckého textu (v níž má čtení nebo poslech nezastupitelné místo – čtení je předpokladem četby), který uvádí do pohybu (do aktuálního dění) významový potenciál textu integrovaný jeho autorskou záměrností, obsahující však i významy nezáměrné. Výsledkem četby je čtenářská konkretizace obsahové nabídky textu.*“²³

Četba není bezprostředně závislá na aktivitě další osoby. Četba se dá tedy označit jako individuální činnost. Umožňuje nám vnímat text různými způsoby, každý to může chápat svým způsobem. Rozdíl však může také nastat, když čtenář čte knihu vícekrát. Například četba knihy na základní škole a její chápání se bude lišit, když si čtenář vezme stejnou knihu na vysoké škole. Takto to nefunguje pouze s četbou, ale například i s filmy. Četba u lidí rozšiřuje obzory, především u pubescentů, kteří si vytvářejí svůj svět. U dospělých jde spíše o doplnění a rozšíření informací, kdežto pubescent přijímá literaturu jako model života.²⁴

Podle Jiřího Trávnička je „*více než základní (mediální) aktivita zaměřená na knihy; aktivita, která vykazuje vlastní vnitřní zákonitosti a ze které je patrná nějaká intence, plánovitost, hodnotový vztah ke knihám a jejich výběru; jde o vztah, který*

²² HELŠUSOVÁ, Lenka. *Dětské čtenářství v současné společnosti z perspektivy sociologie vzdělání*. Liberec: Technická univerzita, 2012, s. 5-7 ISBN 978-80-7372-936-3.

²³ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Literatura ve škole: četba žáka a didaktická interpretace uměleckého textu v literární výchově na 2. stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletého gymnázia*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2010, s. 58-59 ISBN 978-80-7043-891-6.

²⁴ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 17. ISBN 978-80-7368-641-3.

*nevzniká jednorázově, ale musí být po určitou dobu rozvíjen a udržován“.*²⁵

Ladislava Lederbuchová ve své knize *Dítě a kniha O čtenářství jedenáctiletých* píše, že důležitou součástí literární výchovy ve školách je umělecká literatura. Je velmi důležité, aby se žáci seznámili s beletrií a poezií. Žák se učí poznávat a prožívat literaturu. Umělecká literatura dává žákovi jiný pohled na svět, je obohacován o emoce i estetiku. Samozřejmě kniha u čtenáře rozvíjí představivost a fantazii, je důležité také emocionální prožívání. Četbou se získávají kulturní a historické znalosti, čtenář se seznamuje s jazykem, s jeho estetikou a další důležitou věcí je zkušenost komunikace a schopnost přečíst umělecký text. Četba rozvíjí osobnost tak, aby byl člověk kulturně vzdělaný, napomáhá k tvorbě empatie, dále působí na obrazné, ale i logické myšlení.²⁶ Dále se autorka zabývá literární výchovou ve škole, tuto výchovu považuje jako prostředek k zábraně pasivity dětí k četbě a dále k postupnému úpadku. Někteří žáci díky literární výchově mohou objevit své čtenářské zájmy, učitel je může motivovat k četbě a tím je nasměrovat k určitému literárnímu žánru. Dále učitel zjišťuje schopnosti a dovednosti, které žáci v tomto předmětu dokáží předvést.²⁷

K tématu četba, jsem dále zjišťovala, jak je to s četbou ve volném čase, do dotazníku jsem též zařadila otázku „Čteš i mimo školu?“. V knize *Čtenářství žáků základních škol*, kterou napsala Ivana Gejdušová, jsem se právě setkala s kapitolou, která se zabývá právě volnočasovými aktivitami. Gejdušová ve své knize uvádí, že jednou z předních aktivit v jejím výzkumu, se vyskytoval film a dále dnes často čím dál oblíbenější sport. Autorka pro svůj výzkum volnočasové aktivity zkombinovala, a proto film dostal přednost před četbou časopisů, knih, ale i počítačových her a sociálními sítěmi. Sport však zvítězil také nad stejnými kombinacemi. Je tedy patrné, že kniha se dnes již ve volnočasových aktivitách moc nevyskytuje, ale zajímavé bude porovnání výsledků dotazníku, který jsem zpracovala já. Pokud ovšem nedopadnou podobně. Autorka se také zaměřila na téma četby spojené s elektronickou čtečkou a podle výsledků, kde 72% respondentů si samo čtečku vyzkoušelo, anebo o ní aspoň ví, se ukazuje právě doba, ve které žijeme. Svět žije elektronikou a nevyhnulo se to ani četbě a knihám. Dnes je již spousta knih dostupných online

²⁵ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize : (2007)*. Brno: Host, 2008, s. 35. ISBN 978-80-7294-270-1.

²⁶ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Dítě a kniha: o čtenářství jedenáctiletých*. Plzeň: A. Čeněk, 2004, s. 7-8. ISBN 80-86898-01-6.

²⁷ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Dítě a kniha: o čtenářství jedenáctiletých*. Plzeň: A. Čeněk, 2004, s. 8-9. ISBN 80-86898-01-6.

i různě k zakoupení, jde o tzv. e - knihy, které si již můžeme objednat i v knihkupectví. Autorka uvedla odpověď respondentů, že by se rádi zbavili objemných knih, jako důvod pro pořízení elektronické čtečky. Ti, co zájem o čtečku neprojevují, buď nečtou vůbec, nebo mají potřebu klasické papírové knihy. Dalším důvodem může být využívání jiného prostředku ke čtení např. tablet či počítač.²⁸ Čtení dětí je dnes velmi rozsáhlé téma. Je důležité, aby děti četly? Olga Černá se ve své knize Čtení není žádná nuda, vyjadřuje takto: „*Samozřejmě, že děti číst potřebují: aby si rozšířily slovní zásobu, naučily se vyjadřovat, zvykly si na gramatická pravidla, porozuměly textu, dokázaly si z něj vybrat podstatné informace, zapamatovat si je a pracovat s nimi, aby získaly všeobecný přehled... zkrátka aby do našeho dospělého světa vstoupily dostatečně vybavené. Ale říkáme jim dost často, že čtení je i radost, zábava, dobrodružství, odpočinek, útočiště, pomoc v nesnázích? Asi ne, ale i kdybychom to opakovali denně, nemělo by to valný smysl. Ono to totiž jenom říkat a vysvětlovat dost dobře nejde – musí se to ukázat. Zažít.*“²⁹ Dle mého názoru je to moc hezky a velmi přesně řečeno, každý z nás potřebuje porozumět textu. Je dost očividné, že ti, kteří čtou, nemají takový problém s gramatikou jako „nečtenáři“. O tom se můžeme přesvědčit na každé škole. Ti, kteří nevnímají kontext knihy, čtou víceméně zbytečně, protože na co číst, když tomu člověk ani nerozumí.

Já osobně bych do výuky k přečteným textům zařadila vypracovávání pracovních listů, nemusely by být vyloženě známkové. I když si myslím, že někdy by to nebylo na škodu, aby byly děti motivované dávat při četbě pozor, protože když v hodině budou žáci číst text, přečtou ho a tím to končí. Nastává tedy otázka, k čemu to bude, když budou nesoustředění, tak si nic nezapamatují. A z textu nebudou mít nic. Víím, že na pracovní listy nebude vždy čas, ale nebyla bych proti občasnému typu takové výuky. Jak jsem již zmiňovala autorčin názor, že kniha může být pro čtenáře útočištěm nebo pomocí v nesnázích, tak s tímto názorem se zrovna neztotožňuje Otakar Chaloupka ve své knize Rodina a počátky dětského čtenářství. Tvrdí, že: „*Dětské čtenářství by se asi od samých svých vstupních předpokladů nemělo ale vyvíjet jako možnost útěku před životem. Uvidíme, že často na sebe poslání takového úniku či náhrady bere, a je to v pořádku, pokud se tak děje v přiměřené míře. V pořádku to není,*

²⁸ GEJGUŠOVÁ, Ivana. Čtenářství žáků základních škol. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2015, s. 62-63. ISBN 978-80-7464-783-3.

²⁹ ČERNÁ, Olga. Čtení není žádná nuda: náměty k rozvíjení čtenářské gramotnosti a radosti ze čtení. Praha: Portál, 2014, s. 8. ISBN 978-80-262-0720-7.

*když má vytvářet jakousi ochrannou zeď.*³⁰ S tímto tématem Chaloupka hodně spojuje rodinu. Tvrdí, že v mnoha výzkumech došlo ke dvěma názorům na rodinu. Zaprvé že rodina v našich životech hraje neodmyslitelnou, nenahraditelnou a velmi důležitou roli. Dále však zdůrazňuje, že role rodiny je s postupem doby značně, ale značně oslabována. Rodina je pro nás důležitá ve všech směrech, jako je výchova. Vzájemné vypomáhání, potřeba někam patřit a potřeba domova i rodinné lásky. I když je pravda, že dnes se již upouští od tzv. tradičních rodin.³¹ Chaloupka vyzdvihuje rodinu: *„Poskytující jistotu, pevný řád, zázemí hodnot a orientací v životní cestě. To podstatné, co vytváří skutečný vztah mezi rodiči a dětmi, se bude odehrávat na rovině „vedení rozhovorů“.*³²

Olga Černá se tímto tématem dosti zabývá a říká: *„Vždycky mě zarazí, když se hledají odpovědi na otázku, proč dnešní děti nečtou, aniž by se současně mluvilo o tom, proč nečtou dospělí. Jako by stačilo, že dospělí důležitost a potřebnost čtení obecně uznávají, jenom na ně sami zrovna nemají čas, musejí se zabývat důležitějšími věcmi anebo „mají splněno“, protože všechno podstatné přečetli už před maturitou. Pokud dítě žije v rodině, kde knížky a rozhovory o nich nejsou běžnou součástí domácího provozu, těžko se dá čekat, že z něj vyroste zaujatý knihomol.*³³ S autorkou naprosto souhlasím, často se říká, že děti se učí nápodobou, okoukávají od rodičů, kamarádů atd. Chtějí se rodičům přiblížit, být jako oni. A tak pokud doma uvidí, že mají doma knihy, že navštěvují městskou knihovnu a obecně čtou. Je předpoklad, že číst budou, alespoň po nějakou část svého života. Když však dítě doma vidí vzor, že rodiče stále využívají služby internetu nebo hrají počítačové hry, potom dítě asi samo nebude tíhnout k četbě, ale výjimky se samozřejmě vyskytují. Samozřejmě jsou i jiné faktory ovlivňující četbu - škola, kamarádi, různé internetové diskuze apod. U dítěte doma třeba nikdo nečte, ale dítě ve škole baví literární výchova a rádo by se četbě věnovalo i doma. Kamarádi mají též velký vliv. Vždy se najde nějaké období, kdy je něco tzv. moderní, všichni to chtějí mít, všichni se tak chtějí oblékat. Může to tak být i u četby. Sama se pamatuji, že v jednu dobu byly oblíbené fantasy knihy. Mě osobně to tedy moc

³⁰ CHALOUPKA, Otakar. *Rodina a počátky dětského čtenářství*. Praha: Victoria Publishing, 1995, s. 22. ISBN 80-85865-40-8.

³¹ CHALOUPKA, Otakar. *Rodina a počátky dětského čtenářství*. Praha: Victoria Publishing, 1995, s. 23. ISBN 80-85865-40-8.

³² CHALOUPKA, Otakar. *Rodina a počátky dětského čtenářství*. Praha: Victoria Publishing, 1995, s. 28-29. ISBN 80-85865-40-8.

³³ ČERNÁ, Olga. *Čtení není žádná nuda: náměty k rozvíjení čtenářské gramotnosti a radosti ze čtení*. Praha: Portál, 2014, s. 8. ISBN 978-80-262-0720-7.

neovlivnilo, jelikož nejsem velký příznivce a raději si čtu, co mě zajímá. Můžeme však vidět, že i doba ovlivňuje postoj k četbě, nebo zda to dítě vůbec bude číst.

1.5 Proces čtení

Jako čtení je považován proces, kdy čtenář je nucen vnímat a dále si musí uvědomovat významy slov daného textu, který čte. Uvědomování si slov je velmi důležité, protože mají určitý obsah, ale i formu. Formou chápeme slova, buď psaná, nebo tištěná. „Čtení je tedy dešifrování grafických znaků a chápání významu slov na základě spojování jejich obsahu a formy“.³⁴ Čtení je považováno převážně jako duševní záležitost, ale samozřejmě je spojováno též s tělesnou motorikou, kdy čtenář využívá pohybu očí a také svalů, které nám pomáhají k nastavování vzdálenosti čteného textu/knihy. U očí je nutno kontrolovat, aby nedocházelo k jejich přetěžování, které může vést k poškození zraku.³⁵ Čtení z pohledu Lenky Václavíkové Helšusové a kolektivu je vymezeno takto: „Čtení zde nechápu v elementární rovině gramotnosti ve smyslu schopnosti rozpoznat písmena a slova, ani jen jako schopnost rozumět psanému textu. Čtením rozumím komplex schopností, návyků a postojů souvisejících se čtením. Jedná se jak o schopnost rozumět psanému a využít pochopené informace, tak o vytvoření návyku číst ve svém každodenním životě jak z důvodu nutnosti, tak pro zábavu. Patří sem ale i postoje, které dítě vůči četbě a knihám zaujímá.“³⁶

Důležitou roli v našem životě mají postoje. Naším úkolem/ úkolem dětského čtenáře je vytvořit si určité priority a mezi ně by mělo patřit čtení. Každý člověk by si měl uvědomit, že čtení nese v našich životech určitou hodnotu a měla by pro nás něco znamenat. Samozřejmě nám to ovlivňuje hlavně rodina, dítě v ní má vzor, a tak to ovlivňuje i jeho hodnoty.³⁷ „Čtení je činností, která jednoznačně rozvíjí schopnosti dítěte aktivně přijímat psané informace a pracovat s nimi. Tato aktivita spočívá z hlediska tělesných funkcí v práci levé mozkové hemisféry. Rozvíjí se tak verbální funkce mozku. Dítě je aktivní ve smyslu snahy o pochopení příběhu, případně dalšího fantazijního rozvíjené děje v příběhu nevyřčeného. Čtení tedy rozvíjí specifické schopnosti dítěte, které následně uplatňuje v průběhu celého svého života a to v kvalitě,

³⁴ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 34. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

³⁵ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 34. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

³⁶ HELŠUSOVÁ, Lenka. *Dětské čtenářství v současné společnosti z perspektivy sociologie vzdělání*. Liberec: Technická univerzita, 2012, s. 40. ISBN 978-80-7372-936-3.

³⁷ HELŠUSOVÁ, Lenka. *Dětské čtenářství v současné společnosti z perspektivy sociologie vzdělání*. Liberec: Technická univerzita, 2012, s. 40. ISBN 978-80-7372-936-3.

v jaké rozvine dětství.“³⁸ Procesu čtení se také dopodrobna věnuje Marie Švrčková. Rozděluje ho do několika skupin. První skupinu označuje jako proces učení. „V širším slova smyslu lze chápat proces čtení jako porozumění znakům psané řeči, který lze z hlediska procesu učení popsat jako proces od znaku ke smyslu. Čtení je tedy procesem dekódování. Proces čtení (i psaní) představuje velmi složitou mnoho – komponentovou psychickou činnost, na které se podílí řada mozkových center.“³⁹

Další skupinou je čtení jako dovednost. Zde autorka vymezuje termín dovednost jako ne lehkou činnost, kterou jedinec plní s tím účelem, že chce nebo musí splnit nějaký úkol, většinou je dovednost spjatá s nějakými vědomostmi a výsledná dovednost je jakési splnění určitých úkolů. Nejedná se však pouze o vědomosti, ale jak již autorka zmínila, tak za dovednost považujeme i čtení. Dovednosti bývají děleny jako smyslové neboli senzorycké, pohybové neboli motorické, dále pak rozumové označované jako intelektuální. Čtení je však na pomezí a nazývá se jako dovednost psychomotorická, jelikož se na ní podílí spousta mozkových center.⁴⁰ Autorka čtení označuje jako: „důležitou činnost podporující individuální a osobnostní rozvoj jedince zejména v jeho duševním vývoji“ a dále jako: „činnost, při níž si vytváříme představy a vybavujeme si myšlenky na základě smluvených znaků.“⁴¹ U procesu čtení se také můžeme setkat s pojmy, jako jsou kontemplace a identifikace. Tyto pojmy jsou u tohoto tématu značně důležité ve spojitosti, jak s četbou, tak se samotným čtenářem. Prvním pojmem je kontemplace a ta označuje hluboké přemýšlení o příběhu a čtenářovo vnoření se do textu a hloubkové zamyšlení. Oproti tomu identifikace určuje totožnost. Jak je již známo z různých psychologí jedná se o jakési ztotožnění. Čtenář se ztotožní s určitou postavou a prožívá s ní různé situace, v některých případech se inspiruje jednáním v konkrétních situacích, napodobuje či zaujímá podobné ne-li stejné názory. Jako kontemplaci tedy označujeme vžití se do příběhu či postavy identifikaci jako ztotožnění se.⁴²

³⁸ HELŠUSOVÁ, Lenka. *Dětské čtenářství v současné společnosti z perspektivy sociologie vzdělání*. Liberec: Technická univerzita, 2012, s. 41 ISBN 978-80-7372-936-3.

³⁹ ŠVRČKOVÁ, Marie. *Kvalita počáteční čtenářské gramotnosti: výzkumná analýza a popis soudobého stavu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011, s. 47. ISBN 978-80-7464-020-9.

⁴⁰ ŠVRČKOVÁ, Marie. *Kvalita počáteční čtenářské gramotnosti: výzkumná analýza a popis soudobého stavu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011, s. 50. ISBN 978-80-7464-020-9.

⁴¹ ŠVRČKOVÁ, Marie. *Kvalita počáteční čtenářské gramotnosti: výzkumná analýza a popis soudobého stavu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011, s. 50. ISBN 978-80-7464-020-9.

⁴² HOMOLOVÁ, Kateřina. *Čtenářská propedeutika*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, s. 33. ISBN 978-80-7368-657-4.

1.6 Čtenář a psychologie čtenáře

Čtenář a jeho psychologie jsou velmi důležitým tématem. Potřebujeme vědět, jaký má čtenář k četbě postoj, jak ji vnímá a jak nad ní přemýšlí. Nejprve si popíšeme, kdo to vůbec čtenář je. Jiří Trávníček říká, že: „Čtenář je ten, kdo deklaruje, že čte (knihy); ten, jehož mediální dovednost je směřovaná ke (→) čtení; duševní uživatel knih (a jiných písemných zdrojů)“.⁴³

Pojem čtenář není charakterizován jednoznačně, naopak je více možností podle potřeby definice. Dle Lidmily Vášové „Je čtenářem obecně každá osoba, která umí číst. Z hlediska aktuálního je to osoba právě čtoucí, z hlediska substantiálního je to osoba se zájmem o četbu (literárního i neliterárního obsahu)“.⁴⁴ Dle Milana Nakonečného: „Pojem čtenáře nevyjadřuje jen skutečnost osoby aktuálně čtoucí, nýbrž z časového aspektu souborně toho, kdo čte a četl. Každý čtenář je osobností, tj. určitým charakteristickým psychickým individuem“.⁴⁵ Po psychologické stránce je za čtenáře považován jedinec, který je schopen vnímat psaný text, je schopen ho vstřebat a navázat k němu vztah ve smyslu, že ho text zajímá.⁴⁶

„Psychologie čtenáře studuje psychologickou funkci vztahu člověka k literárnímu dílu v jeho komplexní a mnohoznačné podobě. Psychologickou funkci má to, co vyvolává psychickou reakci. Formulace „psychologická funkce vztahu člověka k literárnímu dílu“ vyjadřuje skutečnost, že literární dílo vyvolává psychické účinky a to svou obsahovou i formální stránkou. Psychické účinky literárního díla pak mají určitý smysl v celku dynamiky duševního dění člověka, tvoří určitou souvislost s dynamickými proměnami duševního života člověka“⁴⁷

Hlavním cílem psychologie čtenáře je zjistit hlavní souvislosti mezi osobností a četbou.⁴⁸ Vášová též popisuje čtenáře z hlediska knihovníka. Čtenář je chápán jako fyzická osoba, která působí jako „účastník“ této instituce, tedy je registrován či zapsán. Je tedy vlastníkem čtenářského průkazu a je v knihovně aktivní alespoň jednou za rok,

⁴³ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize : (2007)*. Brno: Host, 2008, s. 35. ISBN 978-80-7294-270-1.

⁴⁴ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 33. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2

⁴⁵ NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie čtenáře*. Praha: Ústřední dům armády, 1966, 2 sv. (14. s.). Kmen.

⁴⁶ NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie čtenáře*. Praha: Ústřední dům armády, 1966, 2 sv. (14. – 15. s.). Kmen.

⁴⁷ NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie čtenáře*. Praha: Ústřední dům armády, 1966, 2 sv. (14. s.). Kmen.

⁴⁸ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 32. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2

což obnáší alespoň jednou si vypůjčit knihu, ať už prezenčně, nebo absenčně.⁴⁹ Lidmila Vášová zde také uvádí pojem „uživatel informací“, což je „*fyzická nebo právnická osoba, která využívá informací uložených v paměti informační soustavy a užívá všech nebo jen některých (speciálních) služeb informací instituce buď dlouhodobě a pravidelně, nebo jich užije jen jednorázově*“.⁵⁰ Tento pojem bývá označován jako nadřazený pojmu čtenář.⁵¹ Vášová dále rozlišuje čtenáře individuálního, což je fyzická osoba, která je registrována v knihovně. Je vlastníkem čtenářského průkazu a vykazuje aktivitu tím, že má vypůjčenou jednu knihu, či například časopis za rok. Kolektivním čtenářem označuje „*právnickou osobu, která je prostřednictvím svého pověřeného pracovníka čtenářem (uživatелеm) knihovny (informační instituce)*“. Tímto pojmem se dostáváme k pojmu institucionální čtenář, který je využíván především při meziknihovními výpůjčkami či mezinárodními. Potencionální čtenář je opět fyzická osoba, která se může stát uživatelem knihovních služeb. Dočasný čtenář může knihovnu navštěvovat a využívat její služby po určitou dobu například při dovolené v lázních.⁵²

Dle Milana Nakonečného a jeho knihy *Psychologie čtenáře*: „*Jádrem psychologie čtenáře je proces četby, jako základní výraz vztahu čtenáře ke knize. Čtenářem je teprve ten, kdo čte. Četba má dvě základní funkce a to že informuje a motivuje*“.⁵³ Nakonečný popisuje četbu a její samotný proces jako komplexní jev, který se ovšem liší od procesu čtení. Pojem čtení jsem již vysvětlovala jako proces, ve kterém je především důležité vnímání textu a zároveň uvědomování si významu slov, protože pokud čtenář textu nerozumí. V tu chvíli ta četba z hlediska porozumění textu postrádá smysl. U pojmu četba je tomu jinak, může se zdát, že v jejich významu je jen nepatrný rozdíl, ale s četbou jsou spojovány pojmy jako smysl a význam. Četbě a hlavně čtenáři je právě přisuzován pojem „smysl“.⁵⁴ Nakonečný uvádí teorii komunikace, kde pojem „smysl“ „*je vymezen jako subjektivní obsazení pojmu a naopak*“ „význam“ „*jako lexikální obsazení pojmu*“.⁵⁵ Tyto pojmy jsou považovány za základní proces. Dalším důležitým vztahem je právě samotný čtenář a kniha. Čtenář může být v některých případech knihou ovlivňován. Knihy samozřejmě čte, ale nejen to, sám si je také vybírá. Uvádí se, že do psychologie čtenáře se řadí také různé

⁴⁹ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 33. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2

⁵⁰ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 33. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2

⁵¹ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 33. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2

⁵² VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 34. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2

⁵³ NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie čtenáře*. Praha: Ústřední dům armády, 1966, 2 sv. (10., 12. s.). Kmen.

⁵⁴ NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie čtenáře*. Praha: Ústřední dům armády, 1966, 2 sv. (12. s.). Kmen.

⁵⁵ NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie čtenáře*. Praha: Ústřední dům armády, 1966, 2 sv. (12. s.). Kmen.

výzkumy preferencí knih čtenářů.⁵⁶ U čtenáře je dle Nakonečného a jeho knihy Úvod do sociální psychologie důležitá čtenářova osobnost. Existuje mnoho definic tohoto pojmu, není proto jednoduché určit jednu nejuvýstižnější. Zde jsou uvedeny základní znaky osobnosti podle Nakonečného:

- „ 1/ osobnost je celek duševního života, integrovaný s tělem člověka,
- 2/ osobnost je celek, který je určitým způsobem strukturován a organizován
- 3/ osobnost je celek, který je determinován dialektickým vztahem vnitřních podmínek a vnějších vlivů
- 4/ osobnost je celek, který má individuální charakter, tj. jedinečné a neopakovatelné uspořádání a kvalitu psychických vlastností
- 5/ osobnost je struktura aktualizující se a projevující se navenek v sociálních vztazích
- 6/ je to struktura postupně se vyvíjející, diferencující a organizující“⁵⁷

Dle Nakonečného „*Pojem psychické organizace je tedy klíčovým pojmem psychologie osobnosti a lze v podstatě říci, že osobnost je organizovaný celek duševního života člověka*“.⁵⁸ Osobnost čtenáře úzce souvisí se samotným pojmem osobnost. Osobnost je považována za celek, který je nějak organizován a je spojený s lidským duševním životem. U osobnosti čtenáře je především důležitá jeho motivace. Například jakou má k četbě motivaci apod.⁵⁹ Dle Vášové „*Motivace je dynamický proces, jehož pohyb je dán jednak vznikem samotného motivu, jednak vnitřními a vnějšími konflikty, které proces motivace doprovázejí. Motivy jsou vnitřní příčinou chování*“.⁶⁰ Potřebu četby řadí mezi psychologické. Tyto potřeby mohou být uspokojeny, pokud jsou uspokojeny potřeby fyziologické. Mezi základní psychické potřeby patří: „1. *Potřeba nových dojmů*, 2. *Potřeba jistoty a bezpečí*, 3. *Potřeba uznání* a 4. *Potřeba seberealizace*“.⁶¹ Potřeba nových dojmů je individuální, každý jedinec ji má jinou. Stejně tak i zájmy pubescentního čtenáře jsou individuální, různorodé, také se často mění. Pubescenti mají často touhu vyrovnat se někomu, to můžeme zařadit mezi potřebu seberealizace,

⁵⁶ NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie čtenáře*. Praha: Ústřední dům armády, 1966, 2 sv. (12., 13. s.). Kmen.

⁵⁷ NAKONEČNÝ, Milan. *Úvod do sociální psychologie*. Praha: SNP 1967, s. 118 – 120. Učební texty vysokých škol.

⁵⁸ NAKONEČNÝ, Milan. *Úvod do sociální psychologie*. Praha: SNP 1967, s. 118 – 120. Učební texty vysokých škol.

⁵⁹ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 51. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

⁶⁰ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 51. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

⁶¹ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s. 52. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

zároveň za tím může být touha po poznání, těchto motivací může být celá řada. Důležitý pojem spojený s motivací četby je také postoj, který čtenář k četbě má.⁶² „*Postoj lze chápat jako hodnotící vztah k někomu nebo k něčemu. Slovně vyjádřený postoj se označuje jako mínění*“.⁶³ Stejně tak jako máme pojem psychologie čtenáře, můžeme se také setkat s pojmem psychologie literární postavy. Čtenář často vnímá jednání a chování postav v literárních dílech. Autor tzv. využívá motivů chování a jednání a nadále s nimi pracuje. Čtenář se pak pouští do soukromé analýzy, kde si sám zařazuje a hodnotí postavu. Podstatné je, že si to čtenář často neuvědomuje. Dnes už i děti ví, že postavy reagují nebo se chovají podle určitých situací, také si dokáží říct, proč literární hrdinové takto jednají. Jedná se zde o pojem intervenující proměnná, což je právě psychologická stránka literární postavy. Tím, že je čtenář schopen takto přemýšlet o postavách, je zcela přirozené, že jim dokáže přisuzovat určité atributy/povahu. Tento model chování apod. lze využít téměř na veškeré situace v dějích. Můžeme sem zařadit postoje, sklony, vlastnosti, návyky a stereotypy. S touto situací se můžeme setkat již u dětí v předškolním věku, kde je dítě schopno si spojovat jednoduché pojmy. Už z tohoto důvodu by literární postava neměla být komplikovaná a s neměnnou povahou, aby to bylo snadnější na pochopení. Jedním z hlavních příkladů můžeme uvést pohádku, kde je očividné, že postava hned při první akci je charakterizována a po celou dobu příběhu se její vlastnosti nemění.⁶⁴

1.7 Charakteristika čtenářství pubescenta

Jak je již ze začátku teoretické části vidět, tak máme různé vývojové fáze člověka. Je tedy víc než jasné, že pubescentní čtenář se bude lišit například od dospělého čtenáře. Tento čtenář bude knihu chápat úplně jinak, dalším rozdílným bodem může být výběr knihy. Je jasné, že například dospělá žena si pro svou četbu pravděpodobně nevybere dívčí román, stát se to může, že k odpočinkové četbě sáhne po takovéto knize, ale je pravděpodobné, že takovouto knihu preferuje spíše dívka v pubescentním věku. Je tedy namístě si čtenářství pubescenta charakterizovat. Dle Kateřiny Homolové „*Kvalitativní proměny osobnosti pubescenta s sebou přinášejí i proměny zájmů a změny v orientaci osobnosti k určitým aktivitám. Mění se také*

⁶² VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s 52. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

⁶³ VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, s 50 - 52. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

⁶⁴ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Čtenářská propedeutika*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, s. 41. ISBN 978-80-7368-657-4.

*pubescentův zájem čtenářský, jeho čtenářská potřeba a spolu s nimi se dotváří čtenářský postoj dítěte směrem ke čtenářství dospělého – mění se čtenářská kompetence“.*⁶⁵ Čtenářství u dětí je často komplikované a vystavené různým zkouškám. Je možné, že dítě v určitém věku zcela ztratí čtenářskou potřebu. Největším obdobím krize je právě pubescence, v dnešní době obzvlášť jelikož je doba počítačů a jiných audiovizuálních médií. Na druhou stranu je i možné, že naopak se pubescenti příliš upínají na knihy, což Kateřina Homolová popisuje jako „čtenářskou explozi“, kdy má dítě velkou potřebu knihy, svůj svět přenáší ke knihám a knihu přijímá jako vzor pro svůj život. Čtenářství pubescenta má své specifické potřeby, tou hlavní potřebou je potřeba čtenářská, která se projevuje existenciálním stavem čtenáře, pubescenti mohou pociťovat pokles psychických činností, které jim vynahradí právě kniha. U pubescentů je patrný rozpor mezi realitou a životní ideou či životními ideály, nejčastěji se poté obrací ke knihám, které jsou romanticky laděné, nebo ve kterých objeví výjimečného literárního hrdinu, který jim je zároveň věkově blízký. Homolová se dále zmiňuje o potřebě relaxační, která převažovala v 80. letech u pubescentů a dále v 90. letech, se vyšplhala na hlavní příčku u mladších pubescentů.⁶⁶

Dle Homolové: „*S preferovanou poznávací funkcí souvisí nekompromisní požadavek na pravděpodobnost literárního obrazu, na věrnost v detailu, třebaže celek může mít fantaskní podobu. Tyto rysy čtenářství souvisí s výraznou racionalizací života pubescenta, s prudkým rozvojem pojmového myšlení.*“⁶⁷ U pubescenta je především důležitý rozvoj citovosti, s tím je také asociována potřeba literárního hrdiny, kterého čtenář – pubescent bere, jako svůj vzor, se kterým je schopen se ztotožnit.⁶⁸ S tímto Homolová uvádí, že jsou spojené „*i preference čtenářské potřeby sociativní, kdy čtení evokuje pocit blízkého, důvěrného, příjemného a chápavého společníka v podobě sympatické literární postavy*“.⁶⁹ V pubescenci se hodně začínají lišit dívky od chlapců

⁶⁵ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 26-27. ISBN 978-80-7368-641-3.

⁶⁶ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 26-27. ISBN 978-80-7368-641-3.

⁶⁷ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 26-27. ISBN 978-80-7368-641-3.

⁶⁸ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 26-27. ISBN 978-80-7368-641-3.

⁶⁹ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 26-27. ISBN 978-80-7368-641-3.

a naopak, čtenářská potřeba vzniká u obou, ale pohlaví je odlišená.⁷⁰ Podle Homolové „Zrychlení čtenářského vývoje má za výsledek, že již v čtenbě 13 letých pubescentů jsou patrné významné rozdíly podle pohlaví. Vysvětlit tuto situaci je možno zrychlením dospívání obecně, tj. v oblasti biogenní i sociogenní (zejména vlivem masové kultury)“.⁷¹

Jednou z podstatných věcí u pubescentního čtenářství je výběr četby. Toto se používá jako jedna z hlavních otázek při různých výzkumech čtenářství, převážně u pubescentů. Je však známo, že se v literatuře stále objevují nové žánry, takže se výzkumy často liší.⁷² Dle Otakara Chaloupky se pubescentní čtenářství nezakládá pouze na obrazech, ale především na rozumové stránce. Čtenář si postupně uvědomuje, jak knihy poukazují na životní skutečnosti, on je chápe často až do hloubky a zeširoka. Zdůrazňuje však, že není úplně schopen vnímat meze mezi realitou a fikcí, které jsou důležité. Může se stát nebo spíše je to časté, že se dítěti prostoupí realita s iluzí, kde čtenář není schopen rozpoznat fikci. Pubescent je tak schopen posílit životní jistotu a zároveň zbavit se pocitu neúplnosti.⁷³ Podle mě je velmi důležité, že se čtenář dokáže do knihy vžít, dokáže pochopit toho svého literárního hrdinu. V různých situacích ho pochopit a někdy se až inspirovat do svého života. Nesmí to však takto probíhat v moc velké míře, protože jak píše pan Chaloupka, existují meze mezi realitou a fikcí a při přílišném prožívání hrozí, že čtenář tu mez nepozná.

⁷⁰ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 26-27. ISBN 978-80-7368-641-3.

⁷¹ HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 26-27. ISBN 978-80-7368-641-3.

⁷² HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, s. 27. ISBN 978-80-7368-641-3.

⁷³ CHALOUPKA, Otakar. *Horizonty čtenářství: (aktivita, proměnlivost a výchova čtenářství pubescentního dítěte)*. Praha: Albatros, 1971, s. 15. Knižnice teorie dětské literatury.

2. Praktická část

Tato část práce je věnována výsledkům dotazníku týkajícího se čtenářství pubescentů. Odpovědi žáci sdělovali formou internetového dotazníku, který byl rozeslán do dvou škol (gymnázium a základní škola), na kterých jsem sama dříve bývala žákyní a studentkou. Cíl toho, že byl výzkum prováděn na dvou rozdílných školách, je jasný, porovnat čtenářství věkově stejně starých žáků víceletého gymnázia a základní školy. Jednalo se o zjištění, zda sobě rovné děti, byť každé z jiné školy, jsou na tom s četbou stejně či alespoň podobně. Pomocí několika jednoduchých otázek bylo mým cílem dopátrat se určitých výsledků, které by nadále měly vyplynout z této části mé bakalářské práce.

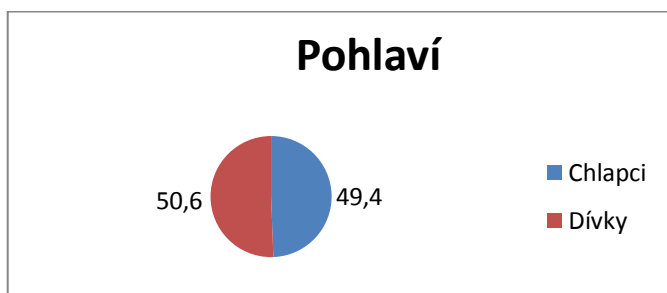
První tři otázky, byly zcela obecné a četby/čtení se netýkaly, ale pro zpracování dotazníku jsou velmi důležité, abychom vůbec věděli, kolik z nich nám odpovídá. První otázka se týkala pohlaví žáků, druhá věku a třetí do jaké chodí třídy.

Nejprve budou zpracovány výsledky dotazníku ze Základní školy Hradební v Broumově. Zde odpovídali žáci šesté až deváté třídy a bylo získáno osmdesát pět odpovědí. První tři otázky budou zpracovány nejprve obecně, abychom viděli výsledky týkající se kompletně všech odpovídajících žáků. Poté dobereme ke konkrétním výsledkům zmiňovaných tříd. Dále se budeme věnovat výsledkům z gymnázia a nadále budou okomentovány i porovnány případné rozdíly. Procentuální části grafů jsou vypočítávány podle celkového počtu žáků ve třídě, nikoli podle počtu dívek/chlapců.

2.1 Základní škola Hradební Broumov

První otázka dotazníku, jak již bylo zmíněno, se týkala pohlaví žáků. Odpovídalo 85 žáků, z toho 42 chlapců (mužů) a 43 dívek (žen). Procenty to odpovídá 49,4 % chlapců a 50,6 % dívek. Viz graf č. 1.

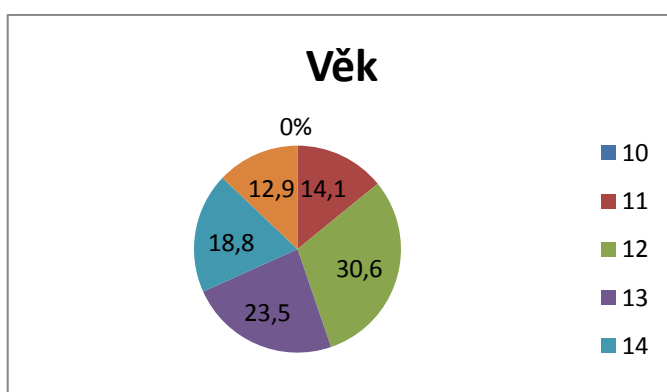
Graf 1 – Pohlaví

Můžeme zde vidět, že poměr dívek a chlapců, kteří odpovídali, je celkem vyvážený. Pokud by odpovídaly všechny třídy na škole, tak by se výsledky pravděpodobně pochopitelně lišily.

Druhá otázka, se týkala věku žáků. Jelikož není přesně stanovený rok, jak staří žáci mohou být, když nastupují do šesté třídy. Někdo má odklad, někdo ne, z tohoto důvodu bylo raději k dispozici více možností, aby si každý žák našel tu svou. Na grafu 2 uvidíme, jak staří žáci odpovídali.

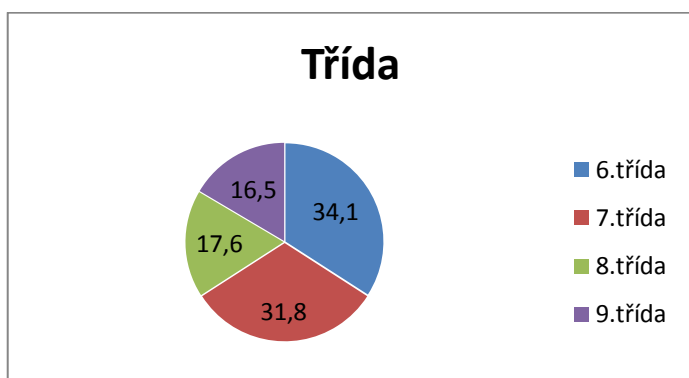
Graf 2 -Věk

Je zde vidět, že desetileté dítě neodpovídalo žádné. Jedenáctiletých dětí odpovídalo 12 a v procentech to odpovídá 14,1%, dvanáctiletých 26, což je převážný věk respondentů. Vidíme to i na grafu, kde zelená barva odpovídá 30,6%. Dále třináctiletých žáků bylo 20 neboli 23,5%, čtrnáctiletých se našlo 16, procentuálně 18,8. Poslední patnáctiletí, kde bylo získáno 11 odpovědí neboli 12,9 %. Osobně si myslím, že je to poměrně vysoké číslo, sama si myslím, že někteří patnáctiletí už bývají na střední škole, ale jak jsem již zmiňovala, může to být dané právě odkladem.

Třetí otázka, byla zaměřena na to, do jaké třídy žáci chodí.

Graf 3 - Třída

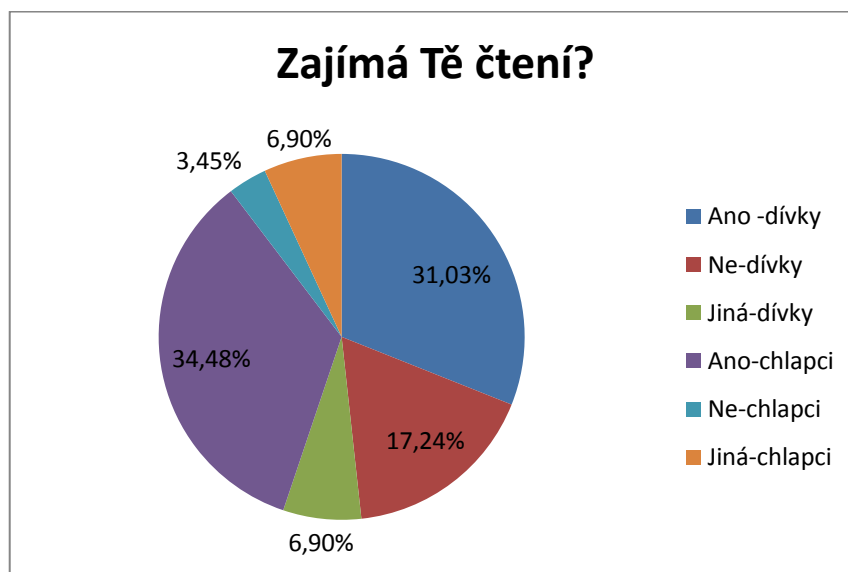

Je dobré vidět poměr žáků v různých třídách. V některých jich je málo a v některých naopak hodně. Je zajímavé, že v šesté třídě odpovídalo 29 dětí (34,1%) a tento počet se stále snižuje. V sedmé 27 žáků (31,8%), což je podobné jako u té šesté třídy, ale u osmé a deváté nastává celkem rapidní skok. V osmé třídě odpovídalo 15 dětí (17,6%) a v deváté 14 (16,5%). Můžeme sledovat, že ty počty žáků si jsou dost podobné právě u šesté a sedmé a potom i u osmé a deváté. Faktorů, které tento výsledek ovlivňují, může být spousta. Například nemoci žáků, nepřítomnost nebo jen opravdu malý počet žáků ve třídě.

Nyní přejdeme ke konkrétním otázkám, které jsou již tematicky zaměřené na moji bakalářskou práci. Začínáme výsledky šesté třídy, odpovědi ano/ne budou přehledně vidět v následujících grafech a nadále budou rozebrány výpovědi žáků, které napsali názor sami podle sebe. Otázka číslo čtyři byla zaměřená na to, zda žáky čtení vůbec ještě v dnešní době zajímá.

2.2 6. třída

Graf 4 - Zajímá Tě čtení?

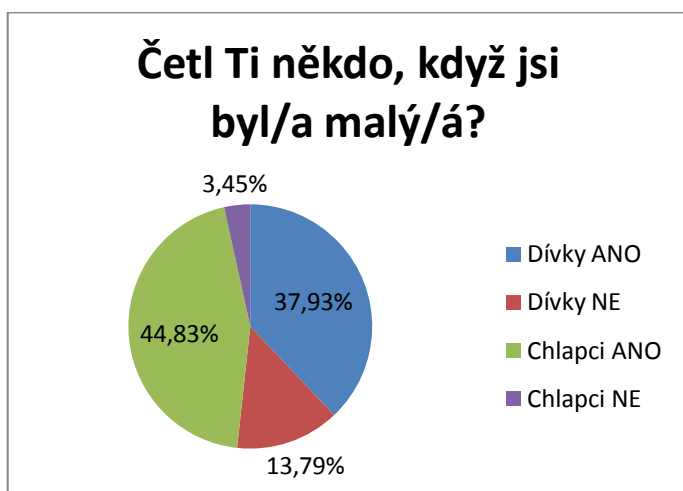

S tímto výsledkem můžeme být spokojeni, protože vidět u dětí v šesté třídě převahu toho, že je čtení zajímavé, je výborné. Z 29 dětí 65,517 % žáků čtení zajímavé, 20,69% ne a zbylých 13,793% má vlastní názor, čehož si také cením. Vyčnívaly zde odpovědi: „Podle toho, co čtu“ a „Někdy, když mám náladu, jinak nečtu“. Poté se ještě objevily takové jako „Někdy“ a „Moc ne“. Nadále bylo zjišťováno, kolik je ve třídě dívek a kolik chlapců. Děvčat je ve třídě 16 a hochů 13. Tím spíše může být překvapující výsledek, že čtení zajímavé v převaze chlapce (34,48%), i když mají ve třídě více slečen. Jeden (3,45%) odpověděl, že ho čtení nezajímá a dva (6,90%) stejně jako u dívek, měli vlastní názor. U dívek to pak vypadalo tak, že 9 (31,03%) z nich četba zajímavá, 4 (17,24%) ne.

Jako vhodná otázka následovala, zda někdo dětem četl, když byly malé a bylo zjišťováno, zda si vzpomenou na nějaké konkrétní knihy. Některé odpovědi byly celkem zajímavé.

Pro někoho, může být překvapující to, že zatím vidíme kladné odpovědi spíše od chlapců než od dívek.

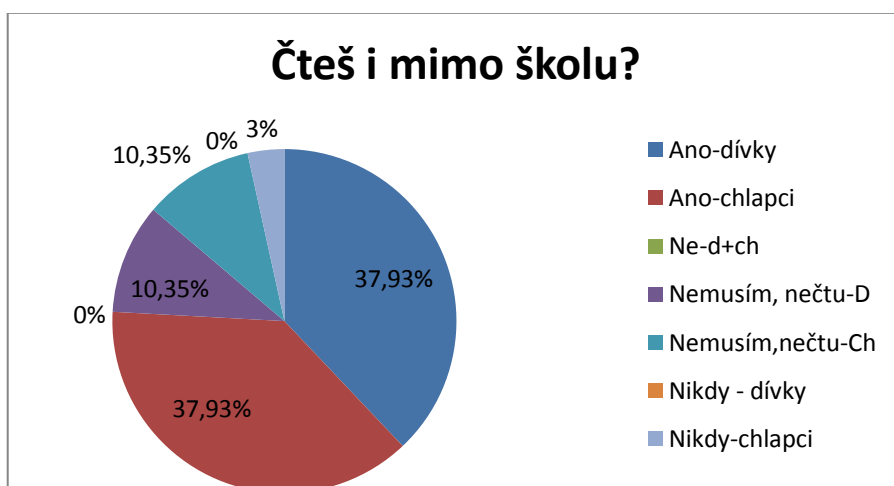
Graf 5 - Četl Ti někdo, když jsi byl/a malý/á? Pokud ano, pamatuješ si nějakou konkrétní knihu?

Můžeme vidět, že ve velké většině rodiče, či prarodiče svým dětem čtou. U chlapců je tomu tak v 44, 828% a u dívek v 37, 931%. Určitě můžeme souhlasit s tím že, četba dětem je velmi důležitá. Pouze jeden chlapec odpověděl, že mu nikdo nečetl, což je 3, 448% a u dívek 13, 793%, jednalo se o čtyři slečny. Je zajímavé, že konkrétní knihu z dětství si vybavilo pouze 6 dětí, z toho čtyři chlapci a dvě děvčata. Objevily se zde knihy jako například Medvídek Pú, Krteček, 3x O pejskovi a kočičce, Ferda mravenec, O statečném Cibulkovi a Kniha džunglí.

Další věcí, která byla u dětí zjišťována, bylo, zda čtou i mimo školu.

Graf 6 - Čteš i mimo školu?

Ukázalo se, že v šesté třídě, dívky i chlapci čtou mimo školu prakticky stejně, kromě jednoho chlapce, který jako jediný uvedl, že nečte nikdy, pokud není ve škole.

Nabízelo se položit otázku, zda mají děti zadanou povinnou četbu domů. Je zajímavé sledovat odpovědi dětí, které chodí všechny do stejné třídy.

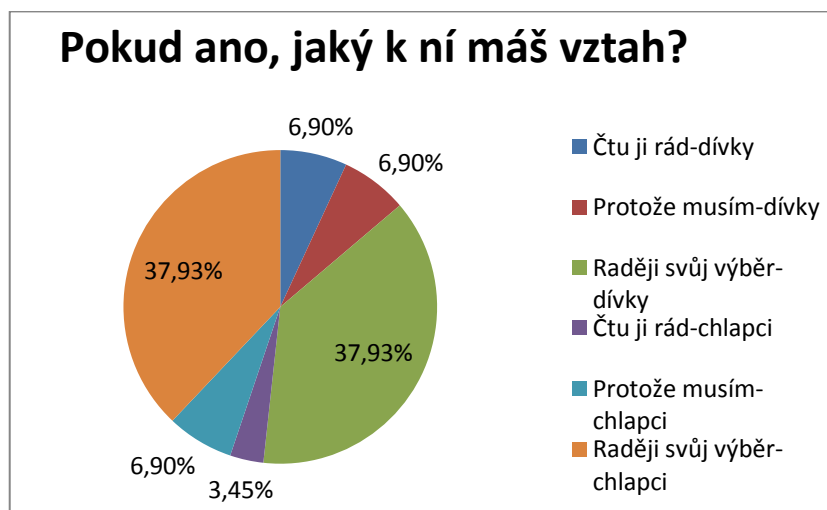
Graf 7 - Máte ze školy povinnou četbu zadanou domů?

12 dívek (41,379%) odpovědělo, že povinnou četbu vůbec nemají, zároveň 11 chlapců (37,931%) tvrdí to stejné. Oproti nim 6 spolužáků (3 děvčata a 3 chlapci) označili jako odpověď, že povinnou četbu mají. Není tedy zcela jasné, zda se jedná o šest poctivých žáků, kteří vědí o tom, že mají nějakou četbu či nikoli. Z grafu však můžeme vidět převahu odpovědí, že povinnou četbu nemají. Já osobně jsem pro povinnou četbu, protože některé děti by nečetly vůbec, muselo by se však z toho nějak zkoušet, protože dnes je spousta obsahů a rozborů knih dostupná na internetu.

Dále bylo navázáno otázkou: Jaký vztah mají děti k povinné četbě.

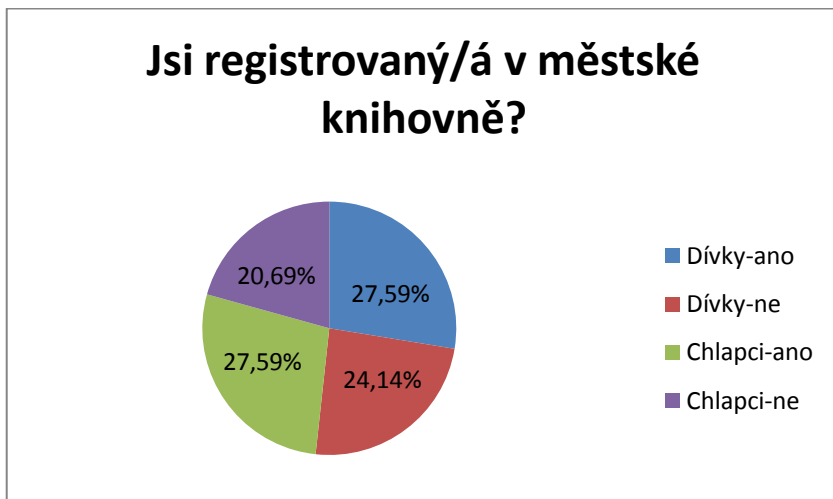
Graf 8 - Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

Žáci vybírali ze tří možností: „Čtu ji rád/a, Čtu ji, protože musím, Raději čtu podle svého výběru“. Můžeme dobře vidět, že jak u dívek, tak i chlapců převažuje možnost vlastního výběru knihy. Že by děti měly rády povinnou četbu, se říci nedá, čtou ji spíše z povinnosti a raději dají na svůj výběr.

Dále, bylo zkoumáno, zda jsou dnes ještě děti registrované v městské knihovně.

Graf 9 - Jsi registrovaný/á v městské knihovně?

Výsledky jsou vcelku vyrovnané, můžeme být spokojeni s tím, že v šesté třídě jsou žáci převážně zaregistrováni v knihovně. V návaznosti na tuto otázku bylo dobré se zeptat, zda žáci knihovnu navštěvují a půjčují si knihy. Jedna věc je být registrován v knihovně a druhá opravdu využívat jejích služeb.

Graf 10 - Navštěvuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

Opět v převaze ač ne veliké, děti navštěvují knihovnu. Ti, kteří uvedli, že nenavštěvují, tak jako důvod uvedli, že jsou z vesnice a tam mají vlastní knihovnu, tudíž se to dá považovat také za využívání knihovnických služeb, žáky pravděpodobně zmátlo, že byl použit výraz městská knihovna. Moc se mi líbil názor jedné slečny, která jako důvod navštěvování knihovny uvedla: „Protože mě knížky moc baví a v budoucnu chci být spisovatelka.“ Dále dva chlapci měli takové názory jako: „Moc rád čtu.“ či „Mamka mi koupí.“ Tento názor mě i pobavil, zvláštní důvod, proč do knihovny nechodit.

Další otázkou, která byla použita, byla, zda mají doma vlastní knihovnu a kolik knih tam zhruba můžou najít.

Graf 11 - Máte doma alespoň malou knihovnu?

Z průzkumu vyplývá, že všechna děvčata odpověděla, že u nich doma se nachází alespoň malá knihovna. U chlapců tato odpověď také převažuje, ovšem našly se dva chlapci, kteří uvedli, že doma knihovnu nemají vůbec. Dále jak již bylo zmíněno, byla položena otázka, kolik knih doma zhruba mají a z 29 dětí na to odpovědělo pouze 11, to je však moje chyba, jelikož jsem dětem neuvedla číselné možnosti, myslím, že někteří na to neodpovídali z toho důvodu, že nemají představivost.

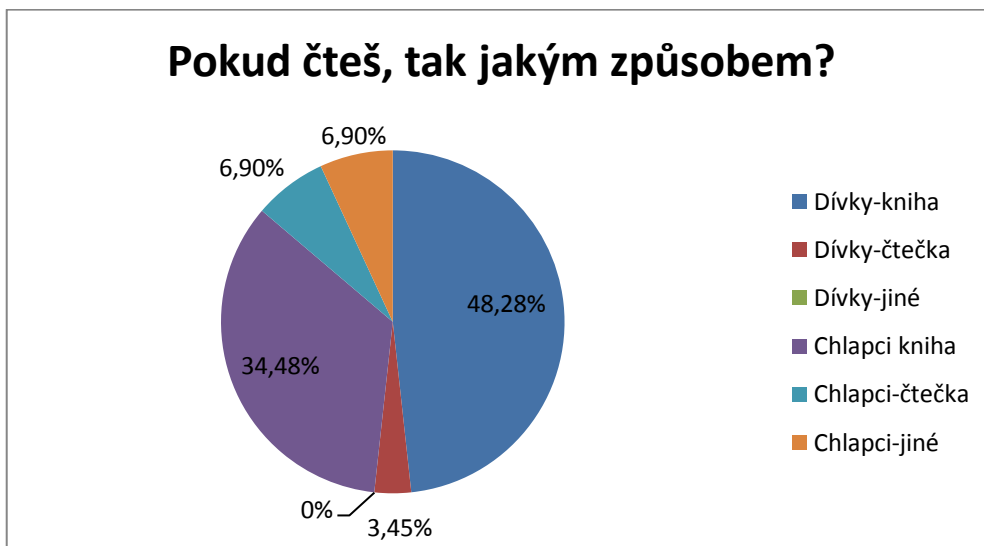
Tabulka 1

Kolik knih doma zhruba máte?					
Dívky		Chlapci			
30		30			
1000		20			
20		200-250			
50		200			
50-60		10			
		12			

Překvapením bylo, že více odpovědí uvedli chlapci.

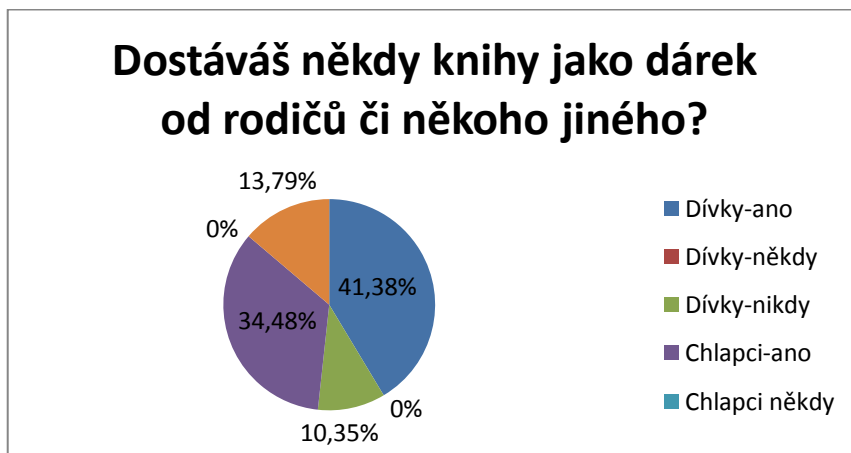
Další věc, která nás zajímá, tak jakým způsobem dnes děti čtou, jestli v dnešní době jsou už pouze moderní elektronické čtečky nebo se stále drží klasické papírové knihy.

Graf 12 - Pokud čteš, tak jakým způsobem?

Osobně jsem velmi ráda, že papírové knihy stále přetrvávají, já sama vlastním i čtečku, ale dodnes jsem ji „nepřišla úplně na chuť“. V odpovědi „jiné“, kterou odpověděli pouze chlapci, se objevila odpověď: „Využívám obojí.“ či „Obojí, ale častěji papírová kniha.“ Dále bylo zkoumáno, zda se knihy stále dostávají jako dárek od rodičů či někoho jiného.

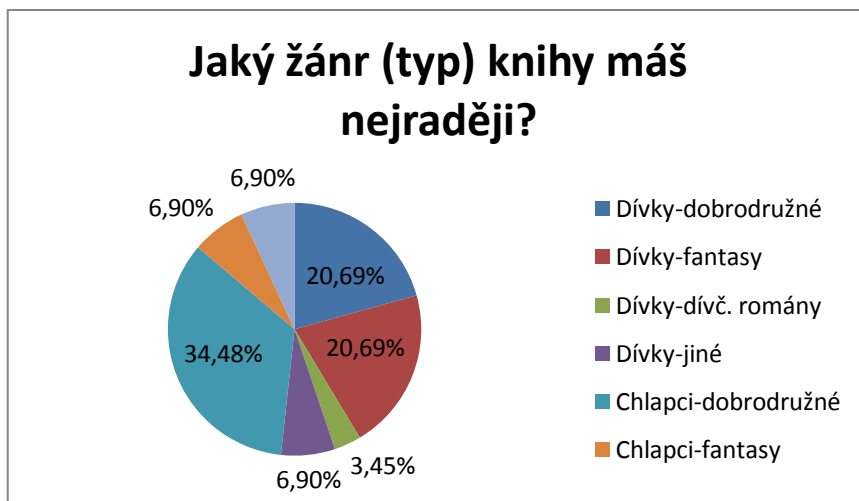
Graf 13 - Dostáváš někdy knihy jako dárek od rodičů či někoho jiného?

Vypadá to, že kniha se stále drží na místě jednoho z tradičních dárců. Převaha třídy knihy dostává, jen minimum spolužáků uvedlo, že ne.

Další, co bylo vhodné zjistit, co děti v tomto věku vlastně čtou, nejprve byl zkoumán pouze žánr a poté se dobereme ke konkrétním názvům knih.

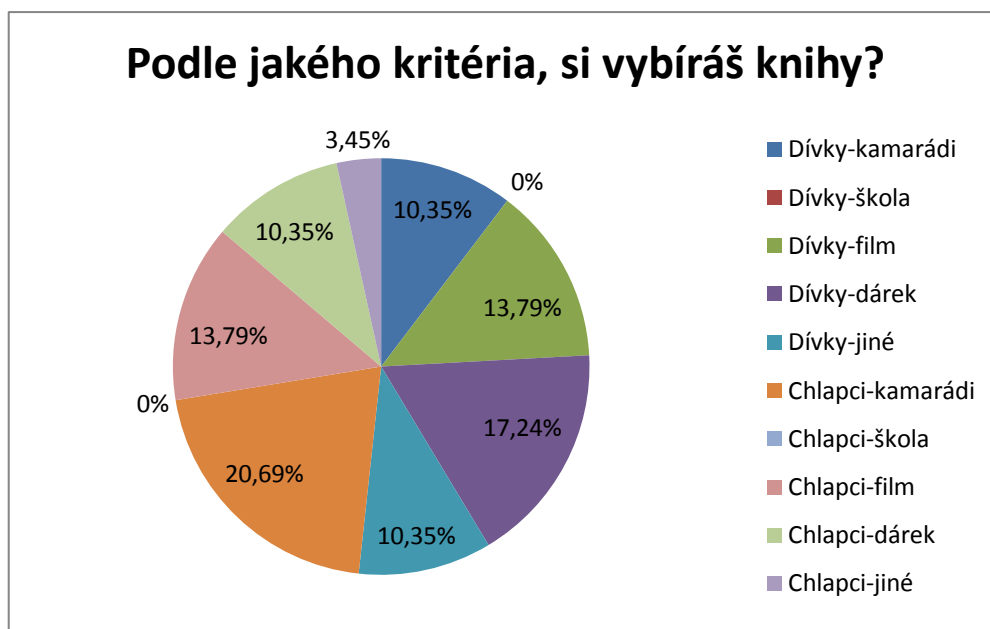
Graf 14 - Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

Můžeme vidět, že velmi oblíbené knihy jsou dobrodružné a to jak u chlapců, tak i u dívek. Dále u dívek se dost objevují fantasy knihy, dívčí romány se u těchto odpovědí moc nevyskytují. Ve výpovědi jiné se objevily u dívek knihy naučné převážně o návrhářství. Dále se zde objevilo: „*Je mi to jedno, ale hlavně, když mě to baví.*“ Chlapci dále odpovědi také spojovali jako například fantaskní + dobrodružné, anebo pojmenovali knihy jako „*srandovní*“.

Poté zjišťujeme kritéria, podle kterých si děti knihy vybírají, zda je ovlivňují kamarádi nebo dají na doporučení ze školy atd.

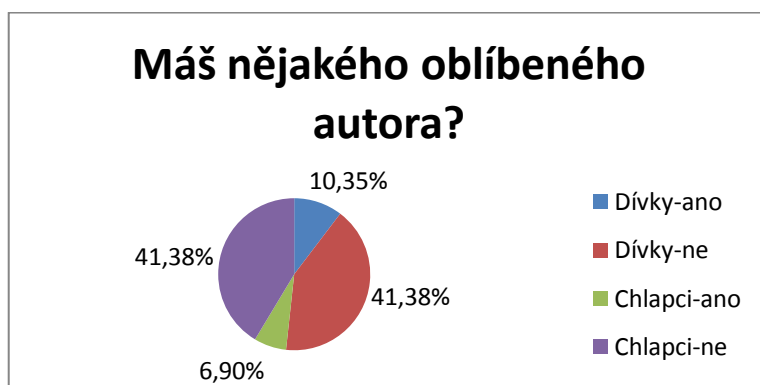
Graf 15 - Podle jakého kritéria, si vybíráš knihy?

Chlapci jsou nejvíce ovlivněni svými kamarády, dívky také kamarádi/kamarádky ovlivňují, ale ne v takové míře. Na doporučení ze školy v šesté třídě nedává nikdo. Po zhlédnutí filmu si chce přečíst knihu stejně dívek, tak i stejně chlapců (13,79%). Hodně dívek si knihu přečte poté, co ji dostane jako dárek, u chlapců je to také tak, ale méně. Ve vlastních odpovědích se dívky rozhodují také podle obsahu knihy a podle toho, co je zajímavé. Jeden chlapec uvedl: „*Hledám si knihy sám a koukám se do letáků knih*“.

Dále jsem se zaměřila na to, zda mají žáci své oblíbené autory.

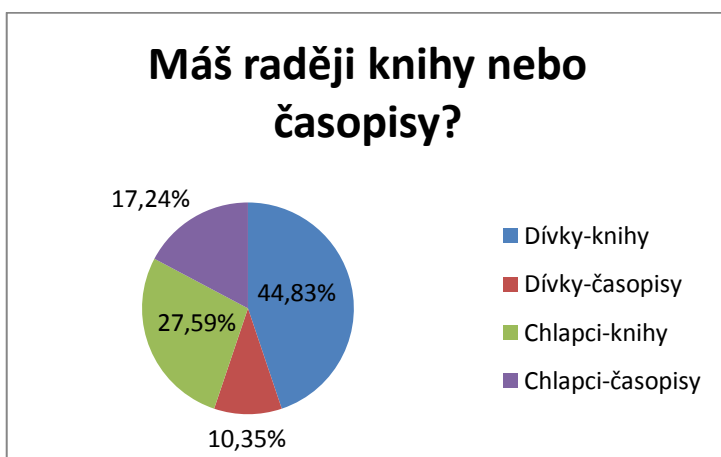
Graf 16 - Máš nějakého oblíbeného autora?

Je zvláštní, že oblíbeného autora má tak málo žáků. Počtem uvedly tři dívky, že mají oblíbeného autora, však pouze jediná uvedla jméno. J. K. ROWLINGOVÁ se objevila jako oblíbená autorka a u chlapců uvedli pouze dva, že mají oblíbeného autora a jen jeden uvedl jméno. H. CH. ANDERSEN byl napsán jako spisovatel, který je oblíbený. Nevím, zda bylo pro děti jednodušší odpovědět tak, že nemají autora, kterého by preferovali či proč odpovídali právě takto.

V dnešní době, se také hodně prodávají časopisy, tak jsem chtěla zjistit, zda jsou u dětí populárnější knihy či časopisy.

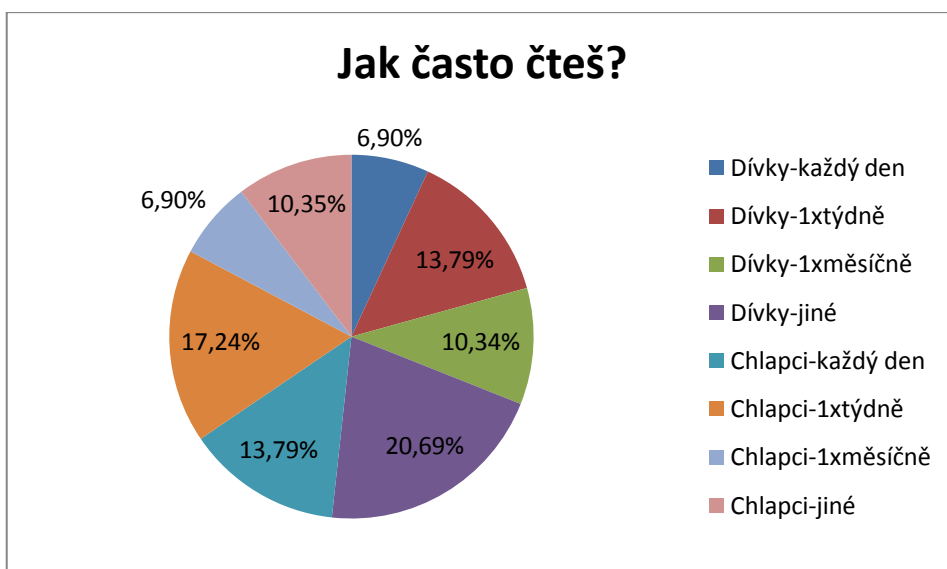
Graf 17 - Čteš raději knihy nebo časopisy?

Můžeme vidět, že v převaze u dívek i chlapců jsou knihy, ale je znát, že časopisy preferují spíše chlapci než děvčata.

Předposlední otázkou byla frekvence čtení.

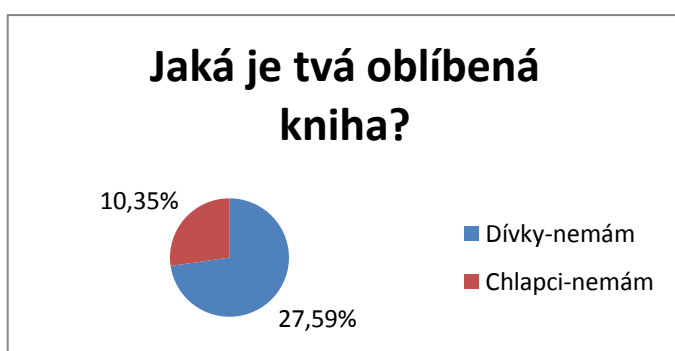
Graf 18 - Jak často čteš?

Každý den čte málo dětí, jednou týdně už je to o dost lepší. Největší procento má úsek, kde dívky odpovídaly své vlastní názory. Častou odpovědí bylo, že čtou, když mají čas, někdo jak kdy, když mají náladu či 3x týdně. Vyčnivala odpověď: „*Když to jde, tak čtu každý den*“. U chlapců to pak bylo tak, že jedna z odpovědí byla „*nikdy*“, další „*v úterý a v pátek*“ nebo „*když nemám co dělat*“. Jsem ráda, že některé děti mají svůj názor a ne, že označily pouze odpovědi „ano“ či „ne“.

Poslední věc, která byla cílem výzkumu, byla oblíbená kniha. Samozřejmě by byla další spousta zajímavých otázek, ale nejdou položit všechny.

Graf 19 - Jaká je tvá oblíbená kniha?

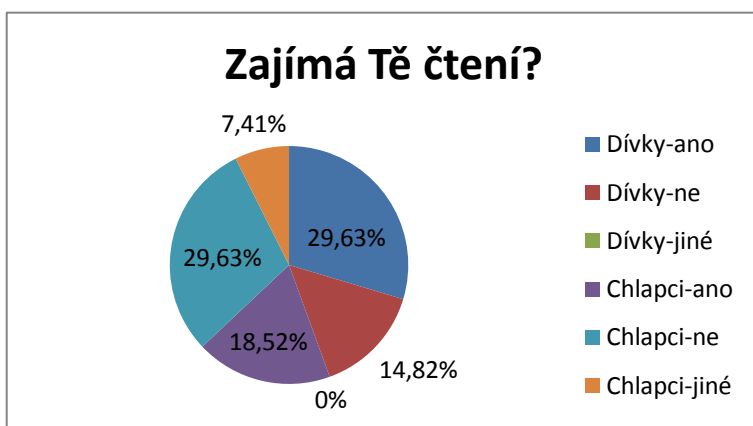

Zde 27,59% děvčat odpovědělo, že nemá oblíbenou knihu a 10,35% chlapců taktéž. 24,138% děvčat oblíbenou knihu má a 37,931% chlapců také. Mezi oblíbené knihy dívek patří: Horseland, The last unicorn, Malý princ, Blanka Matragi, Mýty a legendy, Bratři lví srdce a Harry Potter a relikvie smrti. Oblíbené knihy chlapců jsou: Neymar: Nový Pelé (tato knížka se objevila 3x), Záhada hlavolamu, Bratři lví srdce (2x), Harry Potter a prokleté dítě, Deník malého poseroutky (2x), Já Jůtuber a Brána času.

2.3 7. třída

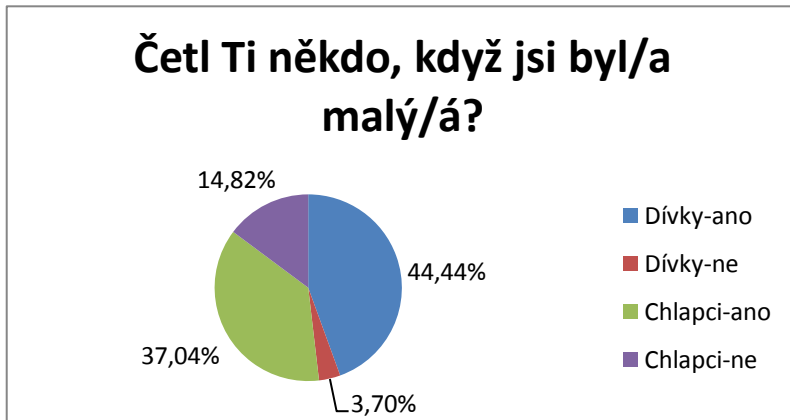
Nyní se přesuneme k výsledkům sedmé třídy. Zde odpovídalo 27 dětí, z toho 13 dívek a 14 chlapců.

Graf 20 - Zajímá Tě čtení?

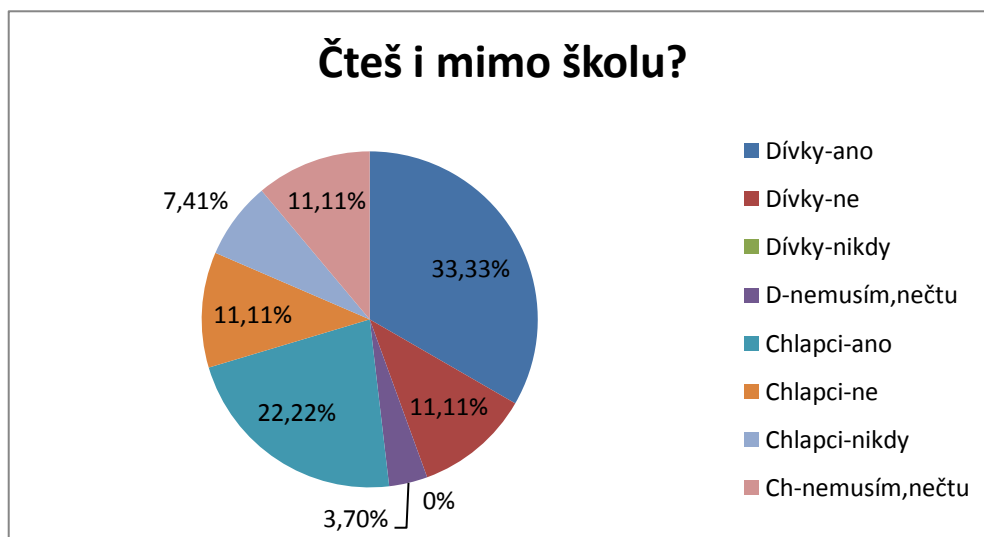
U většiny dívek v sedmé třídě můžeme vidět zájem o čtení, u chlapců už to není tak převratné. U konkrétních odpovědí u chlapců se objevily odpovědi typu: „*Někdy*“ a „*Trochu*“. Převaha chlapců se však o čtení vůbec nezajímá.

Graf č. 21 Četl Ti někdo, když jsi byl/a malý/á?

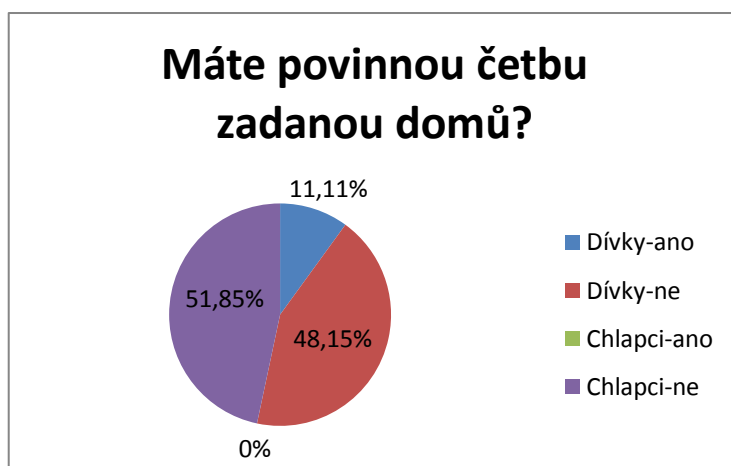
V převaze všem dětem bylo čteno, však u několika chlapců tomu tak nebylo. Žáci si také vzpomněli na nějaké konkrétní knihy, jako například dívky uvedly Káju Maříka, Kytici, Popelku, Pohádky, Červenou Karkulku a Ferdu mravence. Dále chlapci uvedli Dovolenou s delfíny, Ferdu mravence a Kocoura v botách.

Graf 22 - Čteš i mimo školu?

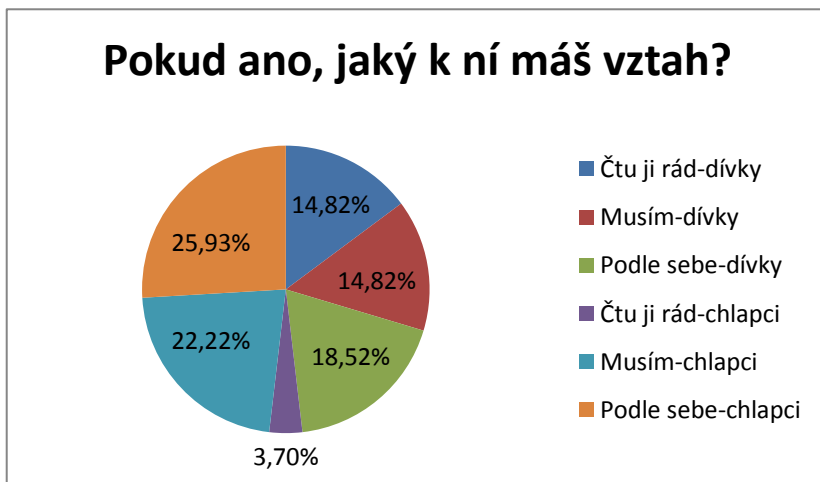
Můžeme vidět, že převažuje ano, jak u dívek, tak u chlapců. Ostatní odpovědi jsou vcelku vyvážené. Procenty se shodují odpovědi ne u dívek, ne u chlapců, a když nemusím, tak nečtu u chlapců.

Graf 23 - Máte povinnou četbu zadanou domů?

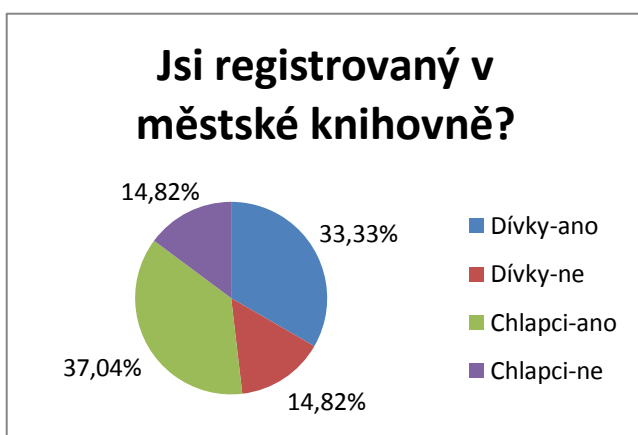
Zde můžeme vidět, že ve třídě je ten názor, jak podle dívek, tak i chlapců, že povinnou četbu nemají. Zajímavé je to číslo 11,11%, kde jejich spolužačky uvedly, opak.

Graf 24 - Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

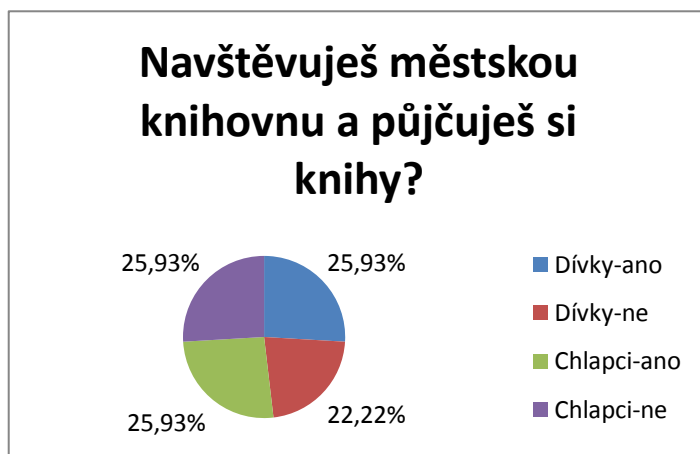
Největší část mají odpovědi, že žáci čtou raději podle svého výběru, další většina čte, protože musí, ale najdou se i tací, kteří čtou povinnou četbu rádi.

Graf č. 25 - Jsi registrovaný v městské knihovně?

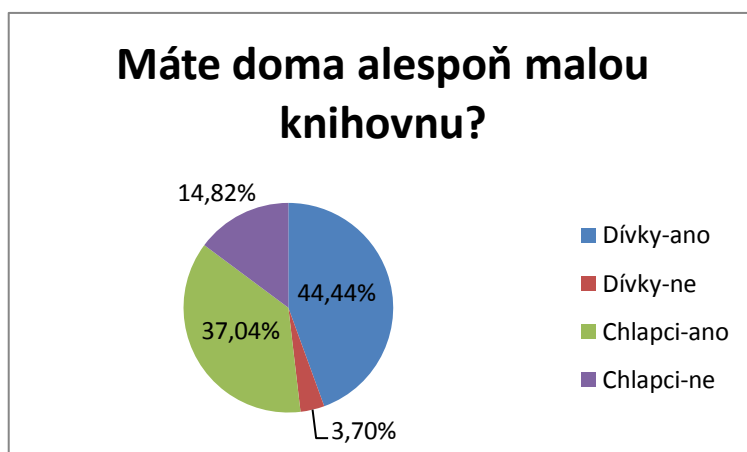
Je příjemné vidět, že většina sedmáků je registrována v městské knihovně a to jak u děvčat, tak i u chlapců.

Graf 26 - Navštívuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

Můžeme vidět, že výsledky jsou vcelku vyrovnané. Procentově to je velmi vyvážené. Jako důvod návštěvy knihovny jeden chlapec uvedl: „*Když jsme měli čtenářský deník*“.

Graf 27 - Máte doma alespoň malou knihovnu? Pokud ano, kolik je tam zhruba knih?

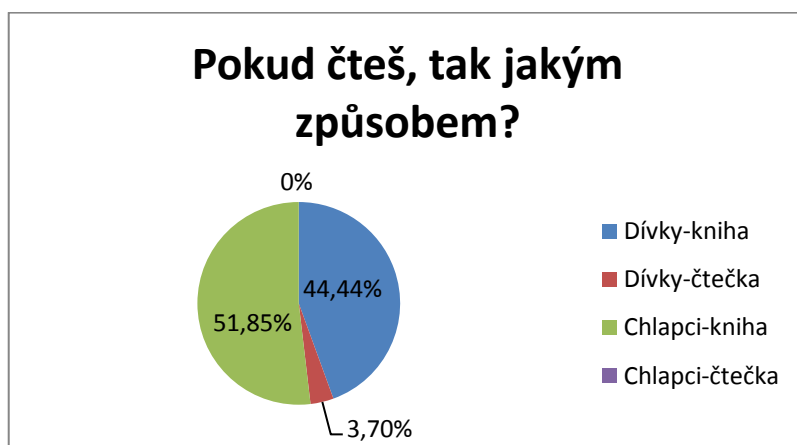

Malé knihovny se ve většině rodin zatím vyskytují, což je pozitivní zjištění.

Tabulka 2

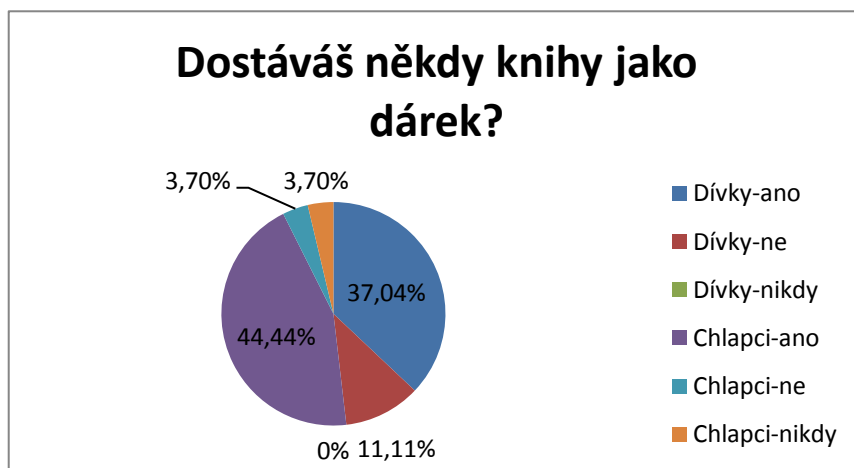
Dívky	Počet knih					
		Chlapci				
10		100				
50		120				
150		20-30				
35		50				
20		15-20				
100						

Graf č. 28 Pokud čteš, tak jakým způsobem?

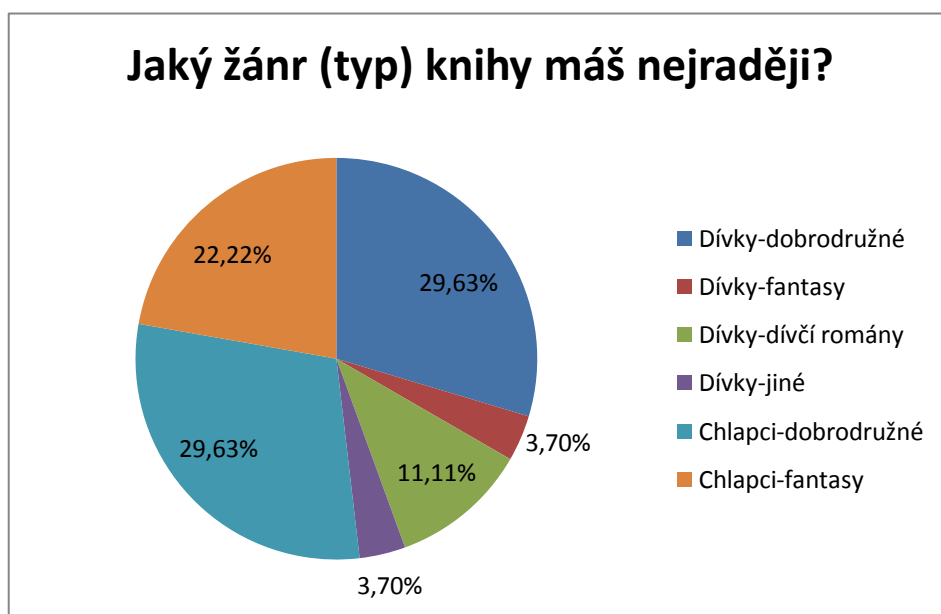
Klasická papírová kniha je stále oblíbená, evidentně dostává přednost před elektronickou čtečkou a to především u chlapců, ale také u dívek.

Graf 29 - Dostáváš někdy knihy jako dárek?

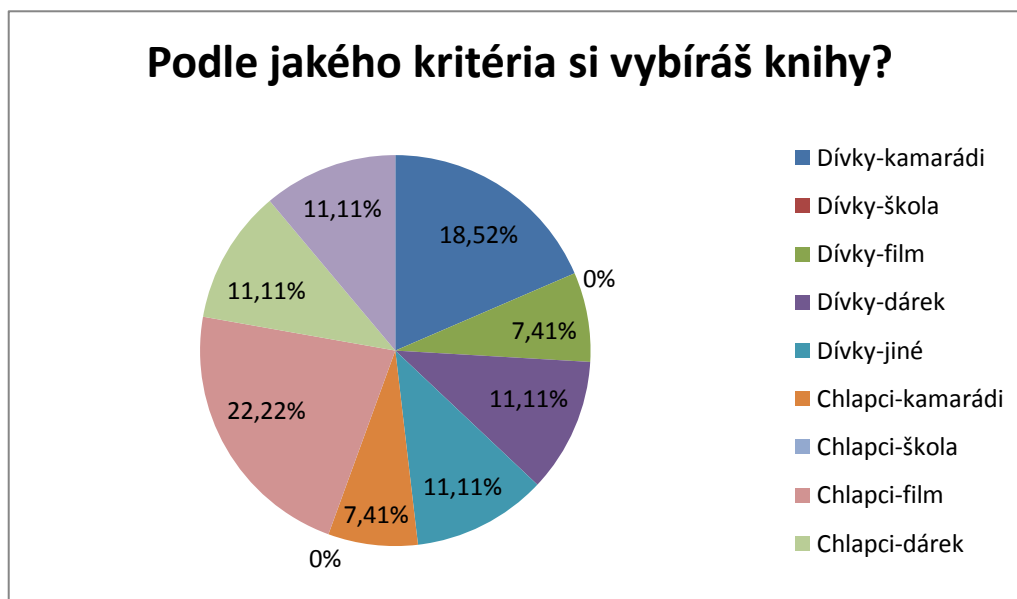
I u sedmáků se knihy dostávají jako dárek a poměrně hodně, jak můžeme vidět na grafu.

Graf č. 30 Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

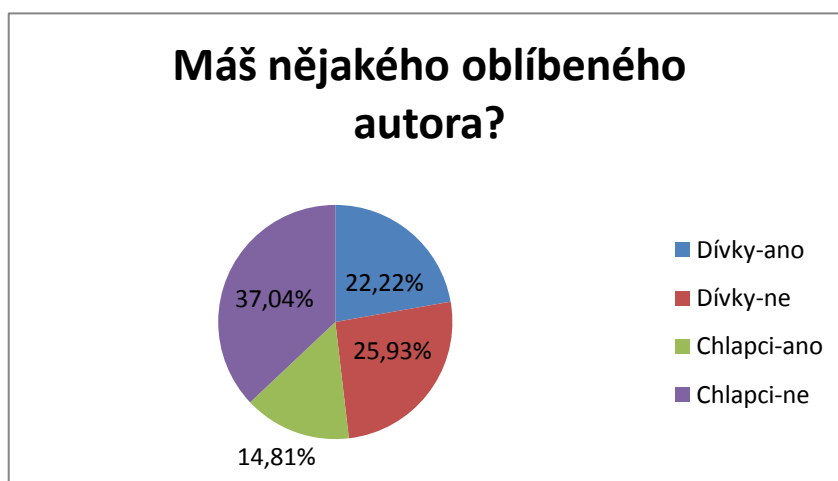
Jak u dívek, tak u chlapců převažují knihy dobrodružné, u chlapců dále fantasy a u dívek dívčí romány. Jako jinou možnost uvedla jedna dívka „Horory“.

Graf 31 - Podle jakého kritéria si vybíráš knihy?

Nyní můžeme vidět, že děvčata v jejich výběru nejvíce ovlivňují kamarádi a chlapce především zhlédnutí filmu. Nikdo z nich se nenechá ovlivnit školou a ostatní výsledky jsou vcelku vyvážené. Mezi vlastními odpověďmi, kterých si cením, byly například u dívek: „*Přečtu si obsah*“, „*Někde na ni narazím*“ či „*Podle obalu*“. U chlapců: „*Podle děje*“, „*Dostal jsem ji, nebo mi ji doporučil kamarád*“ či „*Jakou chci*“.

Graf 32 - Máš nějakého oblíbeného autora?

Překvapuje mě, že žáci ve většině nemají své oblíbené autory. Je však více děvčat, která své oblíbené autory mají, objevila se zde jména jako: BOŽENA NĚMCOVÁ, JEFF KINNEY, JACQUELINE WILSONOVÁ a COLM TOBIN. Žádný chlapec,

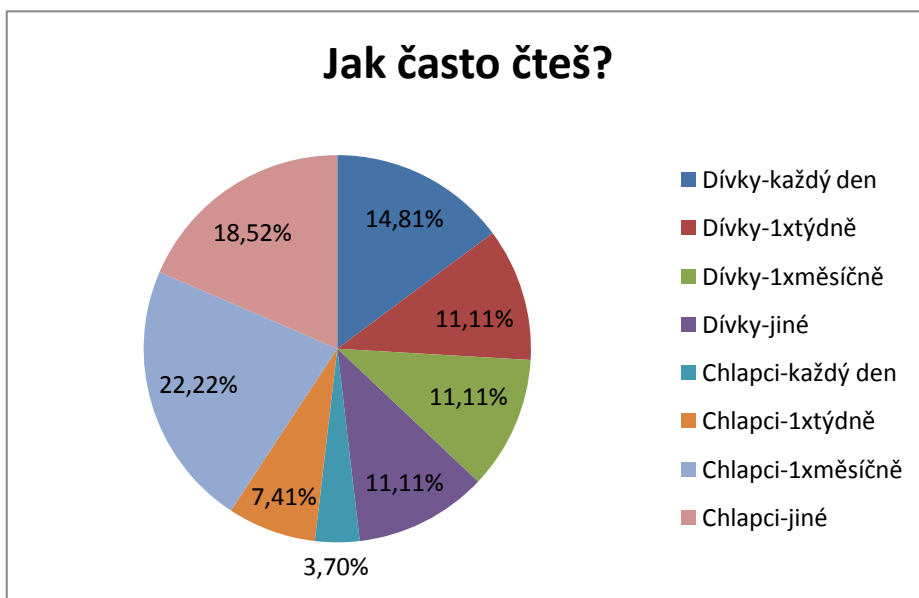
i když někteří uvedli, že mají oblíbeného autora, neuvedl jeho jméno.

Graf 33 - Čteš raději knihy nebo časopisy?

V sedmé třídě děvčata i chlapci preferují knihy, ovšem u chlapců není velký rozdíl mezi knihami a časopisy.

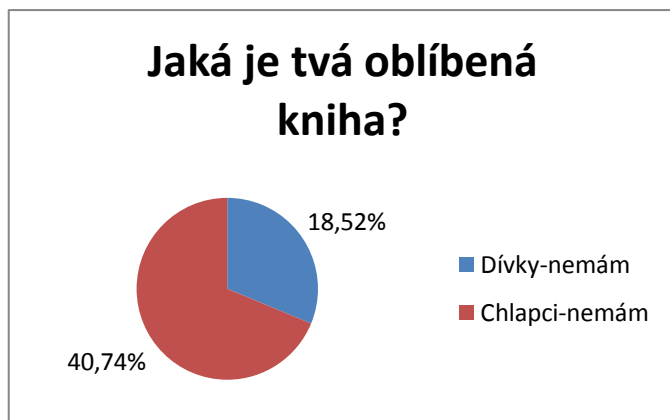
Graf 34 - Jak často čteš?

Nyní můžeme vidět, že u dívek převládá varianta, že čtou každý den, u chlapců však, že čtou jednou za měsíc. U děvčat jsou ostatní odpovědi vyrovnané, jejich vlastní odpovědi vypadaly takto: „Jednou za rok“, „Jak kdy“ a „Párkrát za týden“. U chlapců

dále převládaly vlastní názory: „*Každý druhý den*“, tato odpověď se objevila dokonce dvakrát, „*Jak kdy*“, „*Občas*“ a „*Když se mi chce*“.

Graf 35 - Jaká je tvá oblíbená kniha?

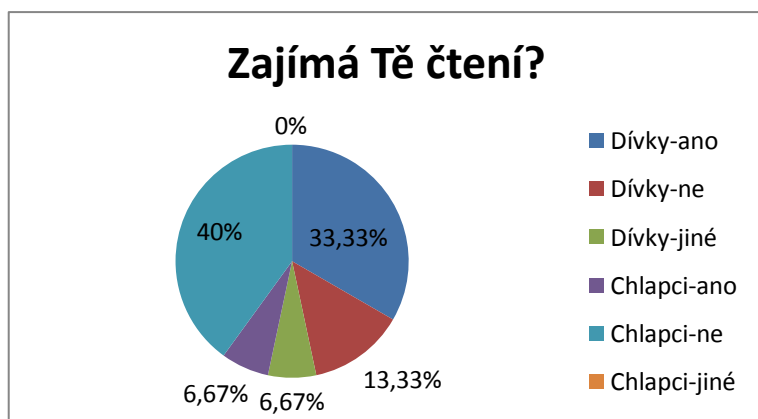

Podle těchto výsledků vidíme, že většina chlapců (40,74%) nemá žádnou oblíbenou knihu. Zbýlých 11,11% jich uvedlo své oblíbené knihy jako například Deník malého poseroutky, Harry Potter či Jurský park. U děvčat pozorujeme poněkud jiné výsledky, 18,52% oblíbenou knihu nemá, však 29,630% ano, objevují se knihy Brooklyn, Panenka z kostí, Stopy hrůzy, Hvězdy nám nepřály (2x), Letopisy Narnie a Deník malého poseroutky. Jedna z dívek uvedla, že oblíbených knih má mnoho.

2.4 8. třída

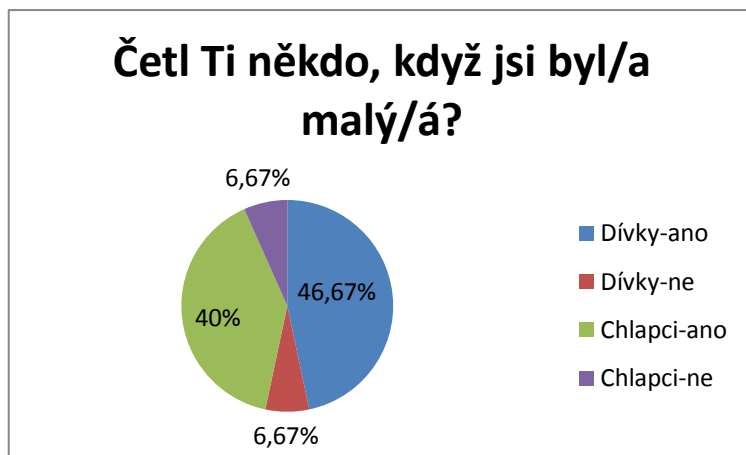
Následují výsledky osmé třídy, kde odpovídalo 15 dětí, z toho 8 dívek a 7 chlapců.

Graf 36 - Zajímá Tě čtení?

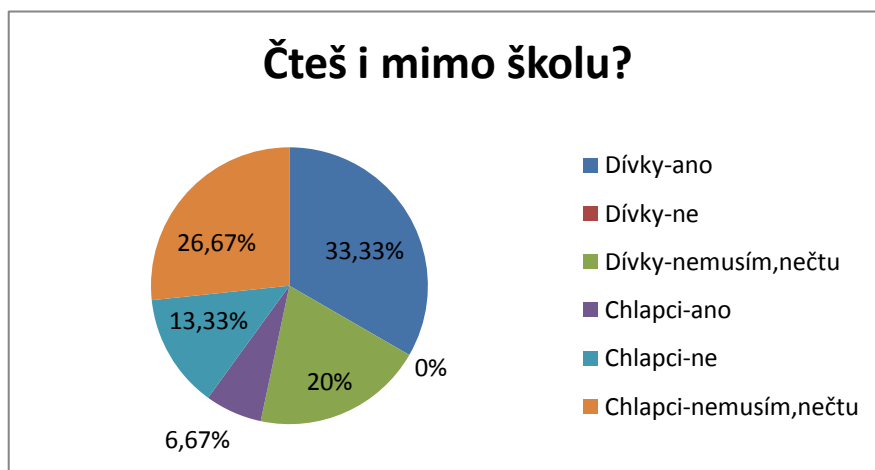
V osmé třídě většinu dívek (33,33%) čtení zajímá, naopak většinu chlapců (40%) ne. Jedna dívka uvedla odpověď, že ji zajímá tanec a ne četba.

Graf 37 - Četl Ti někdo, když jsi byl/a malý/á?

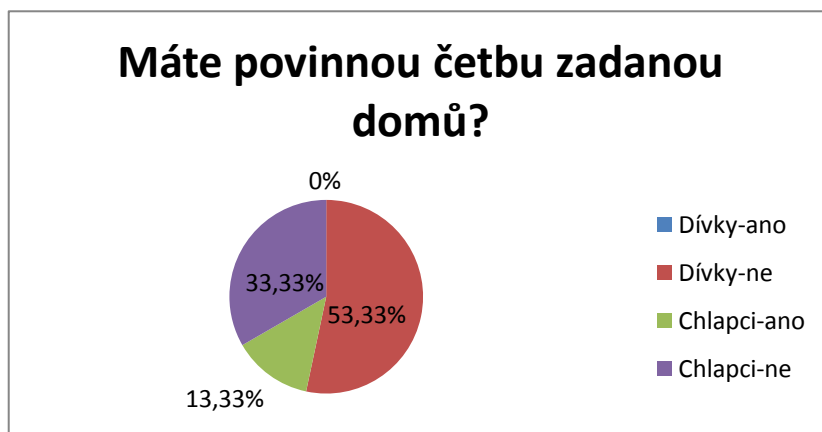
Vidíme, že jak dívkám, tak i chlapcům bylo čteno, když byli malí. Dívky si vzpomněly i na konkrétní knihy jako například Ferda mravenec či kniha O dinosaurech.

Graf 38 - Čteš i mimo školu?

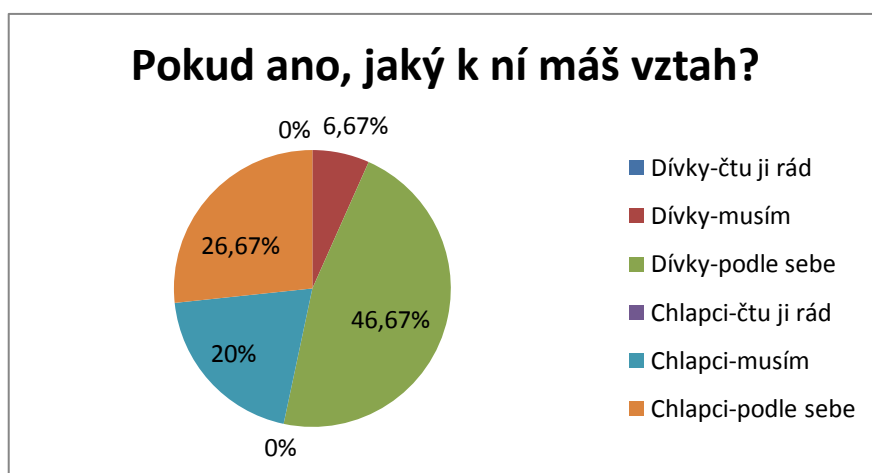
Dívky převážně čtou i mimo školu, u chlapců vidíme, že pokud nemusí, tak radši vůbec nečtou.

Graf 39 - Máte povinnou četbu zadanou domů?

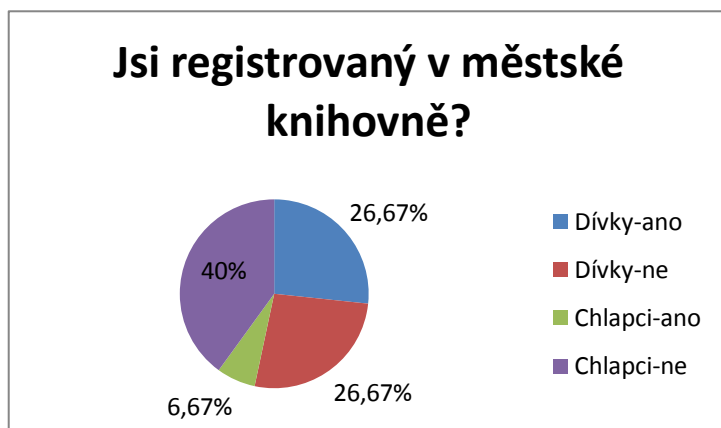
Opět vidíme, že se třída neshodla. Zajímavé je, že dva chlapci odpověděli, že povinnou četbu mají a stejně tak neodpověděla ani jedna dívky. Většina třídy se shodla na tom, že povinná četba není.

Graf 40 - Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

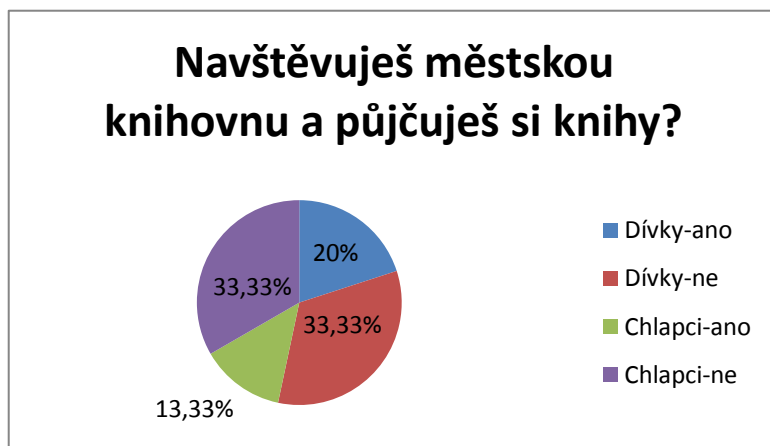
Osmá třída si knihy nejraději vybírá podle svého výběru. Vidíme, že povinnou četbu tady nikdo nečte rád, ale jen z povinnosti.

Graf 41 - Jsi registrovaný v městské knihovně?

Polovina dívek je registrovaná v městské knihovně a druhá ne. U chlapců převážná většina tam registrována není.

Graf 42 - Navštěvuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

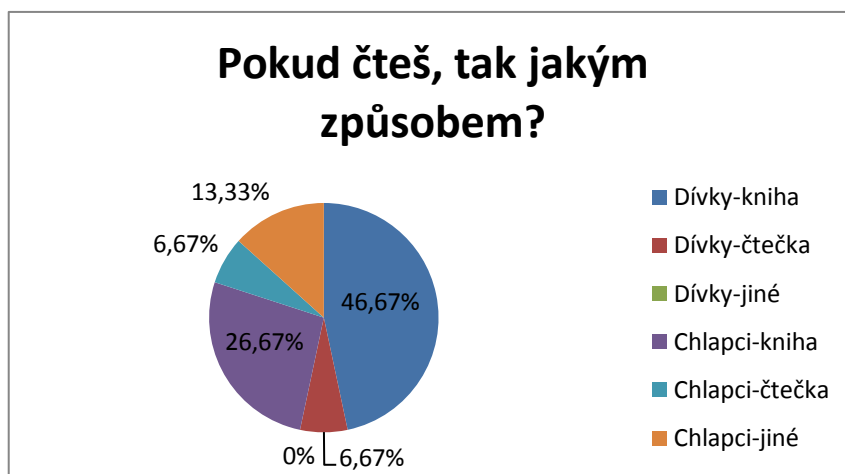
Zde vidíme, že knihovnu navštěvuje menší procento dívek, než které jsou zaregistrovány. Naopak u chlapců vidíme 13,33%, což je vyšší procento než u registrovaných v knihovně. Jedna z dívek uvedla: „Nemám čas, dělám aktivity, které mě baví více.“

Graf 43 - Máte doma alespoň malou knihovnu?

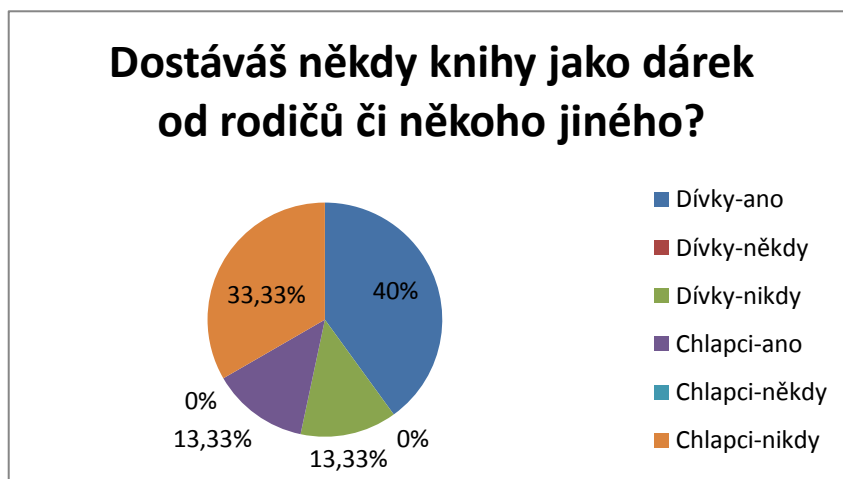
Všechny dívky mají doma alespoň malou knihovnu, počet knih uvedly pouze tři – 20, 100 a 10. Pouze jeden chlapec uvedl, že doma knihovnu nemají žádnou a ani jeden nezveřejnil, kolik knih doma mají.

Graf 44 - Pokud čteš, tak jakým způsobem?

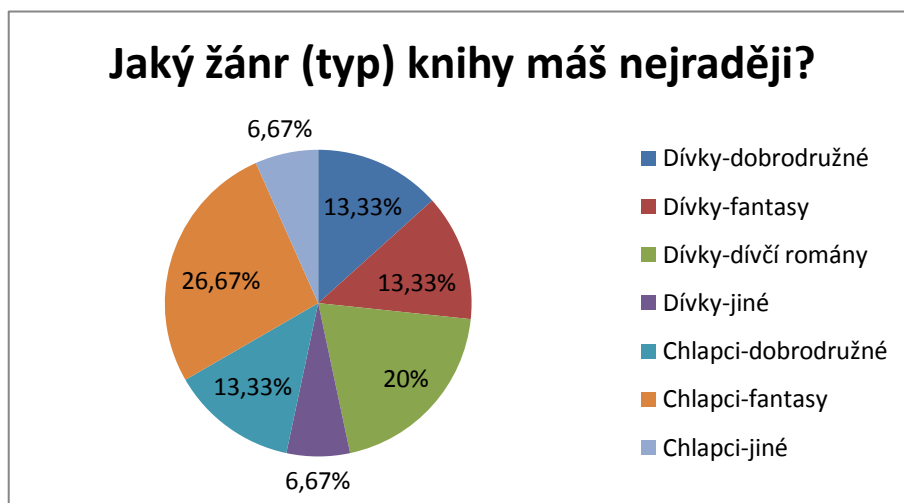
U dívek převažuje klasická papírová kniha a u chlapců také. Dále se jak u dívek, tak u chlapců objevila jednou odpověď čtečka, dále u chlapců dvě odpovědi byly, že vůbec nečtou.

Graf 45 - Dostáváš někdy knihy jako dárek od rodičů či někoho jiného?

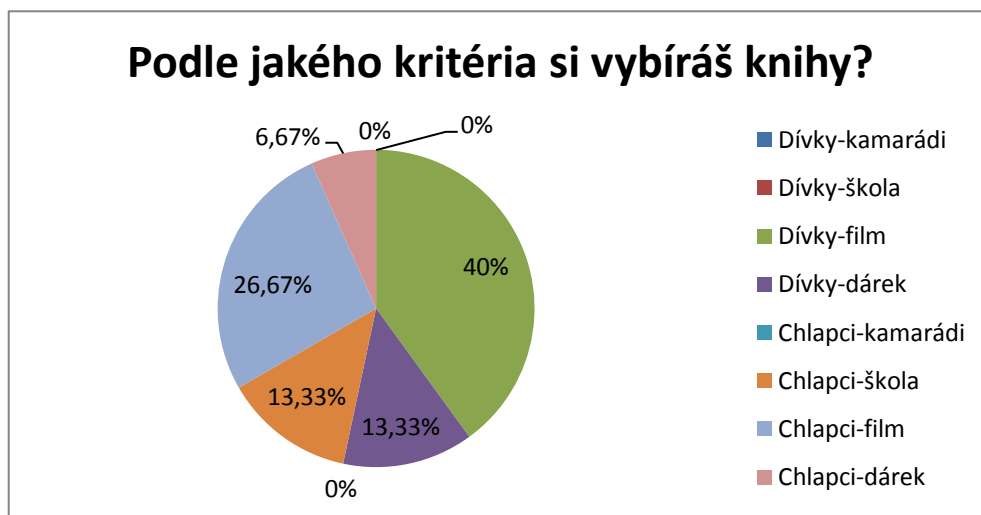
Děvčata dostávají ve většině knihy jako dárek, u chlapců je tomu opačně.

Graf 46 - Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

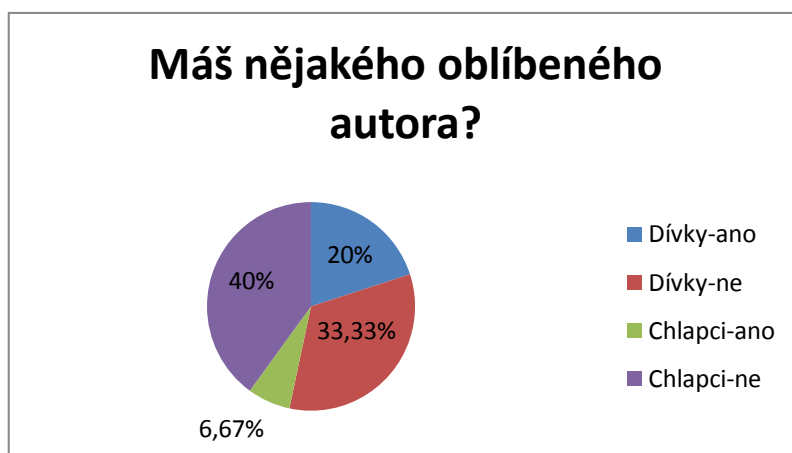
U chlapců převládají jako oblíbený žánr fantasy a u dívek dívčí romány. Stejně jsou na tom dobrodružné knihy, jak u chlapců, tak u dívek. Jako vlastní odpověď jedna slečna uvedla „Horor“ a jeden chlapec, že nemá žádný oblíbený žánr.

Graf 47 - Podle jakého kritéria si vybíráš knihy?

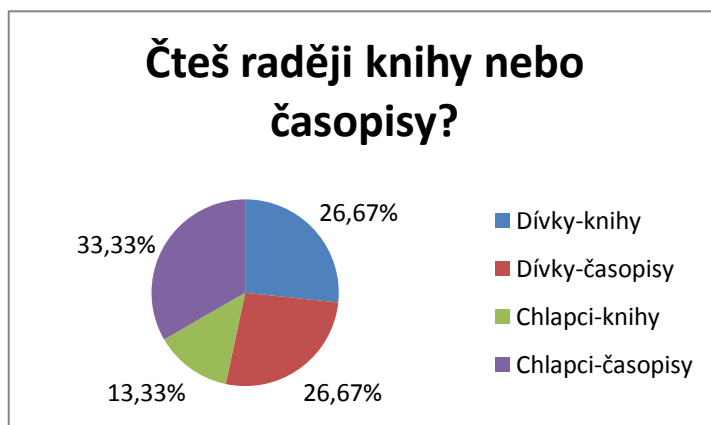
Je zvláštní, že v této třídě žáci vůbec nedávají na názor kamarádů, většina dívek i chlapců se rozhodne zkusit knihu po zhlédnutí filmu. 13,33% chlapců si nechá poradit ve škole a 13,33% dívek si knihu přečte, když ji dostane jako dárek.

Graf 48 - Máš nějakého oblíbeného autora?

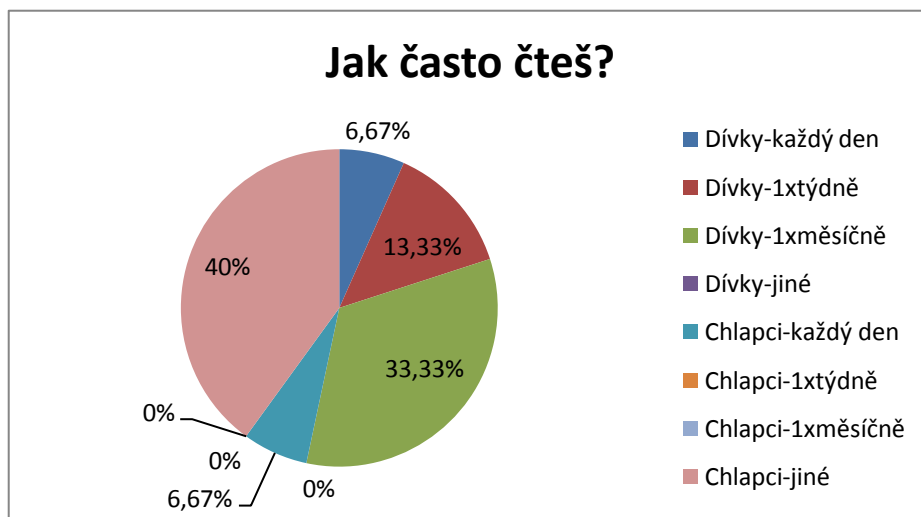
Většina žáků osmé třídy nemá oblíbeného autora, však alespoň 20% dívek má oblíbeného autora, dvě uvedly i jméno a shodly se – JOHN GREEN. Jeden chlapec odpověděl, že má oblíbeného autora, ale nezveřejnil jméno.

Graf 49 - Čteš raději knihy nebo časopisy?

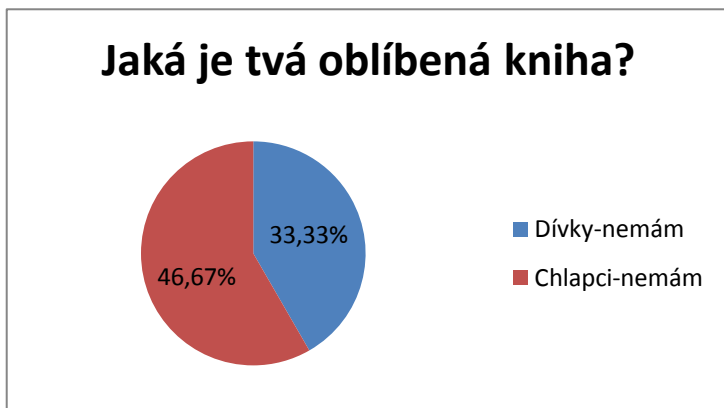
Přesně polovina dívek preferuje knihy a druhá časopisy. U chlapců jednoznačně převládají časopisy.

Graf 50 - Jak často čteš?

Můžeme vidět, že 6,67% chlapců a 6,67% dívek čte každý den, 13,33% dívek jednou týdně a 33,33% jednou měsíčně. Chlapci (40%) psali své vlastní odpovědi, kde čtyři z nich napsali, že čtou jednou za rok, jeden, že moc nečte a další, že nečte nikdy. Myslím, že výsledek u děvčat je uspokojivý, ale u chlapců si tím nejsem jistá.

Graf 51 - Jaká je tvá oblíbená kniha?

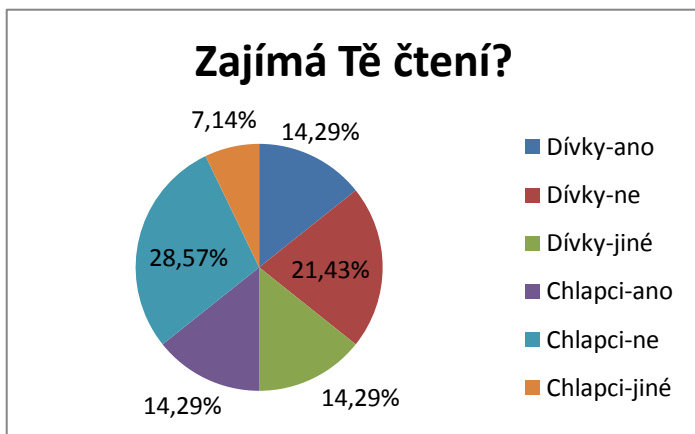

V osmé třídě ani jeden chlapec nemá oblíbenou knihu, 33,33% dívek také ne. Však 20% děvčat oblíbenou knihu má. Jedná se o Hledání Aljašky, Hvězdy nám nepřály a My děti ze stanice Zoo.

Následují výsledky deváté třídy, kde je 14 dětí a z toho 7 dívek a 7 chlapců.

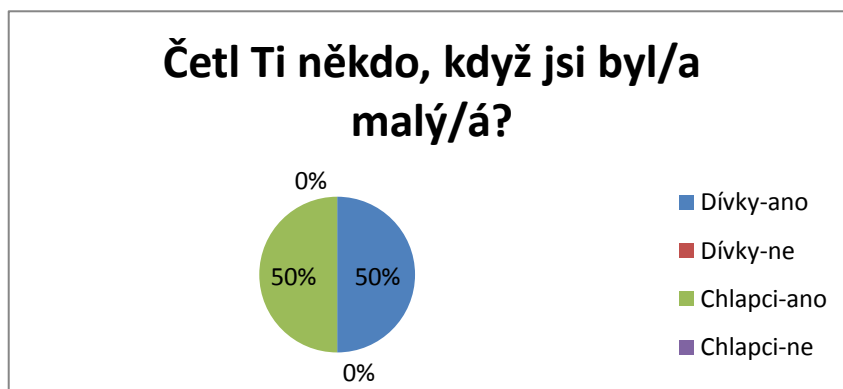
2.5 9. třída

Graf 52 - Zajímá Tě čtení?

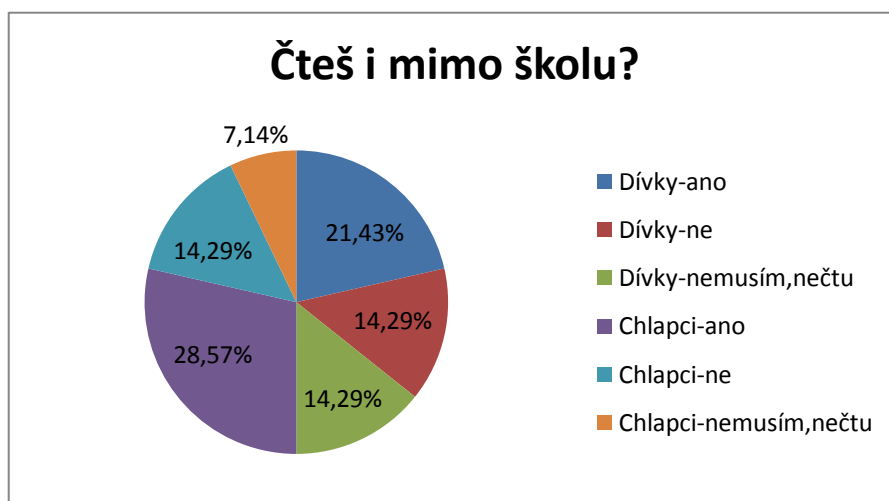
14,29% je výsledek, kde děvčata i chlapce zajímá čtení, větší čísla nám ukazují, že je naopak nezajímá, objevují se také vlastní odpovědi jako: „Podle toho jakou mám náladu“, „Trochu“ – dívky a jeden chlapec odpověděl „Občas“.

Graf 53 - Četl Ti někdo, když jsi byl/a malý/á?

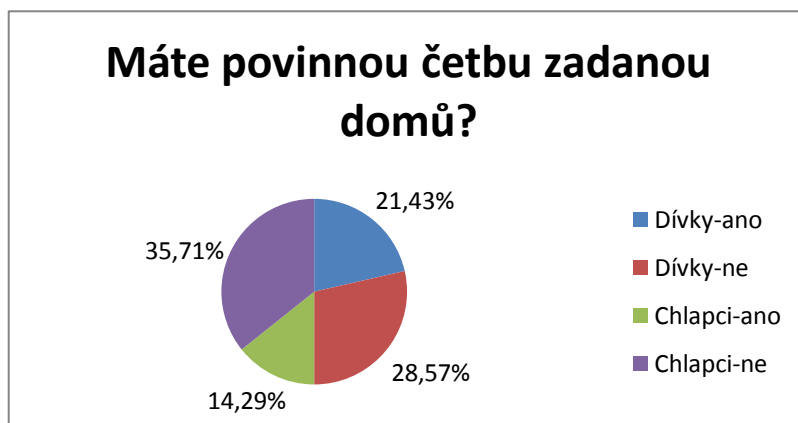
Vidíme, že všem dětem bylo čteno, což je podle mě správné. Jeden chlapec jako jediný uvedl, jako čtenou knihu Červenou Karkulku.

Graf 54 - Čteš i mimo školu?

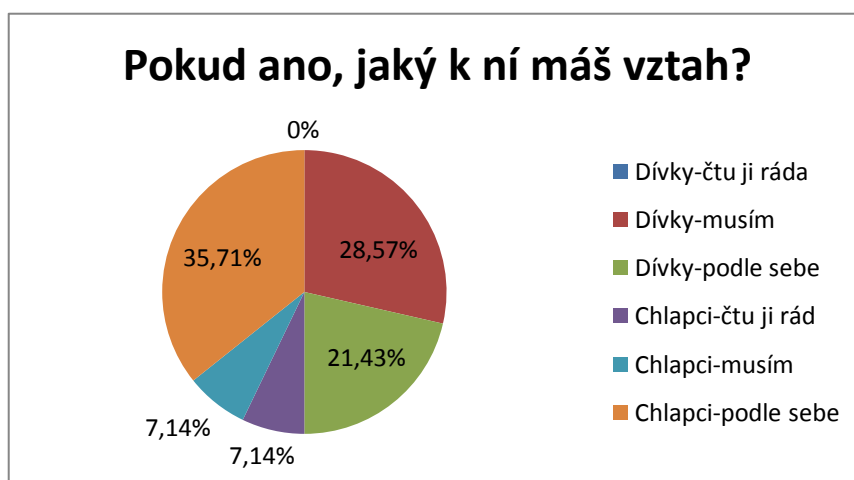
Vidíme, že v deváté třídě se vcelku čte i mimo školu. Jsou zde i jiné názory, ale převažuje ano.

Graf 55 - Máte povinnou četbu zadanou domů?

Opět můžeme vidět, že se třída neshoduje ve stejném názoru. Převažuje odpověď, že povinnou četbu nemají, ale najdou se jedinci, kteří tvrdí, že mají.

Graf 56 - Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

V deváté třídě dívky povinnou četbu čtou především proto, že musí a chlapci dávají přednost vlastnímu výběru.

Graf 56 - Jsi registrovaný/á v městské knihovně?

Je pozitivní, že v této třídě je polovina dětí registrována v městské knihovně.

Graf 57 - Navštěvuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

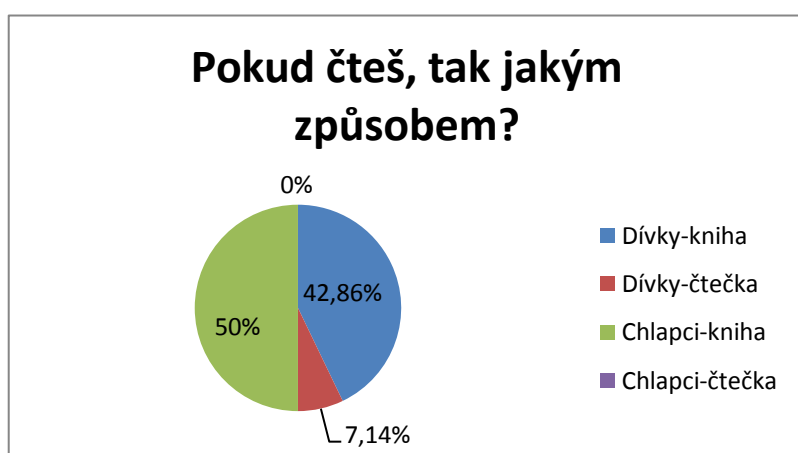
Procenty výsledky chlapců sedí s předešlou otázkou, však u dívek je rapidní rozdíl, 35,71% dívek je registrovaných v knihovně 42,86% knihovnu nenavštěvuje. Jeden chlapec uvedl, že důvodem jeho návštěv knihovny je, že mají jiné knihy, než mají doma.

Graf 58 - Máte doma alespoň malou knihovnu?

Je skvělé, že všichni chlapci mají doma malou knihovnu a větší procento dívek také.

Graf 59 - Pokud čteš, tak jakým způsobem?

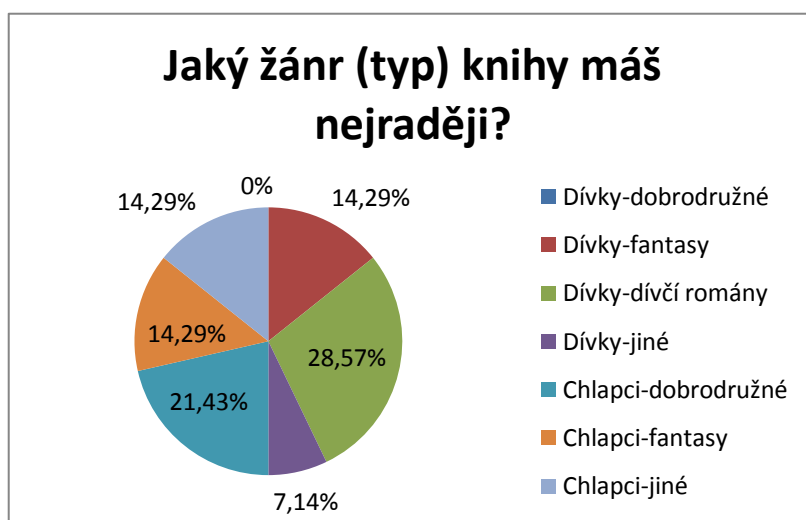
Knihy se stále drží na prvních místech jak u dívek, tak u chlapců.

Graf 60 - Dostáváš knihy jako dárek od rodičů či někoho jiného?

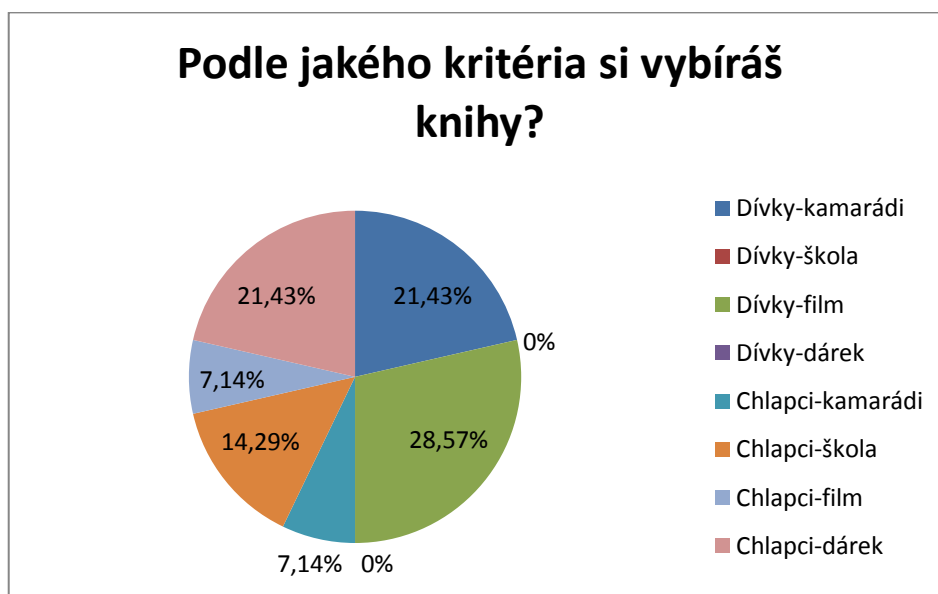
Pozitivně vidím, že knihy se dnes drží jako dárek pro děti.

Graf 61 - Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

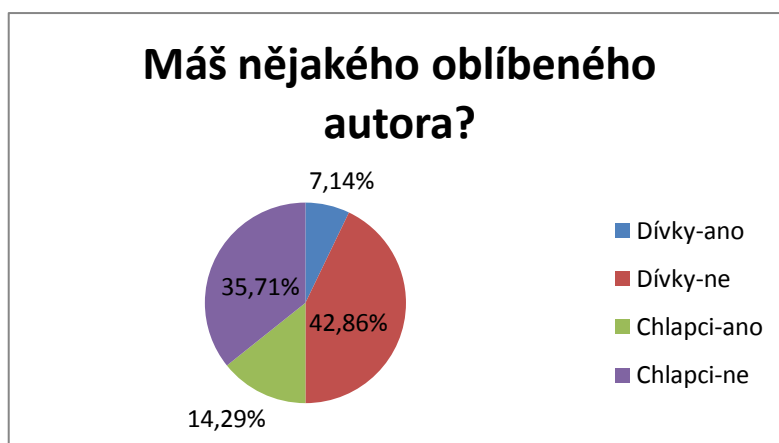
V deváté třídě převažuje u dívek četba dívčích románů a u chlapců dobrodružných knih. Jako vlastní odpověď jedna z dívek odpověděla, že má ráda taneční knihy a dva chlapci se shodli na knihách humorných a vědeckých.

Graf 62 - Podle jakého kritéria si vybíráš knihy?

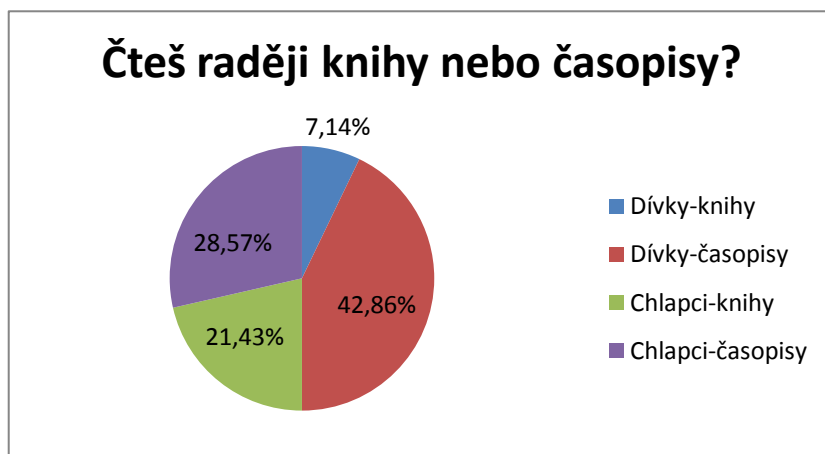
Dívky jsou nejvíce ovlivněny filmem a kamarády, chlapci si knihu přečtou, když ji dostanou jako dárek.

Graf 63 - Máš nějakého oblíbeného autora?

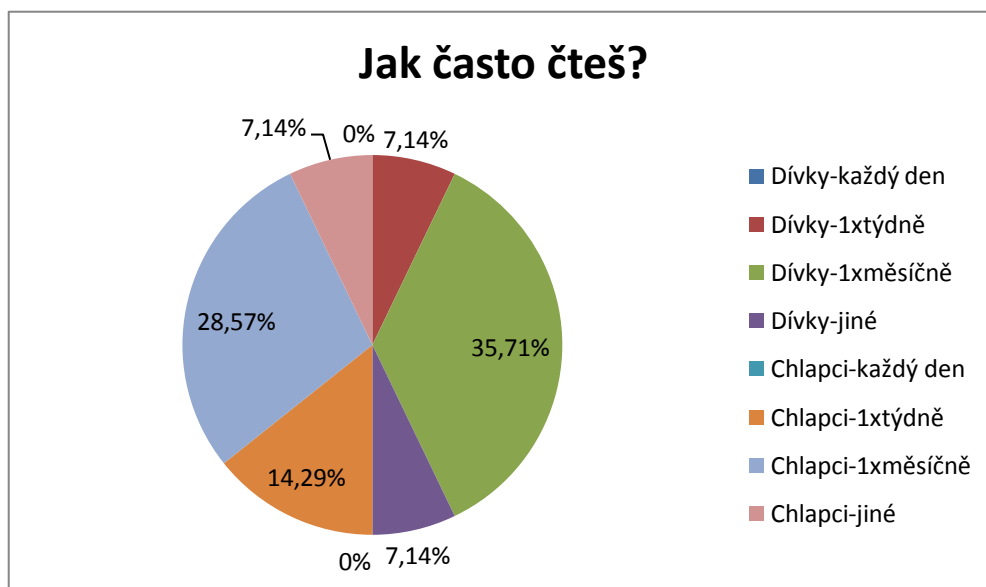
Je zvláštní, že v deváté třídě děti nemají oblíbeného autora. Jedna dívka uvedla, že ano, ale nenapsala jméno autora, dále dva chlapci odpověděli, že mají oblíbeného autora a pouze jeden uvedl jméno – JEFF KINNEY.

Graf 64 - Čteš raději knihy nebo časopisy?

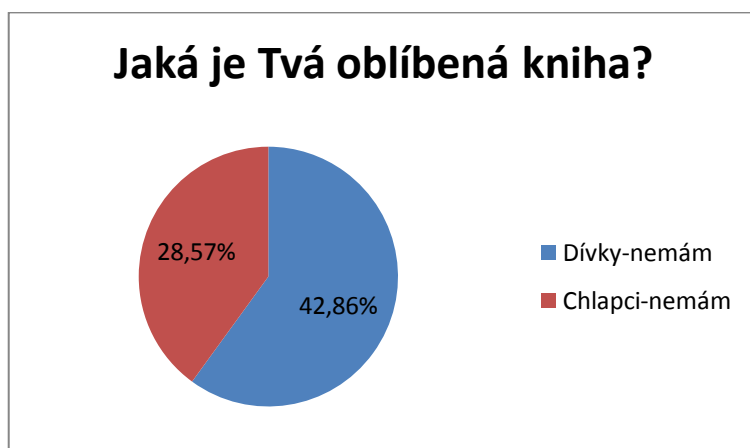
Tento graf se zatím odlišuje od ostatních, většina dívek preferuje raději časopisy většina chlapců též.

Graf 65 - Jak často čteš?

Tento ročník vůbec nečte každý den, 1x týdně čte více chlapců než dívek, 1x měsíčně čte většina dívek, stejně tak i většina chlapců.

Graf 66 - Jaká je Tvá oblíbená kniha?

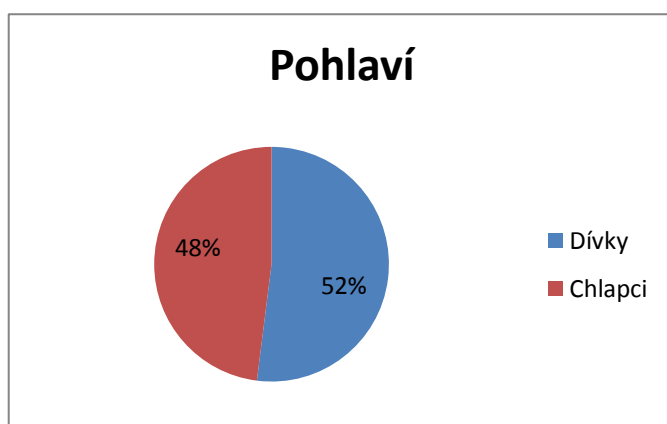

Většina dívek i chlapců nemá oblíbenou knihu. 7,14% dívek uvedlo, že má oblíbenou knihu, dívka uvedla knihy jako Čokoláda a Cesta domů. 21,4286% chlapců preferuje knihy jako Gogo kluk z internetu, Já JůTuber a Deník malého poseroutky.

2.6 Gymnázium Broumov

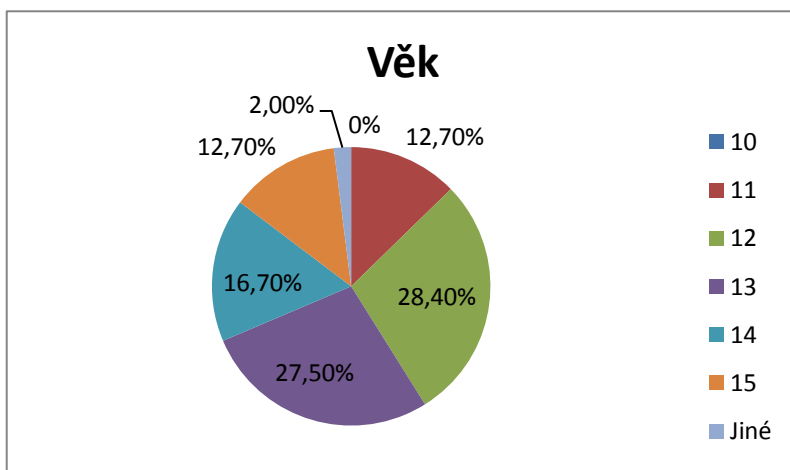
Nyní se přesuneme k výsledkům tříd Gymnázia Broumov a jejich následnému porovnání.

Graf 67 - Pohlaví

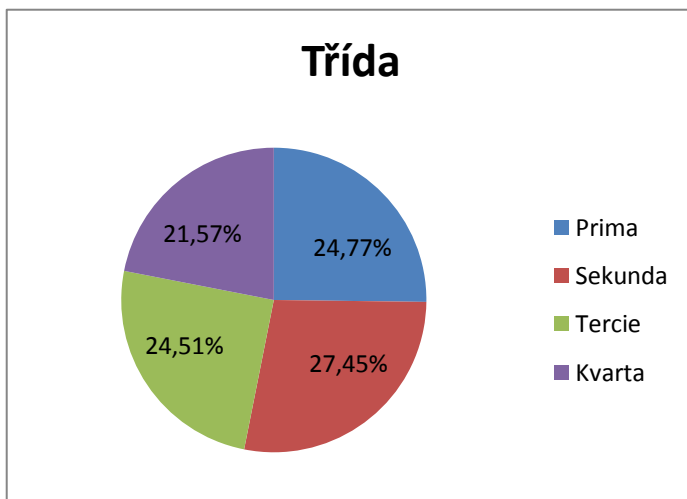
Stejně jako na základní škole i tady můžeme vidět, že v počtu odpovídajících převažují dívky.

Graf 68 - Věk

Nejvíce odpovědí bylo získáno od dvanáctiletých, třináctiletých a čtrnáctiletých dětí. Opět to vychází velmi podobně, jako na ZŠ.

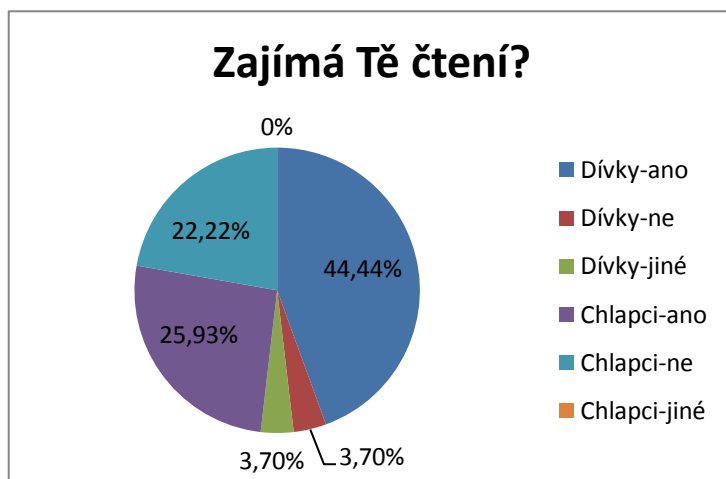
Graf 69 - Třída

Nejvíce odpovídalo žáků sekundy, dále primy, poté tercié a nakonec kvarty.

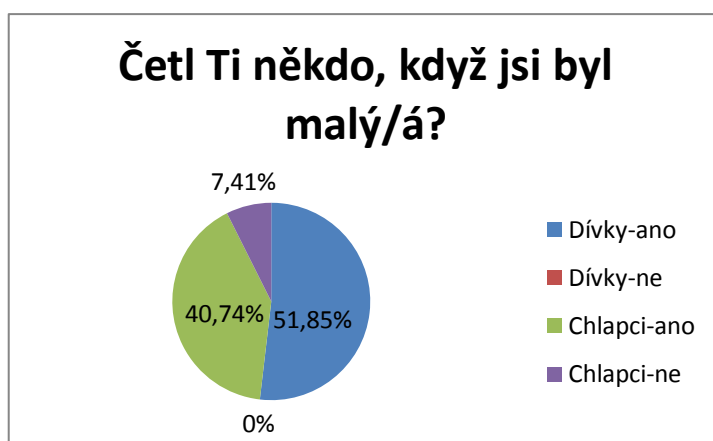
2.7 Prima

Graf 70 - Zajímá Tě čtení?

Je vidět, že žáky primy čtení opravdu zajímá, převážně děvčata, ale i většina chlapců se o čtení zajímá. Jedna slečna odpověděla: „Tak trochu“, což můžeme také považovat jako ano. Myslím, že můžeme říci, že výsledky této otázky jsou podobné jako v šesté třídě základní školy, i tam byly odpovědi pozitivní.

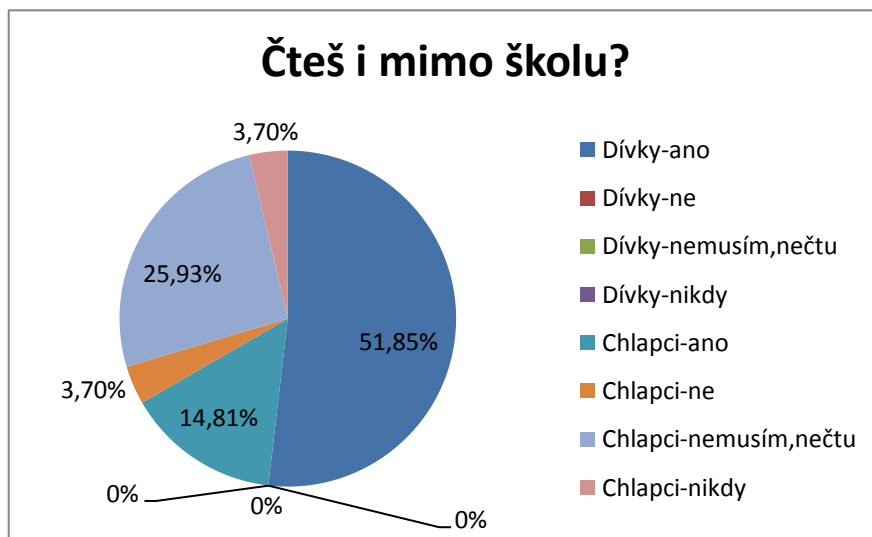
Graf 71 - Četl Ti někdo, když jsi byl malý/á?

Všechny dívky z této třídy zažily to, že jim někdo četl, u chlapců pouze dva z nich uvedli, že ne. Myslím, že je to krásný výsledek na dnešní dobu, kdy někteří rodiče raději posadí dítě k televizi. Překvapilo mě, že spousta dětí uvedla i knihu, na kterou si vzpomněly. Dívky zmínily knihy jako: Hryzálkova myší rodinka, Neználek ve městě, Pohádky z Podkrkonoší, Maková panenka, O pejskovi a kočičce, Upíří deníky, Kniha džunglí, Zlatá kniha pohádek a Harry Potter. Chlapci: Hobbit a Honzíkova cesta.

V porovnání s šestou třídou si myslím, že třída gymnázia je na tom lépe, je tu rozhodně menší procento těch, kterým se nečetlo, když byli malí. Třídy se shodly na knížkách O pejskovi a kočička a Kniha džunglí.

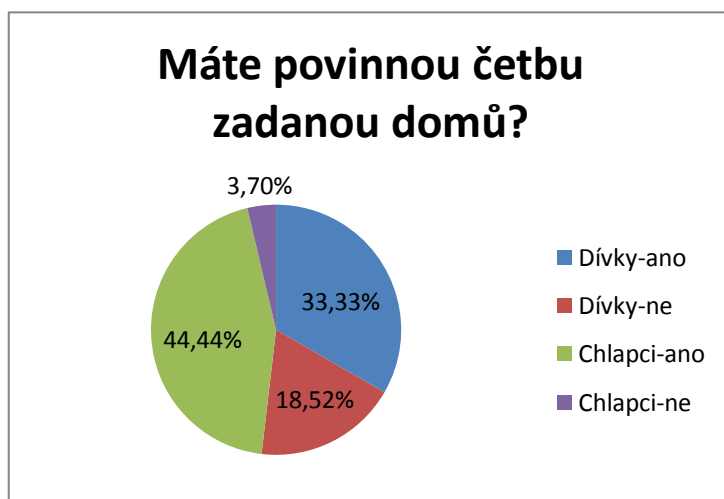
Graf 72 - Čteš i mimo školu?

Opět všechny dívky čtou i mimo školu, což je výborné. Vidíme, že chlapci 25,93%, když nemusí, tak nečtou.

Nyní můžeme porovnat a je jasné, že rozdíl je u dívek, které v 10,345%, když nemusí, tak nečtou, naopak u chlapců je rozdíl, že 37,931% chlapců ZŠ čte i mimo školu.

Graf 73 - Máte povinnou četbu zadanou domů?

Opět vidíme, že se třída neshoduje ve stejném názoru. Však v porovnání se základní

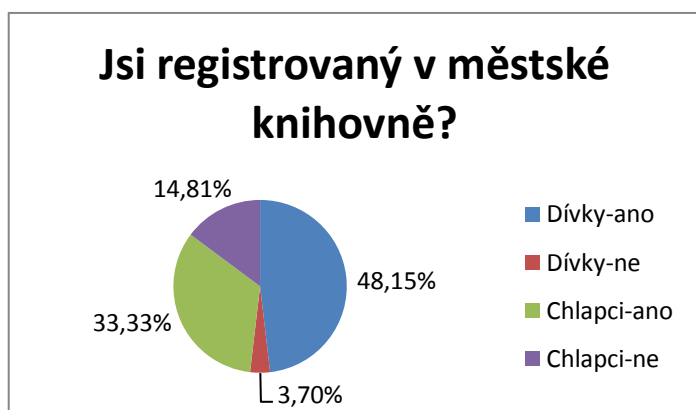
školou se většina shoduje na tom, že povinnou četbu mají, 44,44% chlapců a 33,33% dívek. V šesté třídě to bylo naopak 41,379% dívek a 37,931% chlapců tvrdili, že povinnou četbu nemají.

Graf 74 - Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

Děvčata z primy čtou ve většině raději podle sebe a chlapci taktéž, ti ji zároveň čtou, protože musí. V porovnání se ZŠ jsou ty výsledky v podstatě stejné, také u všech převažuje názor, že čtou podle svého výběru.

Graf 75 - Jsi registrovaný/á v městské knihovně?

Většina dětí je v městské knihovně zaregistrována. U chlapců jsou výsledky poměrně vyrovnány u dívek je však vidět rozdíl, kde na ZŠ 24,138% v knihovně registrované nejsou.

Graf 76 - Navštívuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

Všechny dívky také navštěvují městskou knihovnu, u chlapců je to tak nějak vyrovnané, ale více chlapců je tam registrovaných, než jich tam chodí. Chlapci zde uváděli, že mají jiné zájmy či, že se jim nechce do knihovny. Jeden chlapec odpověděl, že ho čtení baví, a proto do knihovny chodí. Vzhledem k počtu žáků ve třídách jsou výsledky velmi vyrovnané.

Graf 77 - Máte doma alespoň malou knihovnu? Kolik je tam zhruba knih?

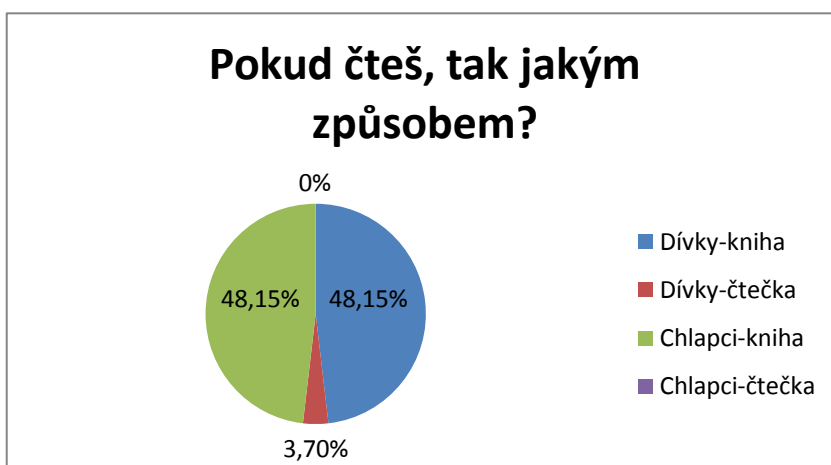
Na grafu vidíme, že všichni žáci mají doma alespoň malou knihovnu, někteří uvedli i konkrétní čísla.

Tabulka 3

Dívky			Chlapci
150			100
100			200
50			100
121			250
40			50
20			50
50			200
Hodně			
300			

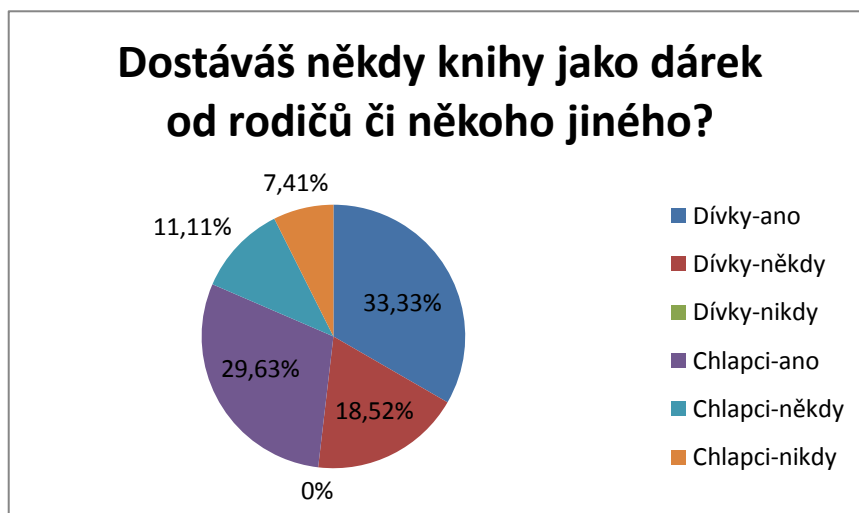
V šesté třídě dva chlapci uvedli, že doma knihovnu nemají. Jinak dívky stejně jako na gymnáziu všechny doma knihovny mají.

Graf 78 - Pokud čteš, tak jakým způsobem?

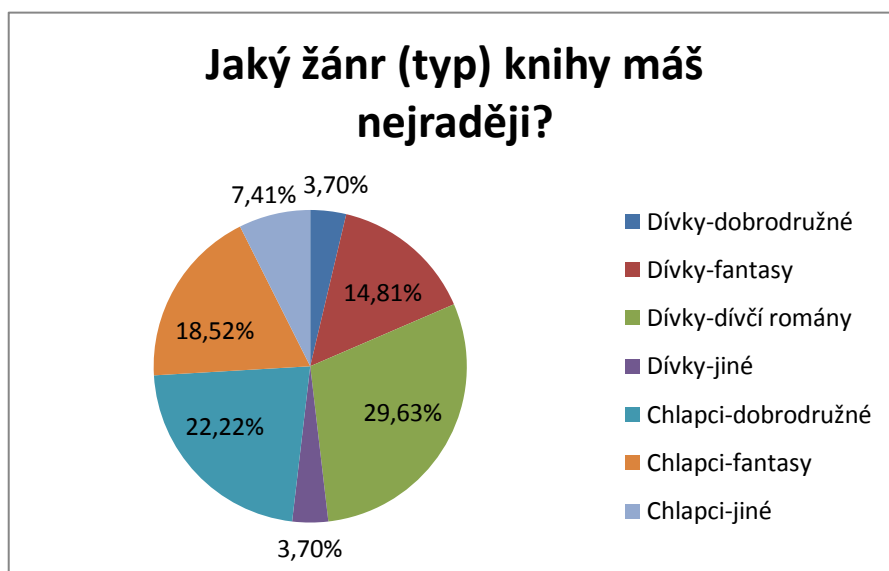
Všichni chlapci čtou klasické papírové knihy, taktéž dívky kromě jedné. Na základní škole je tomu u dívek stejně, ale chlapci tam používají i elektronické čtečky.

Graf 79 - Dostáváš někdy knihy jako dárek od rodičů či někoho jiného?

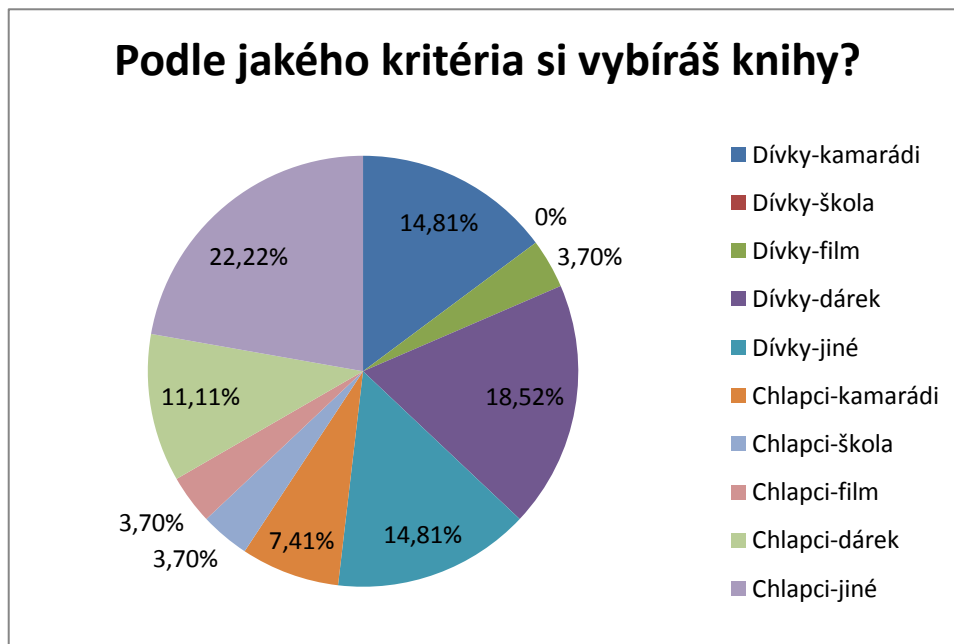
V primě většina dětí knihy jako dárek dostává stejně tak, jako děti v šesté třídě.

Graf 80 - Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

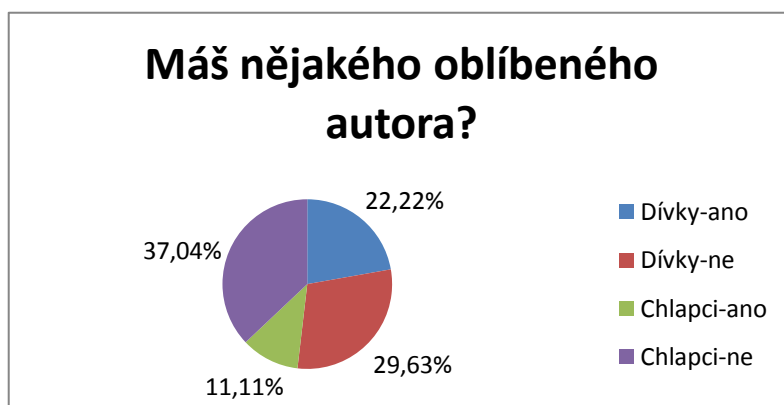
Na grafu vidíme, že dívky mají nejradši dívčí romány a poté fantasy knihy. Jejich vlastní odpovědi byly detektivky a „komedie“. U chlapců převažují knihy dobrodružné a fantasy, u jejich vlastních odpovědi jsou „komedie“ a pohádky. Je znatelný rozdíl od šesté třídy, kde děvčata preferují dobrodružné knihy, na druhém místě stejně jako v primě jsou fantasy knihy. Chlapci se jednoznačně shodují na dobrodružných knihách, ať jsou na základní škole či gymnáziu.

Graf 81 - Podle jakého kritéria si vybíráš knihy?

Nejčastěji mají chlapci své vlastní názory. Objevují se zde odpovědi jako: „Všechny možnosti“, „Podle žánru“, „Podle názvu“ a „Knihy si vybírám sám podle zkušenosti“. Svůj pohled měla i děvčata, zmínila vazbu knihy, autora a název, dále, že si o ní přečtou na internetu, nebo prostě jen podle toho, co se jim líbí. Jinak dívky jsou často ovlivněny především filmem a kamarády. Dívky na ZŠ také ovlivní film a kamarádi, ale nejvíce si přečtou knihy, když je dostanou jako dárek. Chlapci na ZŠ jsou především ovlivněni kamarády a filmem.

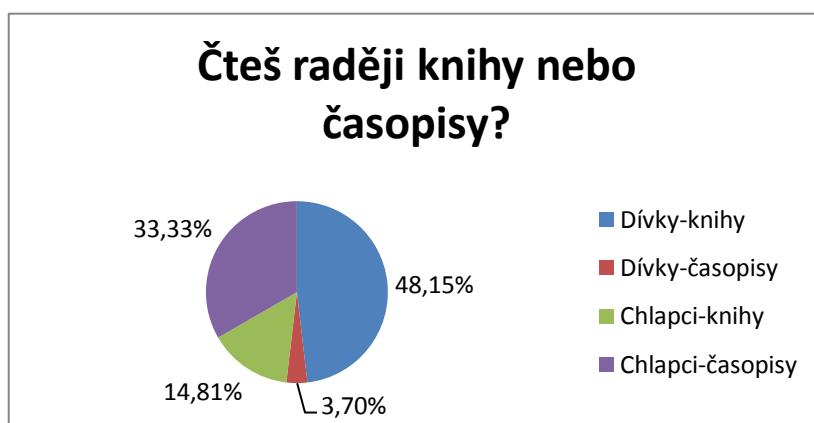
Graf 82 - Máš nějakého oblíbeného autora?

Z grafu můžeme vidět, že převažuje názor, že děti nemají svého oblíbeného autora, ale 22,22% dívek má, objevují se jména jako J. R. R. TOLKIEN, J. K. ROWLINGOVÁ

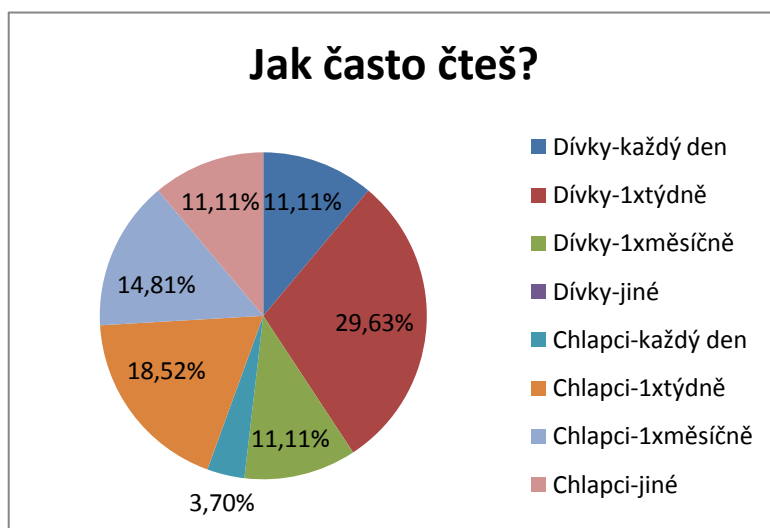
(2x), JACQUELINE WILSONOVÁ a THOMAS BREZINA. 11,11% chlapců má též svého autora, opět se objevuje J. R. R. TOLKIEN dále ANDRZEJ SAPKOWSKI a HOMÉR, což mě velmi překvapilo. Vidíme, že v této třídě má více dívek i chlapců oblíbeného autora než na ZŠ. Žáci se shodují ve jméně J. K. ROWLINGOVÁ, jinak v šesté třídě se objevilo jméno H. CH. ANDERSEN.

Graf 83 - Čteš raději knihy nebo časopisy?

Na grafu vidíme zcela jasné výsledky, zatímco dívky 48,15% preferují čtení knih, chlapci 33,33% dají přednost časopisům. Když tento výsledek porovnáme s šestou třídou na ZŠ, tak dívky se v podstatě shodují, zatímco chlapci ve většině dají přednost knize, je to však ovlivněno počtem žáků.

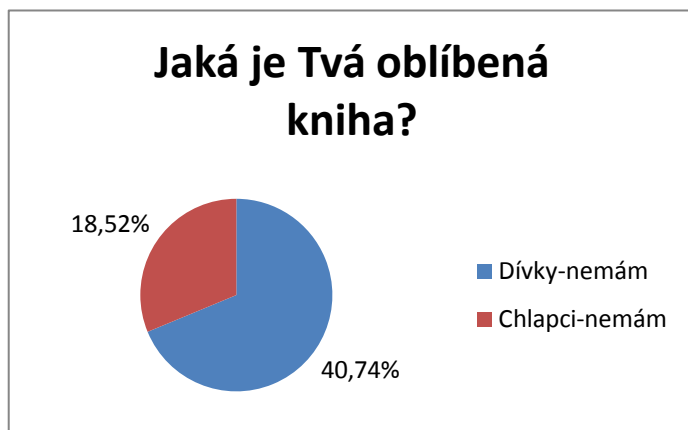
Graf 84 - Jak často čteš?

Jako nejčastější odpověď se uvádí 1xtýdně a to jak u dívek, tak u chlapců. U děvčat

je pak zároveň každý den a 1x měsíčně. U chlapců je to dále 1x měsíčně a vlastní názory jako „O víkendu, občas večer“, „Když chci“ či „3x týdně“. V porovnání s šestou třídou, tam dívky mají nejvíce své názory či čtou 1x týdně, u chlapců převažuje četba 1x týdně a každý den, takže se celkem shodují.

Graf 85 - Jaká je Tvá oblíbená kniha?

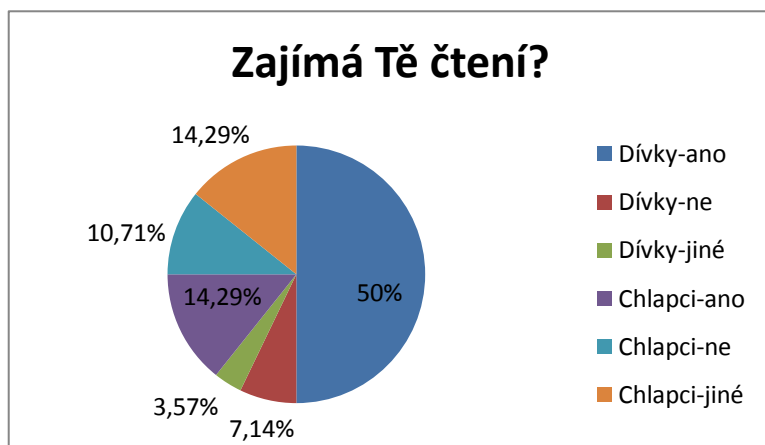
Člověk by řekl, že dívky budou mít oblíbené knihy, ale 40,74% nemá, je zvláštní, že více chlapců má oblíbenou knihu oproti dívkám. 11,11 % dívek má oblíbenou knihu, Pán prstenů – Společenstvo prstenu, Romeo a Julie, Harry Potter. 29,629% chlapců uvedlo knihy jako The Hobbit, Pán prstenů, Stařec a moře, Opráskí sčeskí historje, série Zaklínač, Letopisy Narnie, Odyssea a Mauglí. Je zajímavé, že více chlapců má své oblíbené knihy oproti dívkám. Vzhledem k počtu žáků ve třídách jsou výsledky celkem podobné, více dětí ze ZŠ uvedlo knihy, se studenty gymnázia se shodují v knize Harry Potter.

Nyní přejdeme k výsledkům sekundy a porovnání se sedmou třídou.

2.8 Sekunda

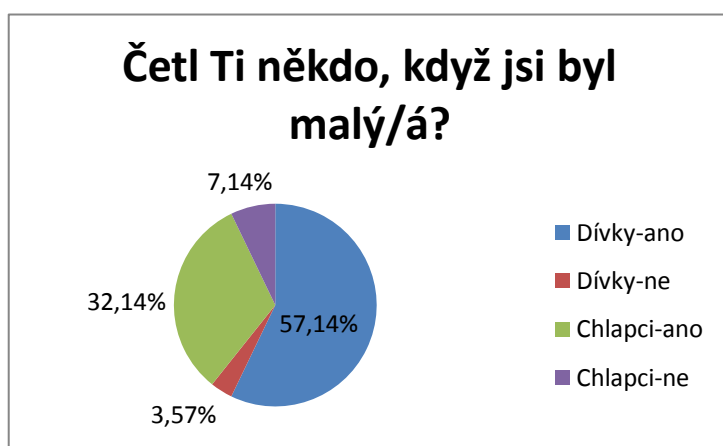
Zde odpovídalo 28 žáků, 17 dívek a 11 chlapců.

Graf 86 - Zajímá Tě čtení?

Převahu dívek čtení zajímá, což je moc dobře. 7,14% dívek ne a jedna odpověděla „Tak trochu“. U chlapců je to přesně půl na půl, 14,29% čtení zajímá a 14,29 jich má svůj názor, jejich odpovědi vypadaly takto: „Některé“, „Moc mě to nebaví“, „Podle toho, co to je“ a „Už moc ne“. V porovnání se sedmou třídou ZŠ tak na gymnáziu čtení zajímá více dívek, ale i více chlapců. Na ZŠ čtení nezajímá 18,52% dívek a 29,629% chlapců.

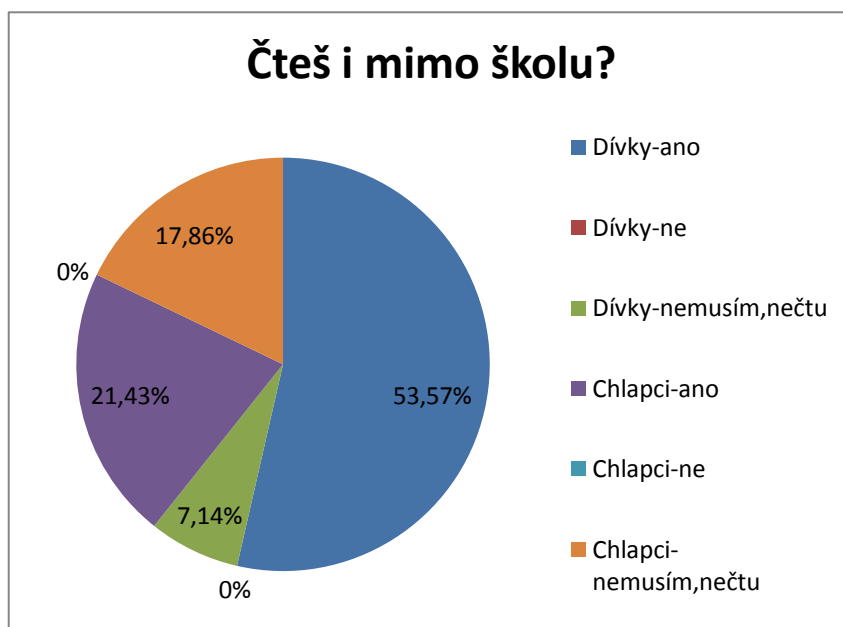
Graf 87 - Četl Ti někdo, když jsi byl malý/á?

Jak je možné vidět z grafu, tak 57,14% dívek bylo čteno, pouze 3,57% ne a většině chlapců 32,14% doma také četli. Spousta žáků si také vybavila knihy. U dívek se objevily knihy jako Alenčina čítanka, Kluci, holky a Stodůlky, Medvědi, Chaloupka na vršku, Dědeček večerníček, Kouzlo pohádek, 23 vánočních příběhů, Krteček, Kniha džunglí, Básničky, Pohádkový špalíček a Broucci. U chlapců můžeme vidět Krtečka

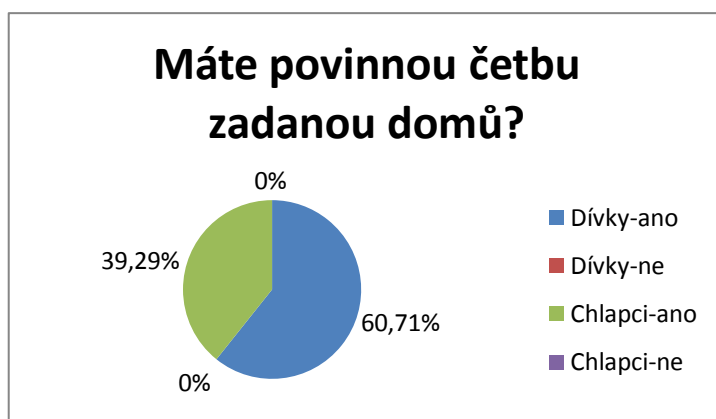
(2x), Sněhurku a Letadélko Káně. Když porovnáme třídy, tak více čteno bylo dětem, které jsou na gymnáziu, ale ne nějak rapidně více. Je zvláštní, že se třídy neshodly na žádné knize, v sedmé třídě zmiňovali knihy jako Ferda mravenec, Kocour v botách či Kája Mařík.

Graf 89 - Čteš i mimo školu?

Graf nám ukazuje, že 53,57% dívek čte i mimo školu, což je vysoké číslo, 21,43% chlapců také. 17,86% chlapců, když nemusí, tak vůbec nečte taktéž 7,14% dívek. Nyní porovnáme výsledky se ZŠ. V sedmé třídě 33,33% dívek čte mimo školu a 22,222% chlapců také. Vidíme, že u chlapců se nejedná o takový rozdíl jako u dívek.

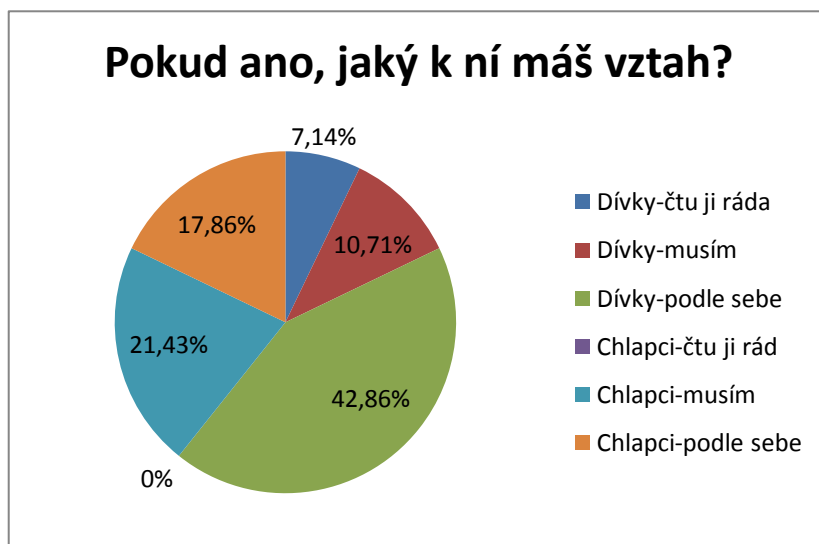
Graf 90 - Máte povinnou četbu zadanou domů?

Sekunda je první třídou, která se shodla v tom, že mají povinnou četbu. Jsem

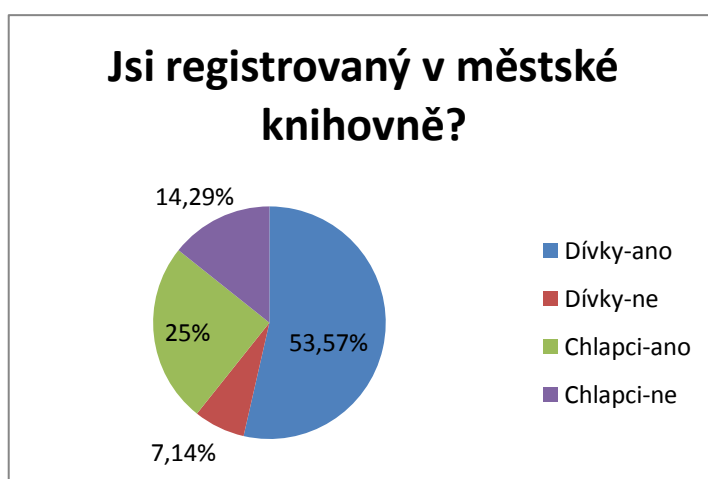
za to velmi ráda, že se shodli a řekli pravdu. Nyní porovnáme sekundu a sedmou třídu. V sedmé třídě je to přesný opak 48,148% dívek odpovědělo, že ne, 51,851% chlapců také. Pouze 11,11% dívek řeklo, že ano.

Graf 91 - Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

42,86% dívek čte nejraději knihy podle sebe, 21,43% chlapců čte povinnou četbu, protože musí, hned poté čtou raději dle svého výběru. V sedmé třídě 14,814% dívek čte rádo povinnou četbu, což je více než u děvčat na gymnáziu, 25,925% chlapců čte nejraději podle sebe a stejně tak 18,518% dívek.

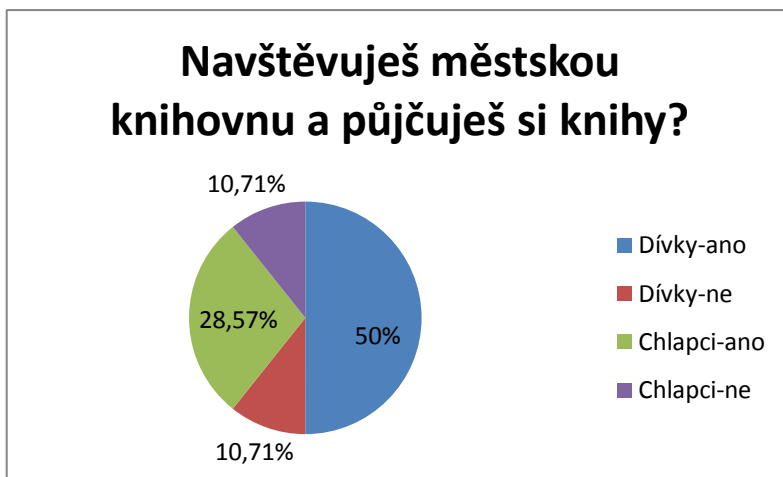
Graf 92 - Jsi registrovaný v městské knihovně?

15 dívek – 53,57% je registrováno v městské knihovně, stejně tak 25% chlapců. Čtyři chlapci a dvě dívky ne, což si myslím, není tak zlé. V porovnání se sedmou třídou

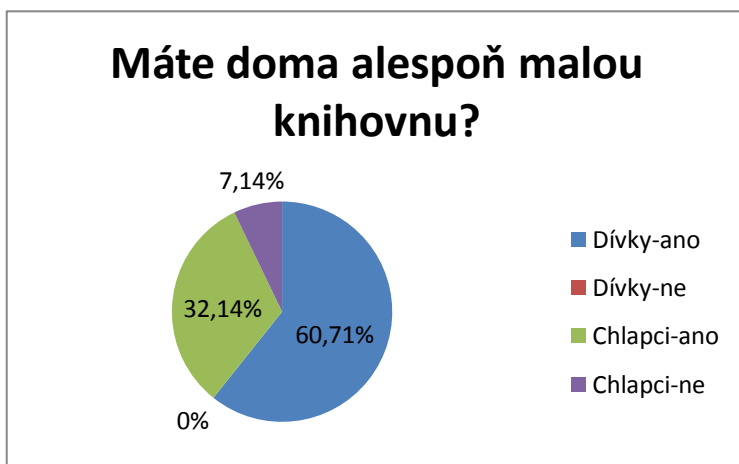
tam 33,33% dívek je registrovaných a 37,037% chlapců také. Čtyři dívky a čtyři chlapci ne, což je v případě chlapců stejné, je to samozřejmě ovlivněné počtem žáků.

Graf 93 - Navštěvuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

50% dívek navštěvujících knihovnu, je o pár procent menší číslo než kolik dívek je registrovaných v městské knihovně. Naopak 25% chlapců je registrovaných v městské knihovně a navštěvuje ji 28,57%. Jako opakovaný důvod žáci uvedli povinnou četbu, kvůli které chodí do knihovny. 25,925% chlapců v sedmé třídě knihovnu nenavštěvuje, to je poměrně o dost vyšší číslo než na gymnáziu a 22,22% dívek také nechodí do knihovny. Žáci na gymnáziu tedy navštěvují knihovnu více.

Graf 94 - Máte doma alespoň malou knihovnu?

60,71% dívek doma mají knihovnu, 32,14% chlapců také, pouze 7,14% což jsou dva

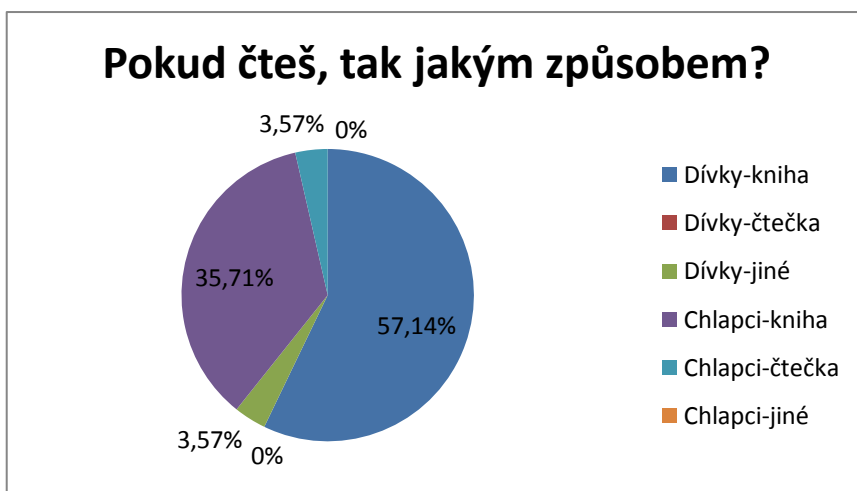
hoši, nemají. Je vidět, že rodiny i dnes doma knihy mají. Žáci uvedli některá konkrétní čísla.

Tabulka 4

Dívky		Chlapci			
50		300			
200		90			
50		400			
Nevím, docela dost.		40			
Hodně.		100			
100		50			
20					

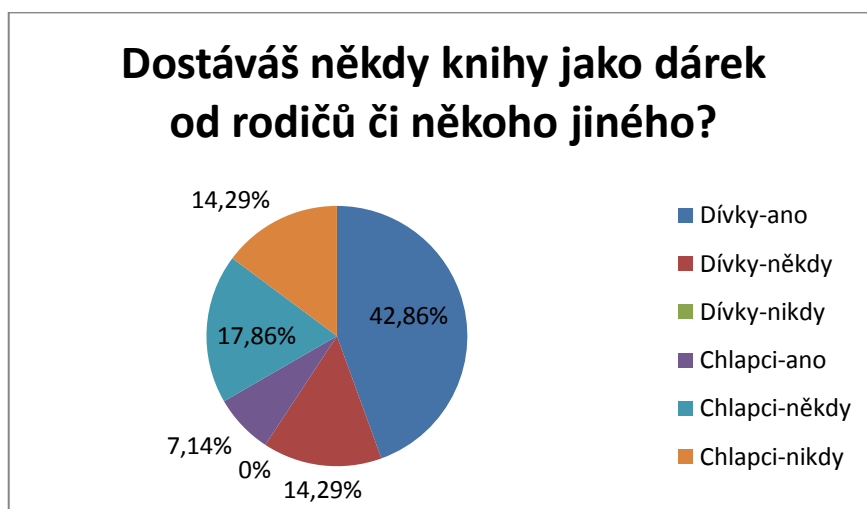
V porovnání se sedmou třídou tam jedna dívka odpověděla, že knihovnu nemají a čtyři chlapci stejně tak. Výsledky jsou vcelku vyrovnané.

Graf 95 - Pokud čteš, tak jakým způsobem?

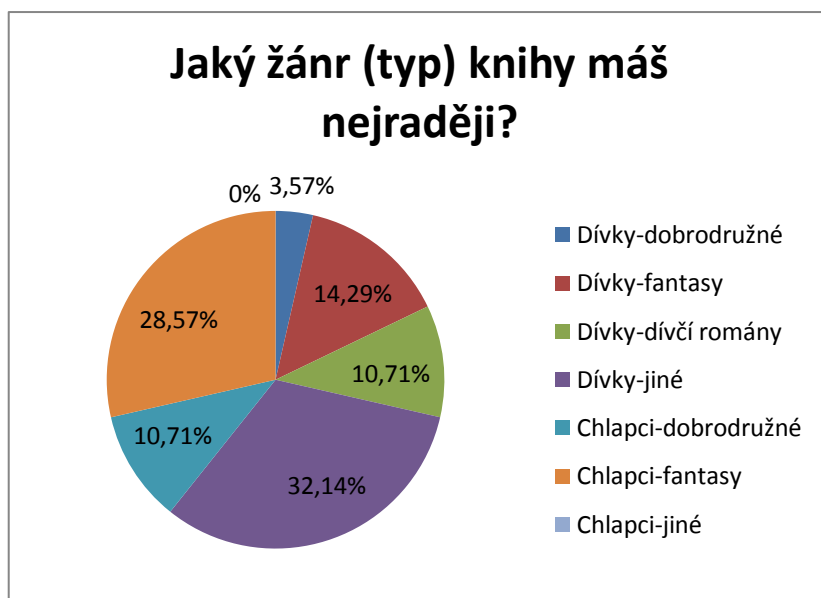
Většina chlapců i dívek preferují klasickou papírovou knihu. 3,57% dívek čte jak knihy, tak z čtečky a 3,57% chlapců používá čtečku. Na ZŠ všichni chlapci čtou klasické knihy, stejně tak všechny dívky kromě jedné, která používá čtečku.

Graf 96 - Dostáváš někdy knihy jako dárek od rodičů či někoho jiného?

Z grafu vidíme, že většina dívek knihy dostává jako dárek, u chlapců se nejčastěji objevuje odpověď, že někdy dostanou knihu. V sedmé třídě dívky jsou na tom podobně, ale rozdíl je u chlapců, 44,44% jich knihy jako dárek dostává.

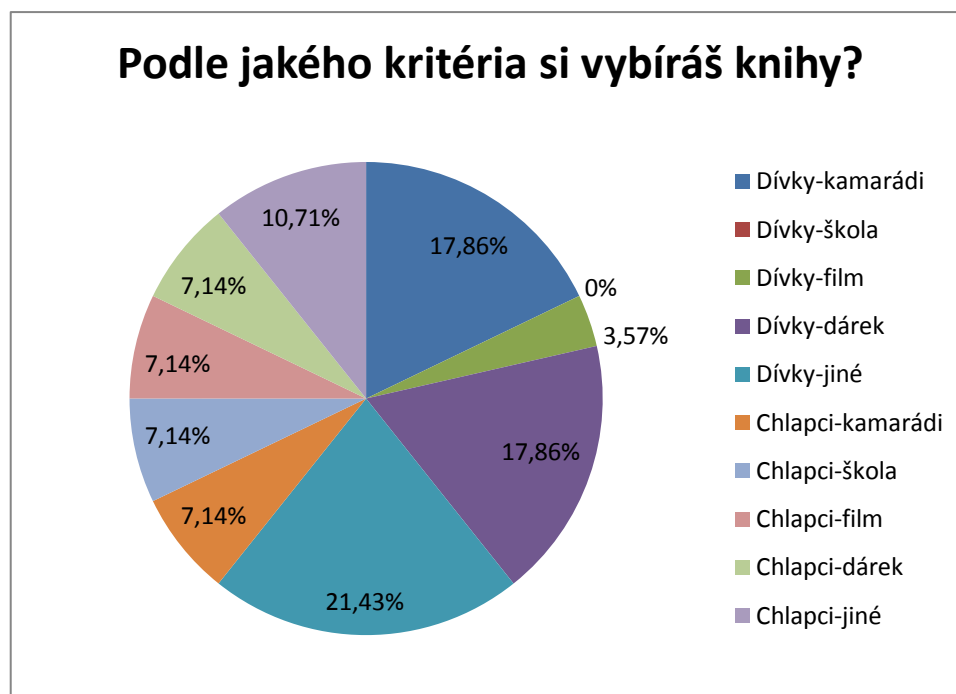
Graf 97 - Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

Děvčata si nejčastěji psala své vlastní varianty, většinou spojila více možností jako například dobrodružné + fantasy + dívčí romány aj. Dále zmiňovala „horory“, detektivky a knihy o koních. Hned poté 14,29% dívky preferují fantasy a 10,71% dívčí romány. Chlapci mají nejraději fantasy knihy. V sedmé třídě děvčata nejvíce upřednostňují dobrodružné knihy. Dále dívčí romány, s nimiž se shodují s děvčaty

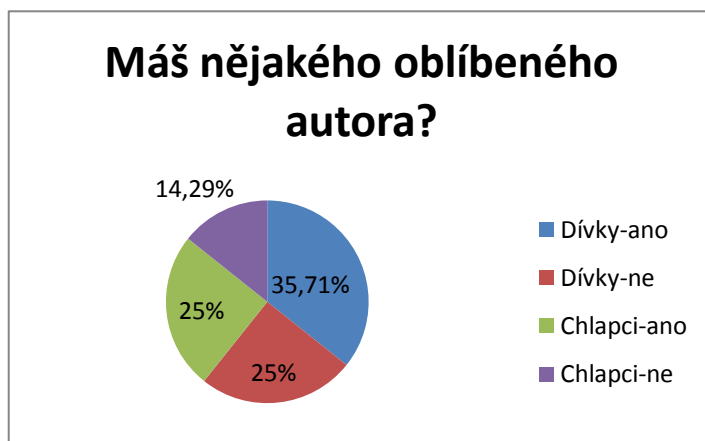
ze sekundy. Chlapci preferují dobrodružné knihy a dále se shodují s chlapci ze sekundy a hodně čtou fantasy knihy.

Graf 98 - Podle jakého kritéria si vybíráš knihy?

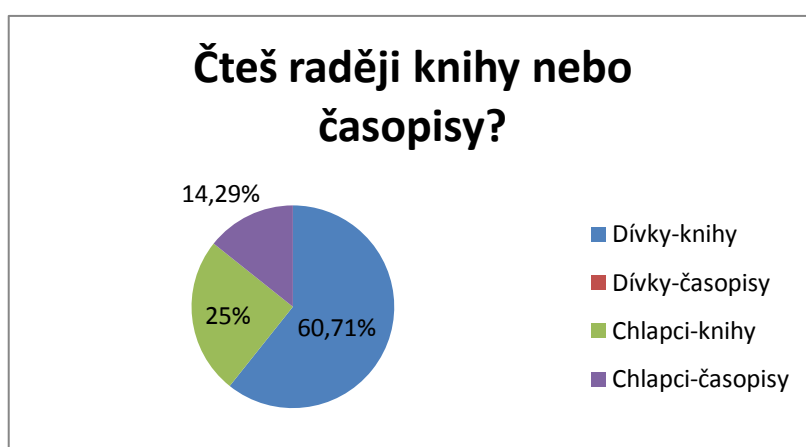
Jak můžeme vidět z grafu, tak dívky i chlapci mají nejvíce své názory. Opět se objevovaly odpovědi: „Všechno dohromady“, „Podle filmu či kamaráda“, takže opět pospojovali varianty. Často si však vybírají knihy podle obalu či názvu, dále podle popisu knihy na zadní straně či doporučení z internetu. U chlapců se mi pak líbila odpověď, že dá na doporučení otce. Dívky poté nejvíce dají na své kamarády a na to zda knihu dostanou jako dárek. U chlapců jsou pak všechny ostatní odpovědi procentově vyrovnané. V porovnání se sedmou třídou, dívky zde nejvíce dají na doporučení svých přátel a chlapci si vybírají knihy podle filmů, s čímž se neshodují s žáky sekundy.

Graf 99 - Máš nějakého oblíbeného autora?

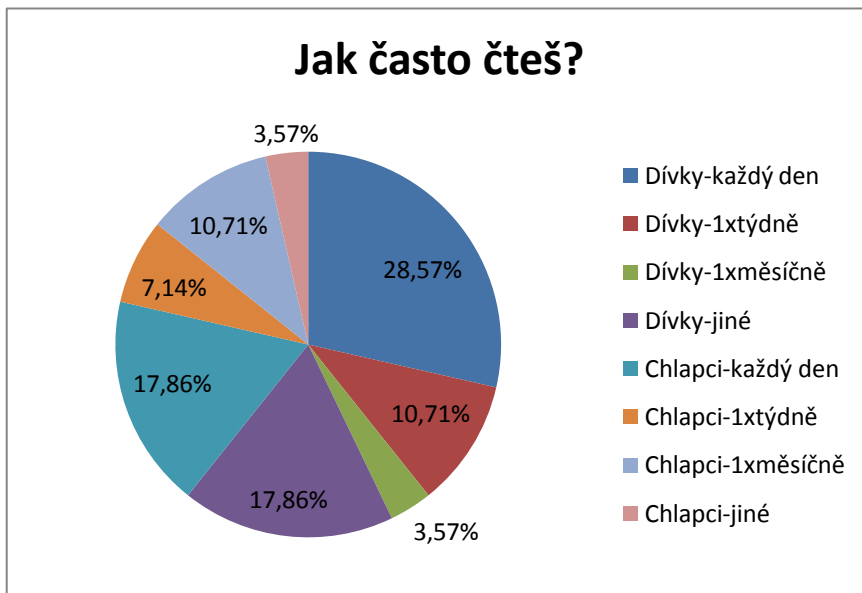
Většina dívek i chlapců mají své oblíbené autory. Však 25% dívek a 14,29% chlapců uvedlo, že nemají. U děvčat se objevovala jména jako JAROSLAV FOGLAR, ILKA PACOVSKÁ, JOHN GREEN, LAUREN ST JOHNOVÁ, IVONA BŘEZINOVÁ, PAULA HAWKINS a J. R. R. TOLKIEN. U chlapců to byla jména EDUARD PETIŠKA, KAREL MAY, JAROSLAV FOGLAR, SIR ARTHUR CONAN DOYLE, J. R. R. TOLKIEN, J. K. ROWLINGOVÁ a RICK RIORDAN. V sedmé třídě je to opačně, tam většina dětí nemá své oblíbené autory, ani s žádným jménem autora se neshodly.

Graf 100 - Čteš raději knihy nebo časopisy?

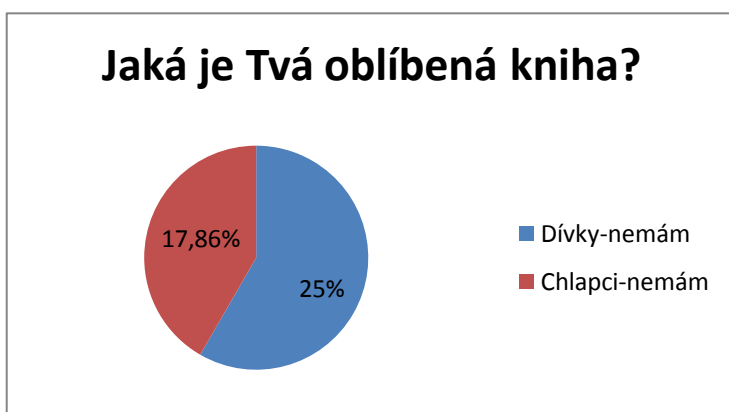
Na grafu vidíme, že všechna děvčata raději čtou knihy, chlapci v 25% také, ale 14,29% dává přednost časopisům. V sedmé třídě 37,03% děvčat dává přednost knize, 11,11% časopisům. 29,630% chlapců si vezme raději knihu než časopis naopak 22,22% upřednostní časopis. Takže můžeme pozorovat rozdíl především u dívek.

Graf 101 - Jak často čteš?

Graf nám ukazuje, že děvčata v sekundě nejvíce čtou každý den, dále 17,86% mají své vlastní názory: „*Velmi často, ale povinnou četbu nerada.*“ a poté už se jim pouze opakují odpovědi: „*Podle nálady.*“ 10,71% dívek čte jednou týdně. Nejvíce chlapců čte každý den, což je krásný výsledek. Jako vlastní odpověď se opět objevila: „*Když mám náladu, tak jednou za dva dny.*“ Když tuto třídu porovnáme se sedmou, tak zjistíme, že nejvíce dívek čte skutečně také každý den, ostatní odpovědi jsou poměrně vyrovnané. U chlapců tomu již tak není, většina jich totiž čte jednou za měsíc, poté, jak sami zmiňovali ve svých vlastních odpovědích, tak každý druhý den, dále jednou týdně a každý den čte pouze jeden chlapec.

Graf 102 - Jaká je Tvá oblíbená kniha?

17,86% chlapců a 25% dívek nemají své oblíbené knihy. Naopak 35,714% dívek ano

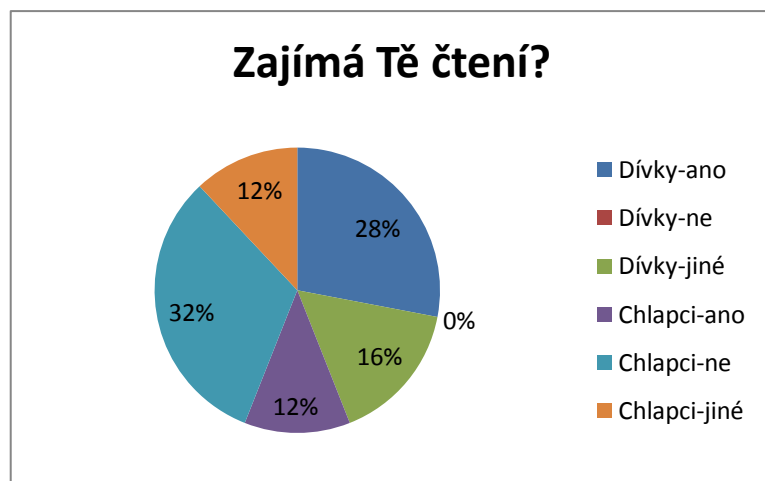
a uvedly knihy jako: Kůň jménem Zázrak, série Sedmý smysl, Jako blesk, Harry Potter (2x), Léto jak má být, Hvězdy nám nepřály, Společenstvo klíčníků, Rudá jako rubín a Hobbit. 21,429% chlapců má také svou oblíbenou knihu jako například Letopisy Narnie, Krteček, Rychlé šípy, Zdivočelá země, Aukce a Percy Jackson. Jeden chlapec má oblíbenou knihu, ale neuvedl název. V sedmé třídě 18,518% dívek oblíbenou knihu nemá a stejně tak 40,740% chlapců. 29,629% dívek ano a shodují se s děvčaty ze sekundy v knize: Hvězdy nám nepřály. Oblíbenou knihu má pouze 11,11% chlapců a s hochy ze sekundy se neshodují na žádné knize, naopak s děvčaty se shodují u knihy Harry Potter. Děvčata ze sedmé třídy se naopak s chlapci ze sekundy shodují na knize Letopisy Narnie.

Nyní se přesuneme k vyhodnocení výsledků tercie a následnému porovnání s osmou třídou ZŠ.

2.9 Tercie

Zde nám odpovídalo 25 žáků, 14 chlapců a 11 děvčat.

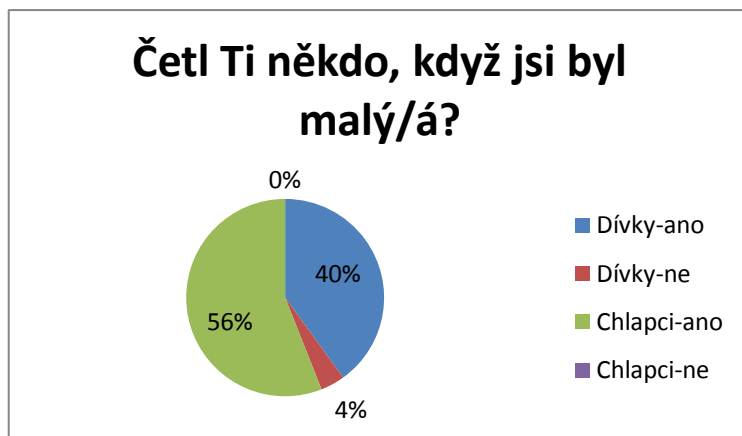
Graf 103 - Zajímá Tě čtení?

28% neboli většinu dívek z tercie čtení zajímá. Chlapci jsou trochu jiného názoru, 32% čtení vůbec nezajímá, 12% odpovídalo podle sebe, všichni se shodli a jejich odpověď byla „Podle toho co“. Děvčata se také shodla: „Jak kdy a jak co“. Nyní tento výsledek porovnáme s osmou třídou. Musíme brát v potaz, že v osmé třídě je pouze 15 žáků, na rozdíl od tercie, kde jich je 25. U dívek jasně převládá to, že je četba zajímá

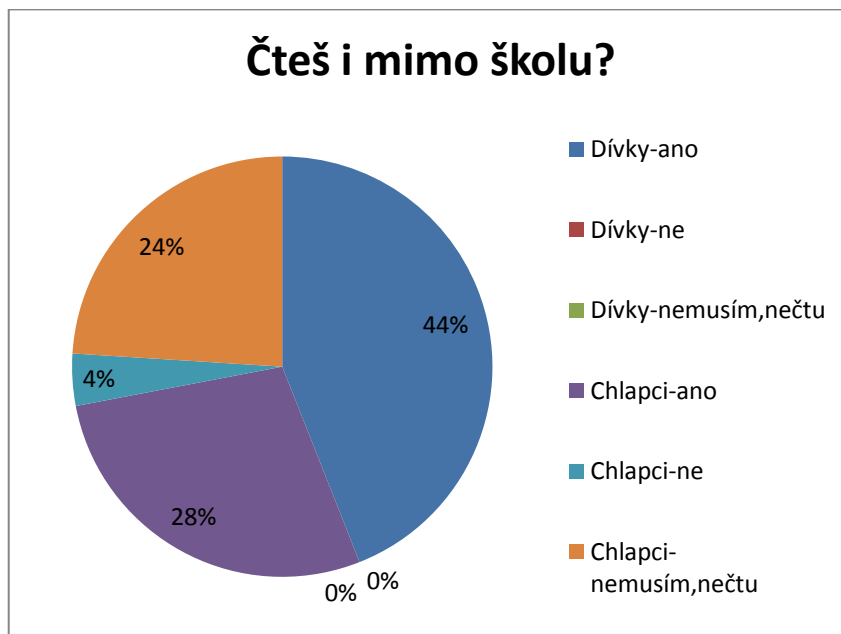
(33,33%), tudíž mají stejný názor jako děvčata z tercie a chlapci se také shodují, 40% čtení nezajímá.

Graf 104 - Četl Ti někdo, když jsi byl malý/á?

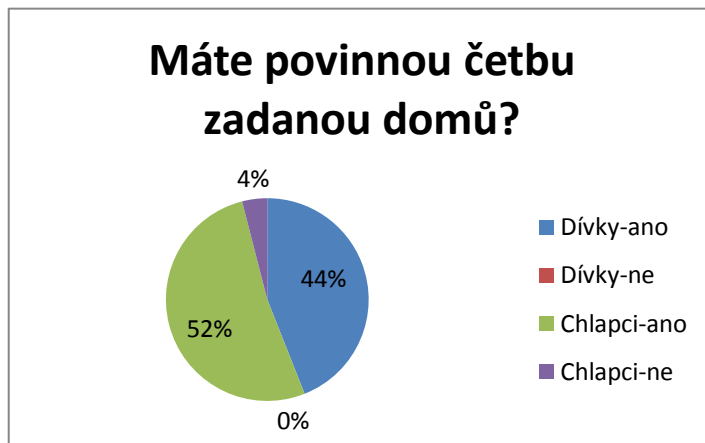
Všem chlapcům (56%) bylo čteno, když byli malí. U dívek je to podobně, skoro všem rodiče četli kromě jedné slečny. Žáci si také vzpomněli na názvy knih. U dívek to byly knihy jako Krteček, Včelí medvídci, Budulínek, Bramborová Bára, Ferda mravenec, Kniha džunglí, Devatero pohádek či O pejskovi a kočičce. Chlapci se s nimi shodli na knížkách O pejskovi a kočičce a Kniha džunglí, dále zmínili knihy Lichožrouti a Kocour Modroočko. V osmé třídě většině děvčat 46,66% bylo čteno, jedna dívka uvedla, že jí ne. Dívky se shodly na knize Ferda mravenec. Dále pak jedna z nich uvedla knihu o dinosaurech. 40% chlapců bylo také čteno, jeden uvedl, že jemu ne a chlapci nenapsali žádný název knihy.

Graf 105 - Čteš i mimo školu?

Všechny dívky (44%) v tercií se jednoznačně shodly na tom, že čtou i mimo školu. U chlapců převažuje stejný názor, pouze však u 28%. Dalších 24% chlapců, když nemusí, tak nečte a 4% mimo školu nečtou vůbec. V porovnání s osmou třídou 33,33% dívek nečte pouze ve škole a převaha chlapců (26,66%), pokud nemusí, tak nečte. Můžeme tedy vidět, že třídy se názorově shodují, musíme však myslet na rozdíl v počtu žáků u těchto dvou tříd.

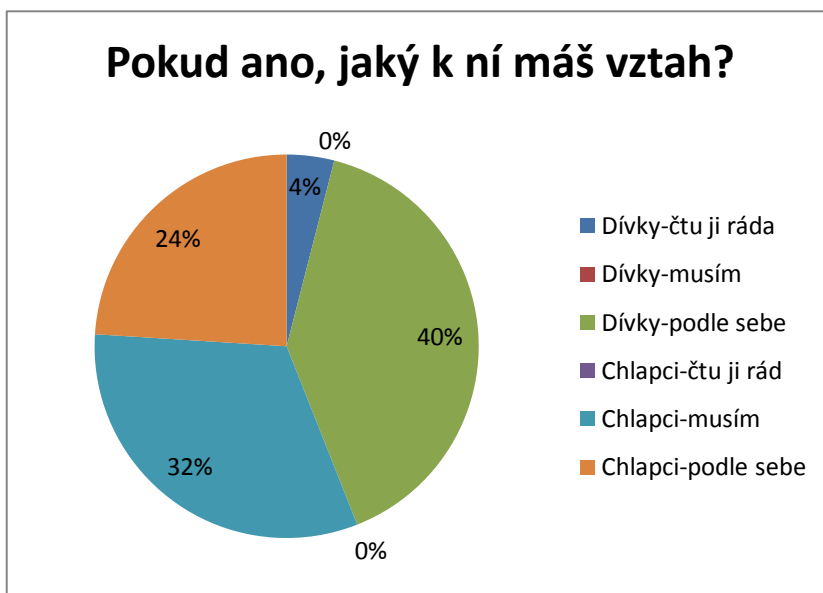
Graf 106 - Máte povinnou četbu zadanou domů?

Na grafu vidíme opět jednoznačnou shodnost dívek na tom, že povinnou četbu mají. U chlapců se většina (52%) shoduje také, pouze v 4% se liší. Za to v osmé třídě všechna

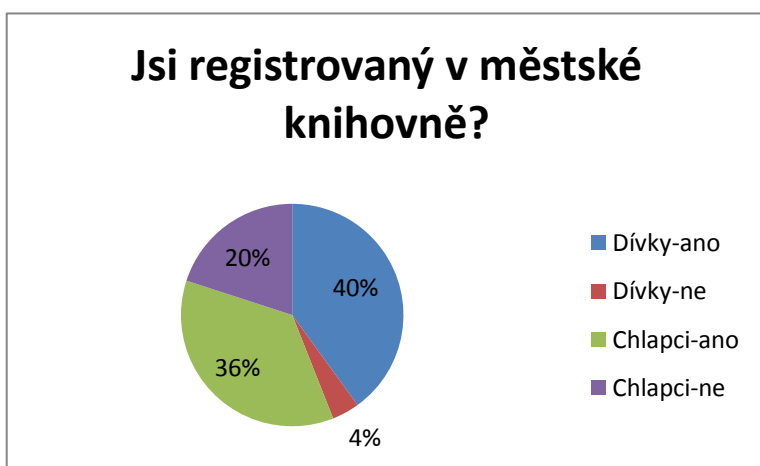
děvčata (53,33%) tvrdí, že povinnou četbu nemají, stejně tak i 46,66% chlapců, pouze 13,33% hochů uvádějí, že povinnou četbu mají. Je zde tedy vidět odlišnost mezi třídami.

Graf 107 - Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

Povinná četba není zrovna oblíbená, tedy alespoň podle těchto výsledků. 4% dívek v tercii ji čte ráda, v 40% čtou nejraději podle sebe. U chlapců 32% ji čte, protože musí a 24% podle sebe. V osmé třídě je tomu podobně, dokonce nikdo povinnou četbu nečte rád. Chlapci (26,66%) i dívky (46,66%) čtou nejraději podle sebe, což je vlastně stejný výsledek jako v tercii.

Graf 108 - Jsi registrovaný v městské knihovně?

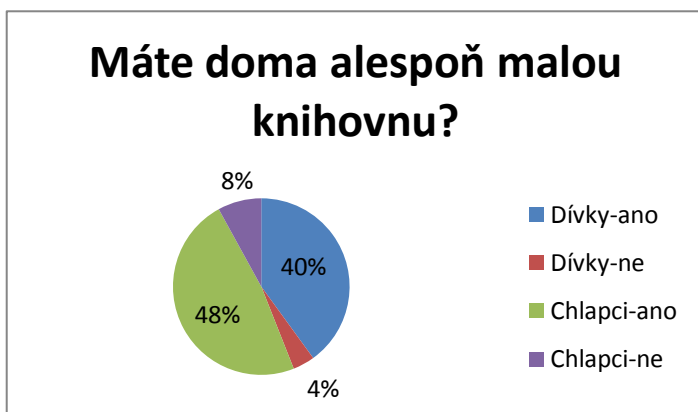
40% dívek z tercie je registrovaných v městské knihovně kromě jedné slečny. U chlapců tomu je tak, že 20% ne a 36% ano. V osmé třídě to mají dívky vyrovnané 26,66% jich registrovaných je a 26,66% ne. U chlapců je to jasné 40% v knihovně zaregistrovaných není, pouze jeden chlapec ano.

Graf 109 - Navštěvuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

Z grafu je jasné, že většina dětí z tercie městskou knihovnu navštěvuje, dokonce se shodují i procenta registrovaných v knihovně a těch, co ji navštěvují. 40% dívek a 36% chlapců ji navštěvují a 4% dívek a 20% chlapců ne. Žáci se shodují na stejném důvodu, proč chodit do knihovny, kvůli povinné četbě, či že doma nemají tolik knih. V osmé třídě se počty přihlášených a navštěvujících liší a liší se i od žáků tercie. 20% děvčat a 13,33% chlapců knihovnu navštěvují, zbytek dětí ne.

Graf 110 - Máte doma alespoň malou knihovnu?

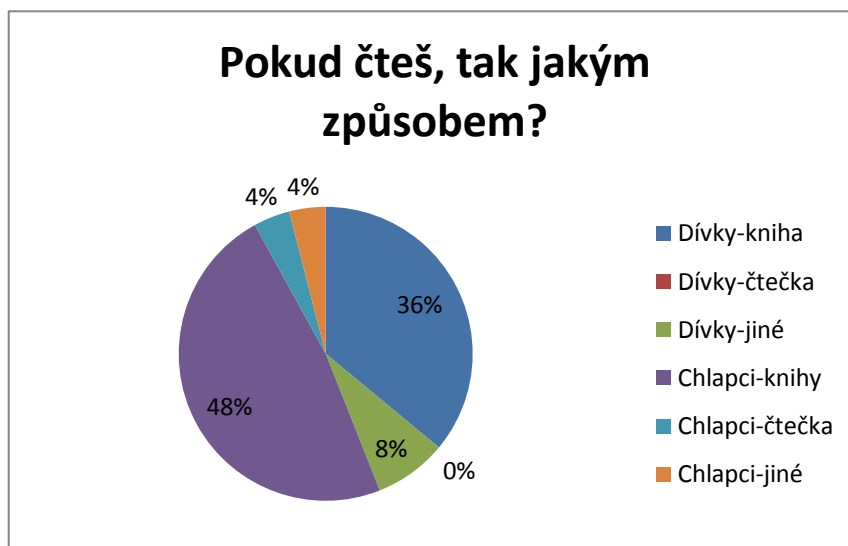
88% všech žáků tercie mají doma knihovnu, zbylých 12% ne. Někteří žáci uvedli také počty knih.

Tabulka 5

Dívky			Chlapci			
50-70			80			
150			40			
55			80			
150			100			
100			80			
200						
120						
20						

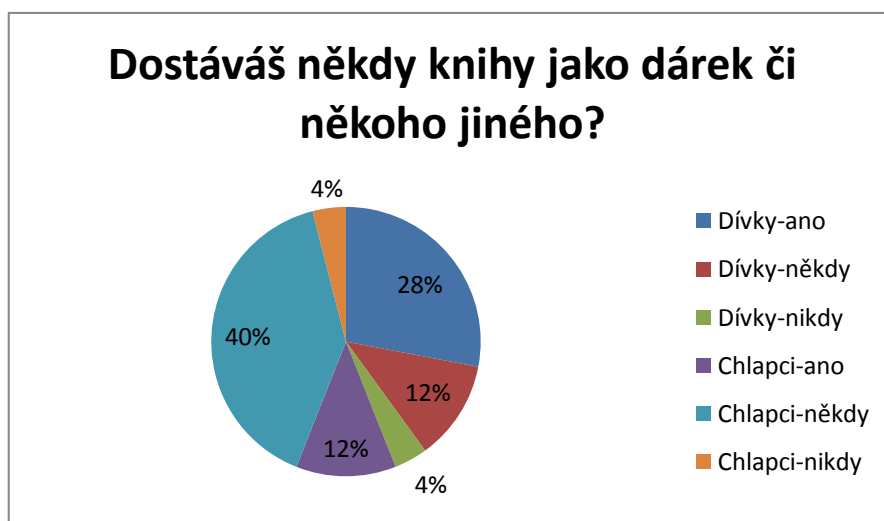
V osmé třídě mají všechny dívky (53,33%) doma knihovnu. 40% chlapců také a 6,66% ne. Což znamená, že třídy jsou na tom podobně.

Graf 111 - Pokud čteš, tak jakým způsobem?

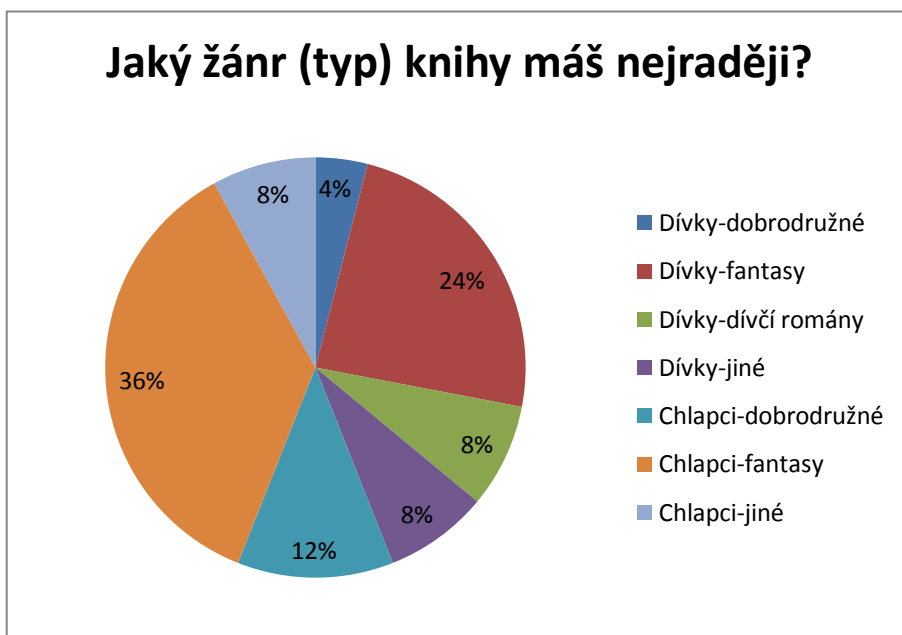
48% chlapců a 36% dívek preferují raději knihy, ve 4% chlapci používají čtečku a v jiných odpovědích žáci uváděli, že čtou obojí. V porovnání s osmou třídou 46,66% dívek čte klasické knihy a 26,66% chlapců také, shodují se tedy s tercií.

Graf 112 - Dostáváš někdy knihy jako dárek od rodičů či někoho jiného?

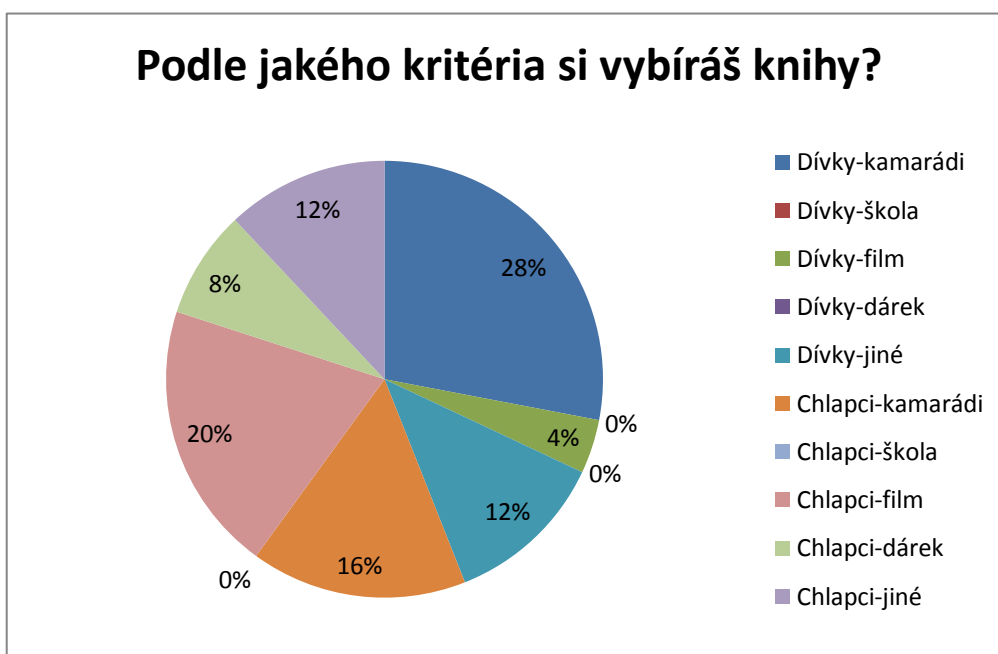
Většina dívek (28%) knihy dostává jako dárek, u chlapců to není tak časté, ti dostávají knihu dárkem někdy (40%). Nyní můžeme porovnat výsledky s osmou třídou. Děvčata (40%) se shodují na odpovědi, že dostávají knihy jako dárek, u chlapců (33,33%) je to tak, že ti nikdy nedostávají knihy.

Graf 113 - Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

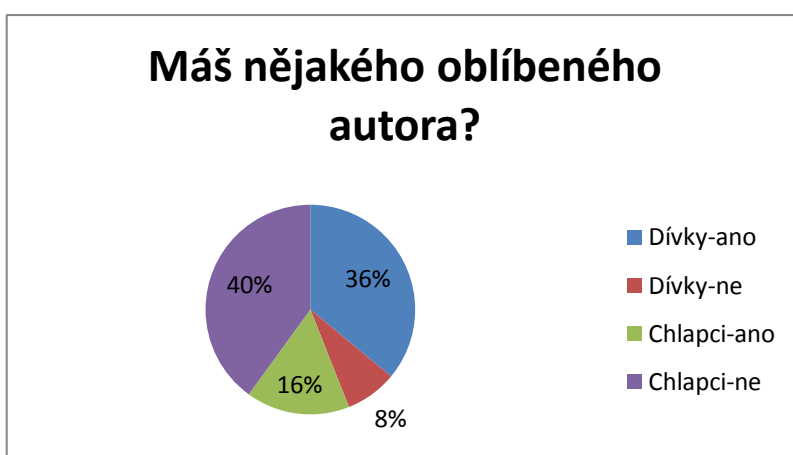
Nejvíce dívek (24%) v tercii čte fantasy, stejně tak i 36% chlapců. Ve vlastních odpovědích dívek se objevily detektivky a dobrodružné + fantasy. Chlapci pak zmínili „dobrodružno –fantasy“ a „Post apocalyptic“. Chlapci z osmé třídy se shodují s chlapci z tercie, a také preferují fantasy. Dívky se liší, ty dávají ve většině přednost dívčím románům nikoli fantasy.

Graf 114 - Podle jakého kritéria si vybíráš knihy?

Dívky nejvíce dají na své kamarády (28%). Jinak podle sebe dle názvu, recenzí, to co je zaujme, nebo jim přijde pod ruku. Chlapce hodně ovlivňuje zhlédnutí filmu (20%), poté kamarádi (16%) a dále je ovlivňuje například počet stránek knihy či názor otce. Dívky z osmé třídy se shodují spíše s chlapci z tercie, nejvíce je ovlivní film a poté to, že knihu dostanou jako dárek. I chlapci se shodují s filmem. Tudíž můžeme říci, že chlapci i děvčata z osmé třídy mají stejný názor jako chlapci z tercie, jen děvčata z tercie se s dívkami z osmé třídy příliš neshodla.

Graf 115 -Máš nějakého oblíbeného autora?

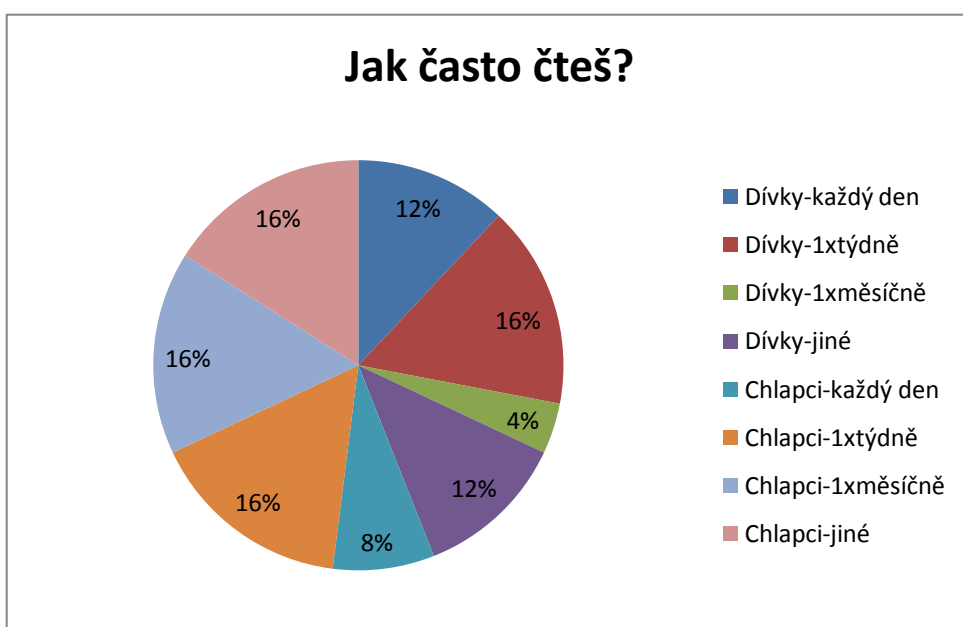
Na grafu vidíme, že 36% dívek má oblíbeného autora, pouze 8% ne. Objevila se jména: RACHEL CAINE, J. K. ROWLINGOVÁ (3x), JOHN GREEN (3x), ROALD DAHL, JACQUELINE WILSONOVÁ a AGATHA CHRISTIE. U chlapců 40% z nich nemá oblíbeného autora, 16% ano a uvedena byla jména: JULES VERNE, TERRY PRATCHETT či CHRISTIE GOLDEN. V paralelní třídě jsou výsledky rozdílné především u děvčat, 33,33% oblíbeného autora nemá, 20% ano a shodují se alespoň ve jménu autora s dívkami z tercie, jako preferovaného autora dvě dívky uvedly: JOHNA GREENA. 40% chlapců nemá svého oblíbeného autora, pouze 6,66% ano, ale autora neuvedli. Nevím, zda se v tercii čte více či mají větší přehled o autorech, ale zmínili určitě více autorů než v osmé třídě.

Graf 116 - Čteš raději knihy nebo časopisy?

Na grafu vidíme, že dívky (36%) jednoznačně dávají přednost knihám, 8% poté časopisům, zatímco chlapci to mají přesně na polovinu 28% knihy a 28% časopisy. V porovnání s osmou třídou, tam chlapci (33,33%) dávají přednost časopisům, 13,33% knihám. A děvčata na tom jsou stejně jako chlapci z tercie, mají to přesně nerozhodně, 26,66% knihy a 26,66% časopisy. Přijde mi, že děvčata s osmé třídou se často shodují s chlapci z tercie, což je zvláštní, člověk by řekl, že se lépe shodnou dívky s dívkami a naopak.

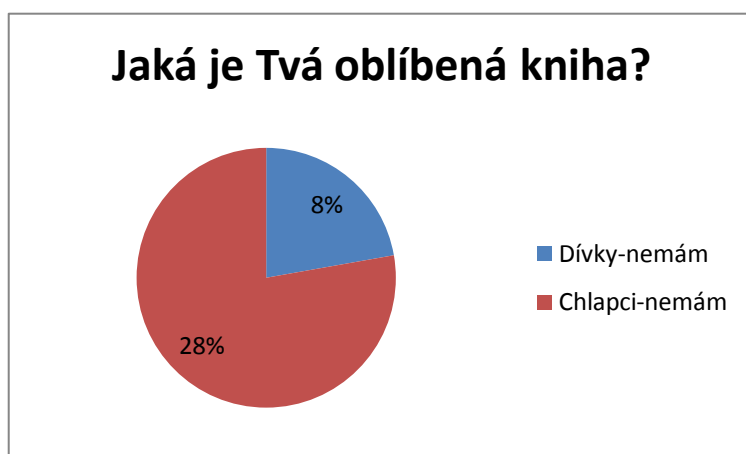
Graf 117 - Jak často čteš?

Graf nám ukazuje, že většina dívek (16%) čte jednou týdně. Poté 12% každý den a 12%

například, když má chuť a náladu či třikrát týdně. Chlapci to mají rozdělené, 16% jich čte jednou týdně, 16% jednou měsíčně a dalších 16%: „*Jak kdy.*“, „*Když se mi chce.*“, „*Skoro nikdy.*“, „*3x týdně.*“. V osmé třídě na rozdíl od tercie dívky (33,33%) nejčastěji čtou jednou za měsíc a chlapci (40%) uváděli své odpovědi, převážně se objevovalo jednou za rok. Na této otázce vidíme, že ke čtení má rozhodně blíže tercie.

Graf 118 - Jaká je Tvá oblíbená kniha?

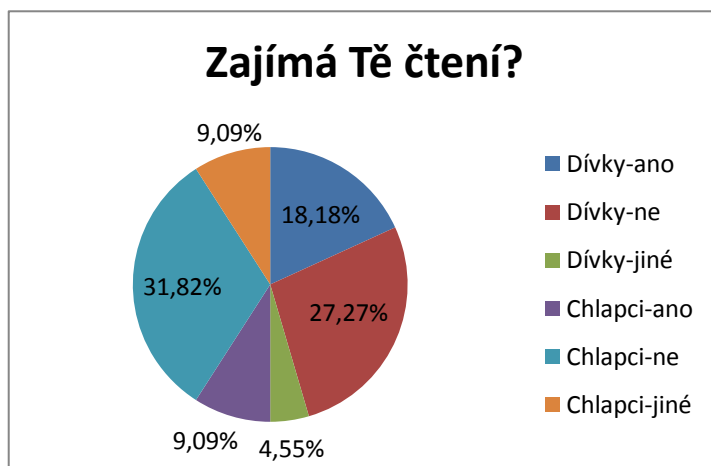
Při pohledu na graf zjistíme, že pouze 8% dívek nemá oblíbeného autora u chlapců je to již 28%. 36% dívek uvedlo své oblíbené knihy: Harry Potter (4x), Příliš mnoho Kateřin, Deník malého poseroutky, Matylida – ROAL DAHL, Dvanáct – LAUREN MYRACLEOVÁ, Sára – Esther, Percy Jackson a Pátračka Gilda. 28% chlapců uvedlo: Tajuplný ostrov, vše, co se týká fotbalu, vše, co se týká Warcraftu, Lionel Messi, Hunger Games, trilogie World of Warcraft či Robison Crusoe. Osmá třída se opět liší. 33,33% dívek nemá oblíbenou knihu a též 46,66% chlapců. Zbylé dívky (20%) uvedly knihy: Hledání Aljašky, Hvězdy nám nepřály a My děti ze stanice Zoo, tudíž se neshodly ani na jedné knize.

Nyní, se přesuneme k výsledkům poslední třídy a tou je kvarta. Stejně jako jsem to dělala u předešlých tříd, nejprve vyhodnotím výsledky kvarty a následně je porovnáám s devátou třídou ZŠ.

2.10 Kvarta

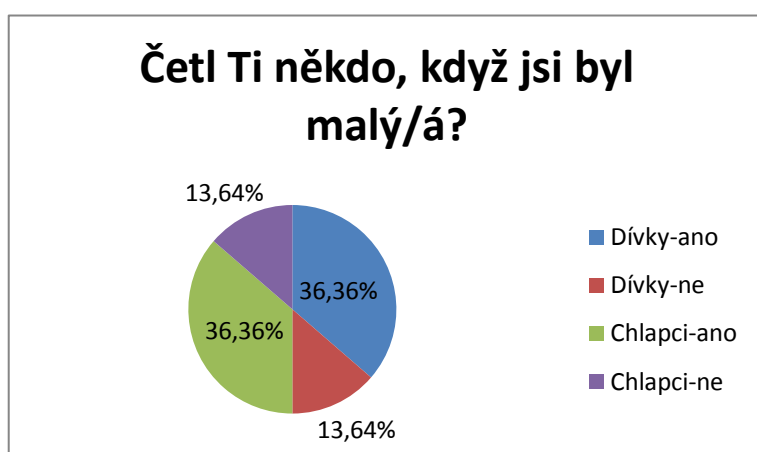
Odpovídalo 22 studentů, 11 děvčat a 11 chlapců.

Graf 119 - Zajímá Tě čtení?

U dívek v kvartě nejvíce převažuje, že je čtení nezajímá (27,27%). 18,18% ano a 4,55% tvrdí, že někdy. Dále na grafu vidíme, že 31,82% chlapců nemá zájem o čtení, 9,09% ano a 9,09% trochu, či když má něco dobrého ke čtení. Nyní třídu porovnáme se ZŠ, nutno podotknout, že mezi třídami je celkem velký rozdíl v počtu žáků. V kvartě je 22 žáků a v deváté třídě 14. V porovnání s kvartou u chlapců převažuje to, že je čtení nezajímá (28,57%), též u dívek (21,43%). Takže vidíme, že třídy se nám shodují.

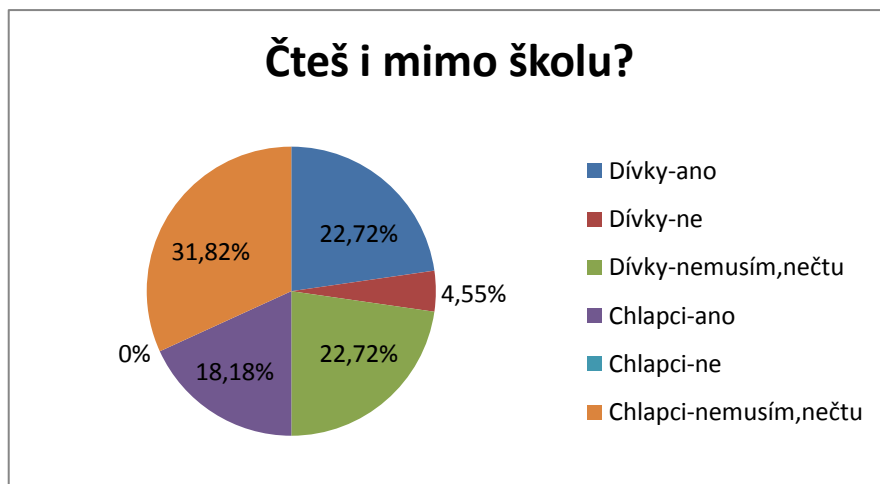
Graf 120 - Četl Ti někdo, když jsi byl malý/á?

Na první pohled vidíme, že jak dívky, tak chlapci se přesně sešli ve svých odpovědích. 36,36% chlapcům i dívkám doma četli, když byli malí. 13,64% u nich je to naopak. Dívky uvedly knihy: Jak krtek ke kalhotkám přišel a Devatero pohádek. Jeden chlapec napsal, že mu doma četli Broučky. V deváté třídě se žáci také shodli, 50% chlapců

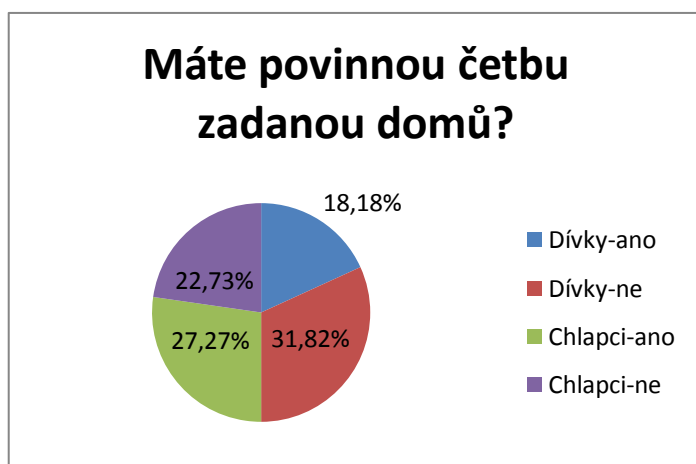
a 50% dívek doma četli. Tudíž se neshodují s kvartou, kde některým dětem čteno nebylo. Dívky neuvedly žádné knihy, pouze jeden chlapec zmínil: Červenou Karkulku.

Graf 121 - Čteš i mimo školu?

U chlapců (31,82%) vidíme, že pokud nemusí, tak nečtou. U dívek (22,72%), tak ty čtou i mimo školu a (22,72%) pokud nemusí, tak nečte, mají to vyrovnané, pouze 4,55% jich nečte či pouze ve škole. V deváté třídě převaha chlapců (28,571%) i dívek (21,4285%) čtou i doma. U dívek není tak velký rozdíl, ale u chlapců je to znát.

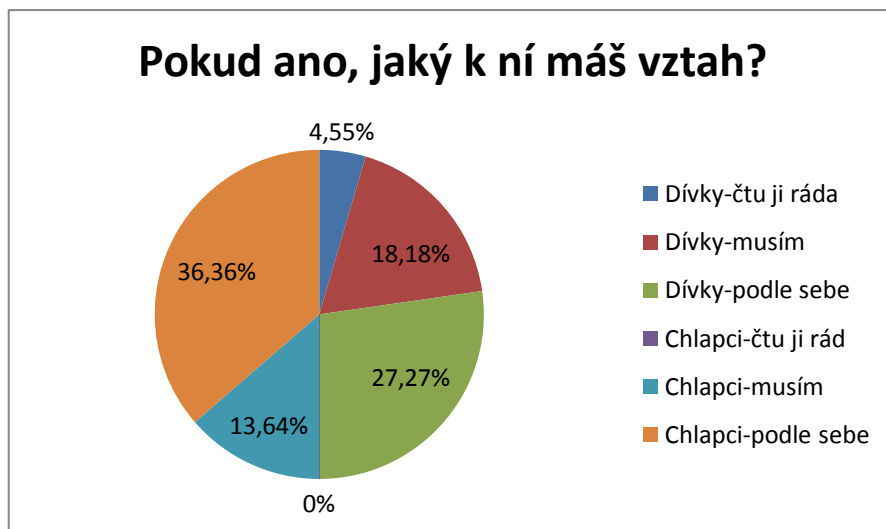
Graf 122 - Máte povinnou četbu zadanou domů?

Opět vidíme neshodnost ve třídě. Menšina dívek (18,18%) tvrdí, že povinnou četbu mají, oproti nim většina (31,82%) zase, že ne. U chlapců je to opačné, většina z nich (27,27%), že povinnou literaturu mají a 22,73%, že ne. Nyní porovnáme s devátou

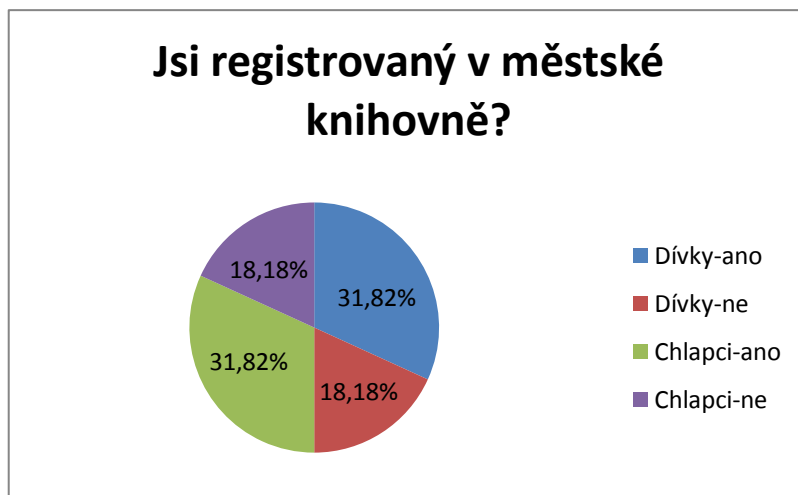
třídou. Tam v obojím případě většina dívek (28,571%) i chlapců (35,714%) uvádějí, že povinnou četbu nemají.

Graf 123 - Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

Většina chlapců (36,36%) i dívek (27,27%) čte nejradši podle svého výběru, žádný chlapec nečte rád povinnou četbu, 4,55% děvčat čte rádo povinnou četbu a ostatní ji čtou, protože musí. V porovnání s devátou třídou, tam většina dívek (28,571%) čte, protože musí a zbylá děvčata čtou podle svého výběru. Většina chlapců (35,714%) čte nejraději podle svého výběru, s čímž se třídy shodují.

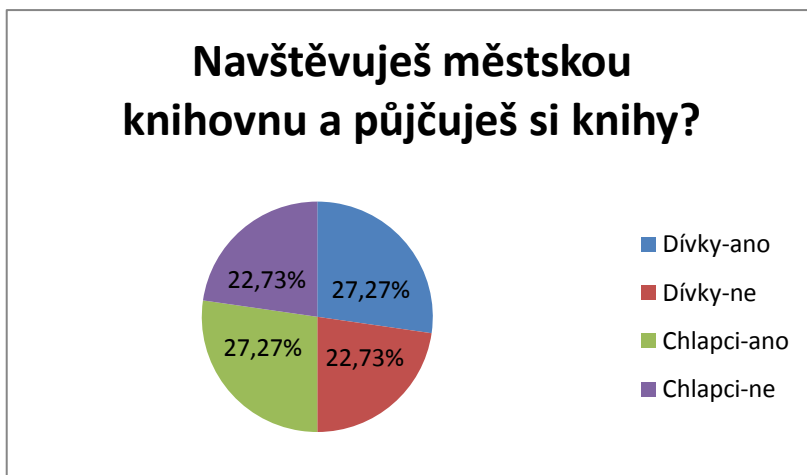
Graf 124 - Jsi registrovaný v městské knihovně?

V kvartě se dívky i chlapci shodli. 31,82% chlapců i dívek je registrovaných v městské

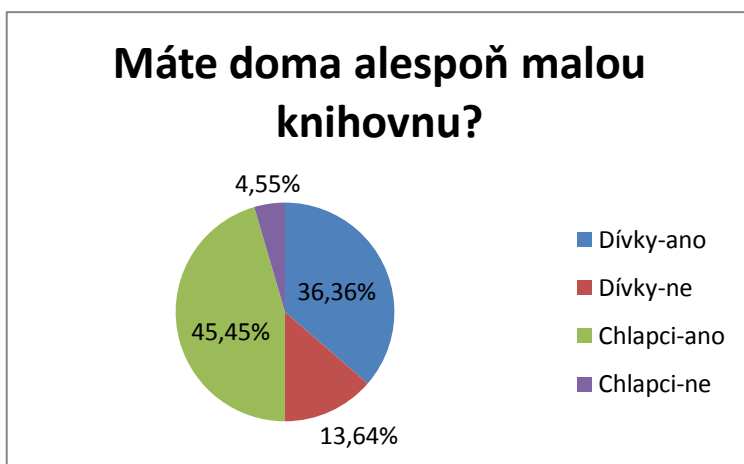
knihovně a 18,18% ne. V deváté třídě většina dívek i chlapců stejně jako v kvartě je též registrovaných v knihovně.

Graf 125 - Navštěvuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

Městskou knihovnu navštěvuje méně chlapců (27,27%) i dívek (27,27%) než jich je registrovaných v knihovně. Zbytek jich pak knihovnu nenavštěvuje. Jako důvod žáci uvedli: „*Jsem líná.*“ či „*Nečtu.*“. V deváté třídě se to také hodně liší hlavně u dívek, méně jich chodí do knihovny než jich tam je přihlášených, většina (42,857%) jich tam nechodí. Stejný počet chlapců je přihlášených a stejný do knihovny opravdu chodí.

Graf 126 - Máte doma alespoň malou knihovnu?

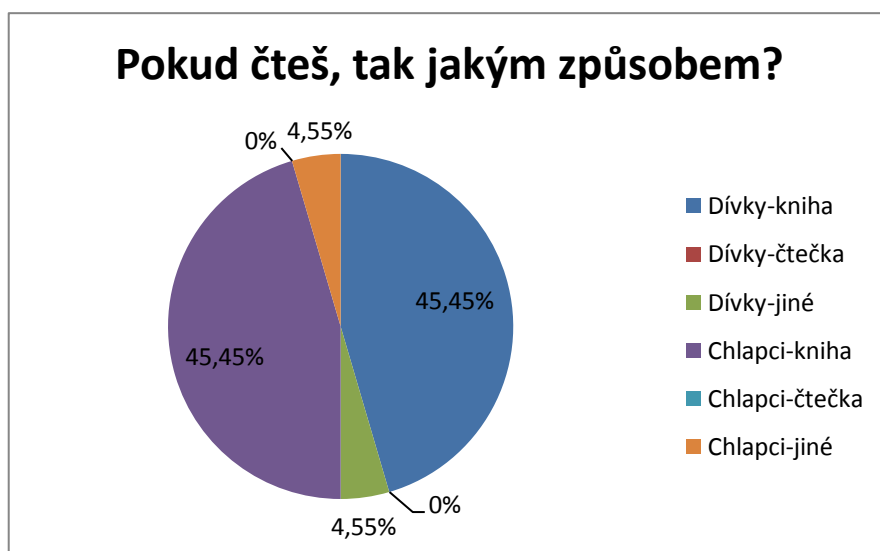
Většina chlapců (45,45%) i dívek (36,36%) v kvartě mají doma knihovnu. Překvapující může být, že více dívek (13,64%) knihovnu doma nemá oproti chlapcům (4,54%).

Tabulka 6

Dívky	Chlapci
100	100
150	25
250	68
150	25
200	30
50	100
	100

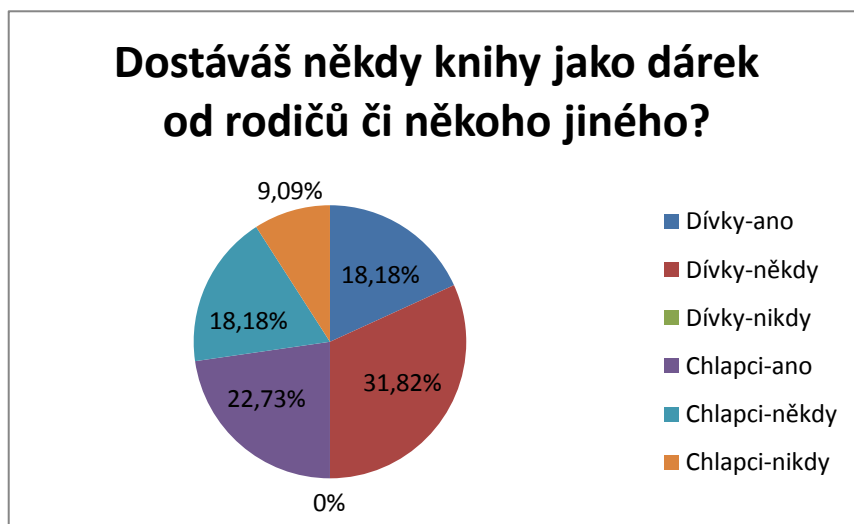
Na rozdíl od kvarty v deváté třídě všichni chlapci mají doma knihovnu i všechny dívky kromě dvou.

Graf 128 - Pokud čteš, tak jakým způsobem?

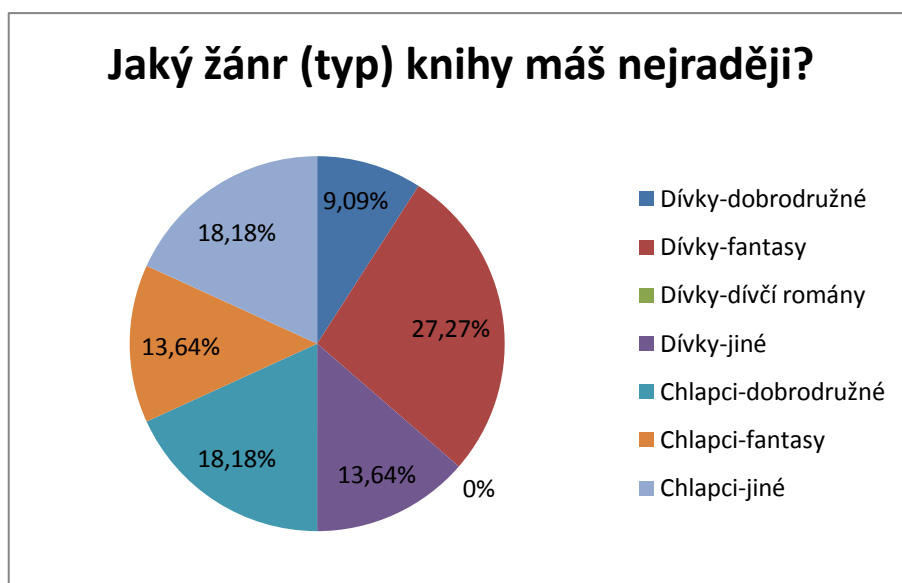
Na grafu jednoznačně vidíme, že jak děvčata, tak chlapci preferují klasické papírové knihy. Čtečku neoznačil nikdo. Ve vlastních reakcích se pak objevovalo: „*jak kdy*“ či „*nijak*“. V deváté třídě jsou na tom podobně, všichni chlapci čtou klasické knihy a vlastně i všechna děvčata kromě jedné, která dává přednost elektronické čtečce knih.

Graf 129 - Dostáváš někdy knihy jako dárek od rodičů či někoho jiného?

Většina chlapců (22,73%) dostává knihy jako dárek a většina dívek (31,82%) dostává knihy jako dárek někdy. 9,09% chlapců knihy jako dárek nedostává nikdy. Za to v deváté třídě se děvčata i chlapci shodli, 35,71% dívek a 35,71% chlapců knihy jako dárek dostávají.

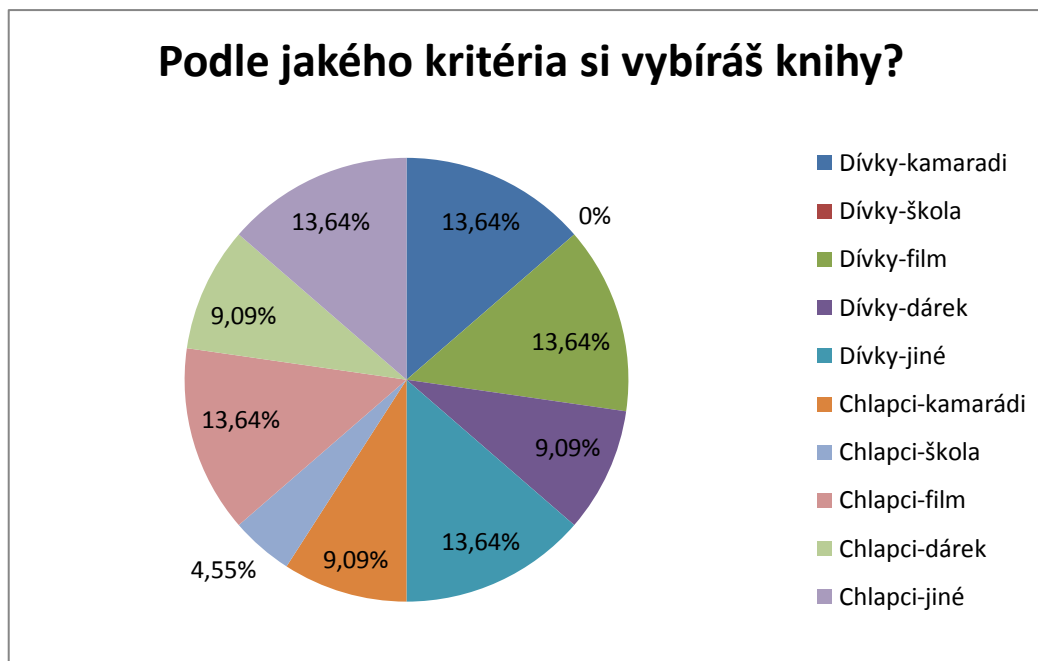
Graf 130 - Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

V kvartě většina dívek (27,27%) má nejraději fantasy. Zvláštní je, že dívčí romány mají 0%. Ve vlastních odpovědích děvčata napsala: „humorné“, „všechny“ a „různé“. U chlapců vítězí knihy dobrodružné a dále si vybírají knihy humorné, literární předlohy filmů či sportovní knihy. Ve srovnání s devátou třídou je rozdíl hlavně u dívek,

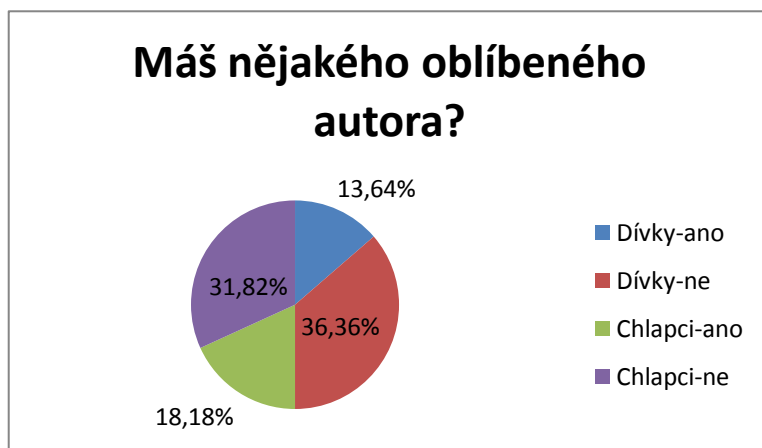
kde dívky nejvíce čtou dívčí romány nikoli fantasy, chlapci se shodují s kvartou a nejraději mají dobrodružné knihy.

Graf 131 - Podle jakého kritéria si vybíráš knihy?

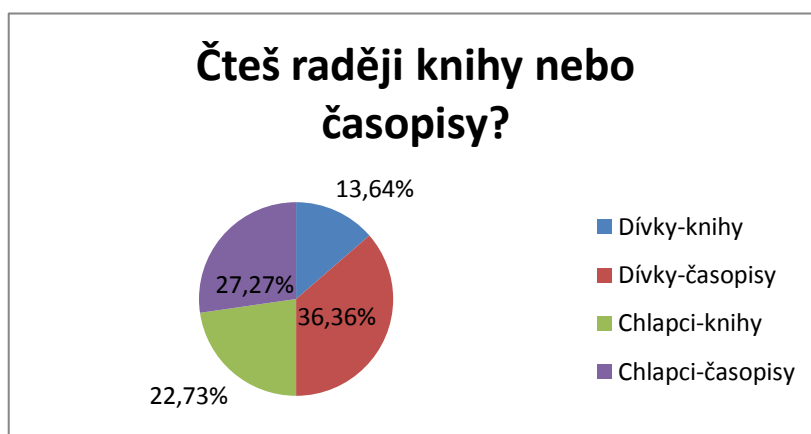
Dívky se vůbec nenechají ovlivnit školou. Stejnou mírou je však ovlivňují kamarádi a film. Dále je pak ovlivní obal knihy, doporučení z internetu či to, co se jim zalíbí v knihkupectví. Chlapci nejvíce dají na doporučení rodičů, na recenze či podle obalu. Jinak je stejnou mírou ovlivňují kamarádi, film či to, že knihu dostanou jako dárek. Na rozdíl od kvarty dívky z deváté třídy nejvíce ovlivňuje zhlédnutí filmu a chlapci čtou nejčastěji knihy, které dostanou.

Graf 132 - Máš nějakého oblíbeného autora?

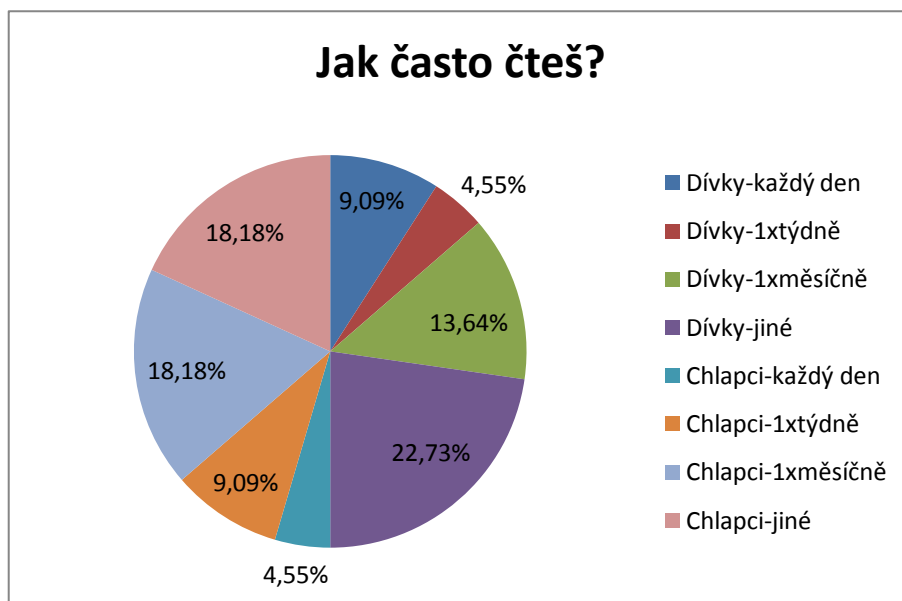
Pouze 13,64% dívek má oblíbeného autora. Děvčata zmínila jména jako: JULES VERNE a EVŽEN BOČEK, bohužel více jmen nenapsala. U chlapců je to procento vyšší, ale ne o moc, 18,18% chlapců uvedli jména: JO NESBO, CHRIS KYLE a JAMES DASHNER. Třídy se shodují v tom, že většina žáků nemá svého oblíbeného autora, ale ti, co mají, se neshodli na jménu autora, v deváté třídě se objevilo pouze jméno: JEFF KINNEY.

Graf 133 - Čteš raději knihy nebo časopisy?

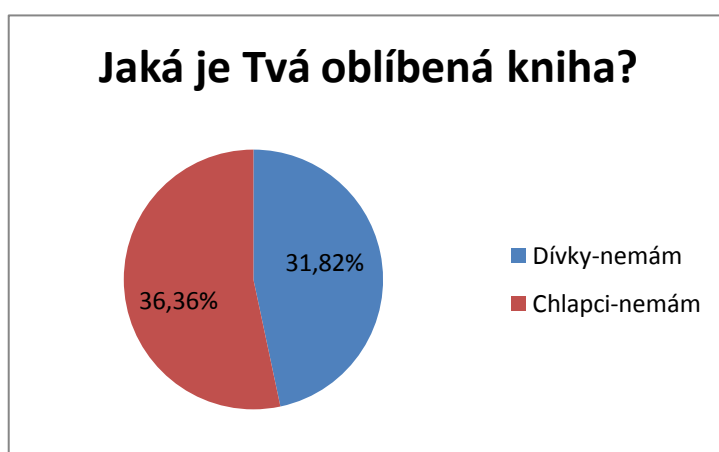
Graf nám jasně ukazuje, že většina dívek (36,36%) dává přednost časopisům, chlapci také (27,27%), ale není to takový rozdíl jako u dívek. Každopádně se výsledky žáků kvarty shodují s devátou třídou.

Graf 134 - Jak často čteš?

Chlapci nejčastěji čtou jednou za měsíc či jak kdy, jednou ročně, nikdy nebo když musí. Děvčata čtou podle jejich odpovědí příležitostně, časopisy každý den, knihy tak jednou za dva týdny, některá jednou za rok či nikdy. Dále pak 13,64% děvčat čte jednou za měsíc. V deváté třídě se dívky i chlapci shodli, že nejčastěji čtou jednou za měsíc, což je i celkem častá odpověď žáků kvarty.

Graf 135 - Jaká je Tvá oblíbená kniha?

Tato čísla, která vidíme na grafu, jsou poměrně vysoká, vždy jsem si myslela, že lidé mají své oblíbené knihy, zřejmě jsem se mýlila. Však 18,18% dívek má a jedná se o knihy: Na východ od ráje, Hunger Games, Cesty a návraty či Malála. 13,64% chlapců má také svou oblíbenou knihu: Americký sniper, Labyrint: Útěk a Hobbit.

Ani v deváté třídě to není jiné, většina žáků nemá oblíbenou knihu, někteří však knihu uvedli, dívky například zmínily knihu Čokoláda či Cesta domů a chlapci Gogo kluk z internetu, Já JůTuber a Deník malého poseroutky. Žáci se tedy shodli pouze v té většině, která nemá oblíbenou knihu, však na knize se neshodli žádné.

Závěr

Tuto práci jsem rozdělila do dvou částí. První z nich byla teoretická, kde jsem se zabývala popisem vývojového období pubescence, dále jsem se zabývala vysvětlením několika pojmů důležitých k této práci a k jejímu pochopení. Další kapitolou práce byla psychologie čtenáře aj.

Na teoretickou část, navazuje praktická. Formou online dotazníků odpovídali žáci dvou odlišných škol – základní škola, gymnázium. Žáci byli věkově rovnocenní. Rozdíly byly pouze v počtech žáků ve třídách. Na Základní škole Hradební Broumov odpovídalo 85 žáků, kteří navštěvují 6. – 9. Třídu. Na Gymnáziu Broumov odpovídalo 102 žáků ze tříd: prima-kvarta. Obě školy mi vyšly vstříc a zajistily mi odpovědi od požadovaných žáků.

Závěrem práce, bych ráda vyzdvihla to, že většina dětí zatím čte, nebo se o to alespoň snaží. Četba je pro žáky gymnázií či základních škol a vůbec všech jiných velmi důležitá. Studenti si nejen rozšiřují obzory, ale také svou slovní zásobu. Chtěla bych ocenit třídu sekundu, která jako jediná ze všech odpovídajících se shodla na tom, že mají povinnou četbu, u jiných tříd tomu tak rozhodně nebylo. Z výsledků také vyplynulo, že děti dnes převážně čtou klasické papírové knihy, což je pro dnešní dobu skvělá zpráva, že svět nezaplavily pouze počítače, tablety či elektronické čtečky. Co dále můžeme považovat za úspěch je to, že i dnes rodiče dětem čtou knihy, někteří tedy ne, asi nemají čas či nechtějí, ale většina dětí reagovala tak, že jim rodiče četli, což je velmi pozitivní.

Tato bakalářská práce měla za cíl porovnat žáky dvou rozdílných škol, všechny výsledky jsou vyobrazeny na grafech v praktické části, všechny mají své komentáře a porovnání. Zde v závěru jsem uvedla pouze pár stěžejních výsledků, samozřejmě že je tam spousta jiných zajímavých reakcí žáků apod. Například jak často čtou, co preferují, zda knihy či časopisy.

V dnešní době je čtenářství velmi diskutovaným tématem, především pak to pubescentní. Není se čemu divit, když žijeme v době elektroniky a jiných vymožeností, musíme se však snažit, aby pubescenti měli chuť číst, zajímalo je to, to by měla ovlivnit především rodina, škola či kamarádi. Dnes se už dělá i spousta projektů, které čtenářství prohlubují, takže nezbyvá doufat, že pubescenti na čtení nezanevrou, z výsledků šetření to vypadá, že snad ne.

Použitá literatura

ČERNÁ, Olga. Čtení není žádná nuda: náměty k rozvíjení čtenářské gramotnosti a radosti ze čtení. Praha: Portál, 2014, 118 s. ISBN 978-80-262-0720-7.

GEJGUŠOVÁ, Ivana. *Čtenářství žáků základních škol*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2015, 115 s. ISBN 978-80-7464-783-3.

HELŠUSOVÁ, Lenka. *Dětské čtenářství v současné společnosti z perspektivy sociologie vzdělání*. Liberec: Technická univerzita, 2012, 117 s. ISBN 978-80-7372-936-3.

HOMOLOVÁ, Kateřina. *Čtenářská propedeutika*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2009, 85 s. ISBN 978-80-7368-657-4.

HOMOLOVÁ, Kateřina. *Pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty pubescentního čtenářství*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008, 126 s. ISBN 978-80-7368-641-3.

CHALOUPKA, Otakar. *Horizonty čtenářství: (aktivita, proměnlivost a výchova čtenářství pubescentního dítěte)*. Praha: Albatros, 1971, 126 s. Knižnice teorie dětské literatury.

CHALOUPKA, Otakar. *Rodina a počátky dětského čtenářství*. Praha: Victoria Publishing, 1995, 103 s. ISBN 80-85865-40-8.

CHALOUPKA, Otakar. *Rozvoj dětského čtenářství*. Praha: Albatros, 1982, 572 s.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Dítě a kniha: o čtenářství jedenáctiletých*. Plzeň: A. Čeněk, 2004, 179 s. ISBN 80-86898-01-6.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Literatura ve škole: četba žáka a didaktická*

interpretace uměleckého textu v literární výchově na 2. stupni základní školy a v odpovídajících ročnících víceletého gymnázia. Plzeň: Západočeská univerzita, 2010, 265 s. ISBN 978-80-7043-891-6.

LEPILOVÁ, Květuše. *Cesty ke čtenářství: vyprávějte si s námi!*. Brno: Edika, 2014, 168 s. ISBN 978-80-266-0112-8.

NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie čtenáře*. Praha: Ústřední dům armády, 1966, 2 sv. (72, 59 s.). Kmen.

NAKONEČNÝ, Milan. *Úvod do sociální psychologie*. Praha: SPN, 1967, 253 s. Učební texty vysokých škol.

PRÁZOVÁ, Irena, Kateřina HOMOLOVÁ, Hana LANDOVÁ a Vít RICHTER. *České děti jako čtenáři*. Brno: Host, 2014, 135 s. ISBN 978-80-7491-492-8.

SKORUNKOVÁ, Radka. *Základy vývojové psychologie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013, 159 s. ISBN 978-80-7435-253-9.

ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, Markéta. *Projekty formování pozitivního postoje dětí a dospívajících k četbě v podmínkách rodinné edukace*. Praha: Palestra, 2015, 146 s. ISBN 978-80-87723-21-0.

ŠVRČKOVÁ, Marie. *Kvalita počáteční čtenářské gramotnosti: výzkumná analýza a popis soudobého stavu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011, 242, [55] s. ISBN 978-80-7464-020-9.

TRÁVNÍČEK, Jiří. *Čteme?: obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize : (2007)*. Brno: Host, 2008, 207 s. ISBN 978-80-7294-270-1.

VÁŠOVÁ, Lidmila. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV, 1995, 189 s. Knihovnictví. ISBN 80-85866-07-2.

Přílohy

Příloha č. 1 Dotazník pubescentního čtenářství

Pohlaví:

Věk:

Třída:

1) Zajímá Tě čtení?

Ano Ne Jiná odpověď

2) Četl Ti někdo, když jsi byl/a malý/á (dítě)?

Ano Ne

Pokud ano, pamatuješ si nějakou konkrétní knihu?

Napiš:

3) Čteš i mimo školu?

Ano Někdy Když nemusím, tak nečtu Nikdy

4) Máte ze školy povinnou četbu zadanou domů?

Ano Ne

5) Pokud ano, jaký k ní máš vztah?

a) Čtu ji rád/a

b) Čtu ji, protože musím

c) Raději čtu podle svého výběru

6) Jsi registrovaný/á v městské knihovně?

Ano Ne

7) Navštěvuješ městskou knihovnu a půjčuješ si knihy?

Ano Ne

Z jakého důvodu?

8) Máte doma alespoň malou knihovnu? Pokud ano, kolik zhruba knih se tam nachází?

Ano Ne Kolik knih:

9) Pokud čteš, tak jakým způsobem?

Klasicky papírová kniha

Jiná odpověď: (napiš)

10) Dostáváš někdy knihy jako dárek od rodičů či někoho jiného?

Ano Někdy Nikdy

11) Jaký žánr (typ) knihy máš nejraději?

Například: dobrodružné, fantasy, dívčí romány....

Napiš:

12) Podle jakého kritéria si vybíráš knihy?

- a) Doporučení od kamarádů
- b) Doporučení ze školy
- c) Shlédl/la jsem film a chci zkusit knihu
- d) Knihu jsem dostal/a, tak ji přečtu
- e) Jiná možnost (napiš)

13) Máš nějakého oblíbeného autora?

Ano Ne Jméno autora

14) Čteš raději knihy či časopisy?

Knihy Časopisy

15) Jak často čteš?

a) Každý den

b) Jednou týdně

c) Jednou měsíčně

d) Jiná odpověď (napiš)

16) Jaká je tvá oblíbená kniha?

Vlastní odpověď: